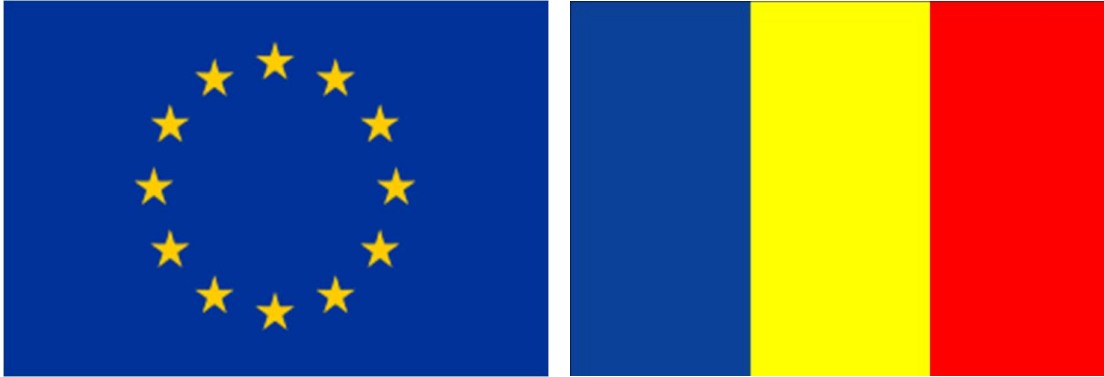

Anexă la HCL nr.18/29.03.2022

COMUNA STIUCA

Județ TIMIȘ

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

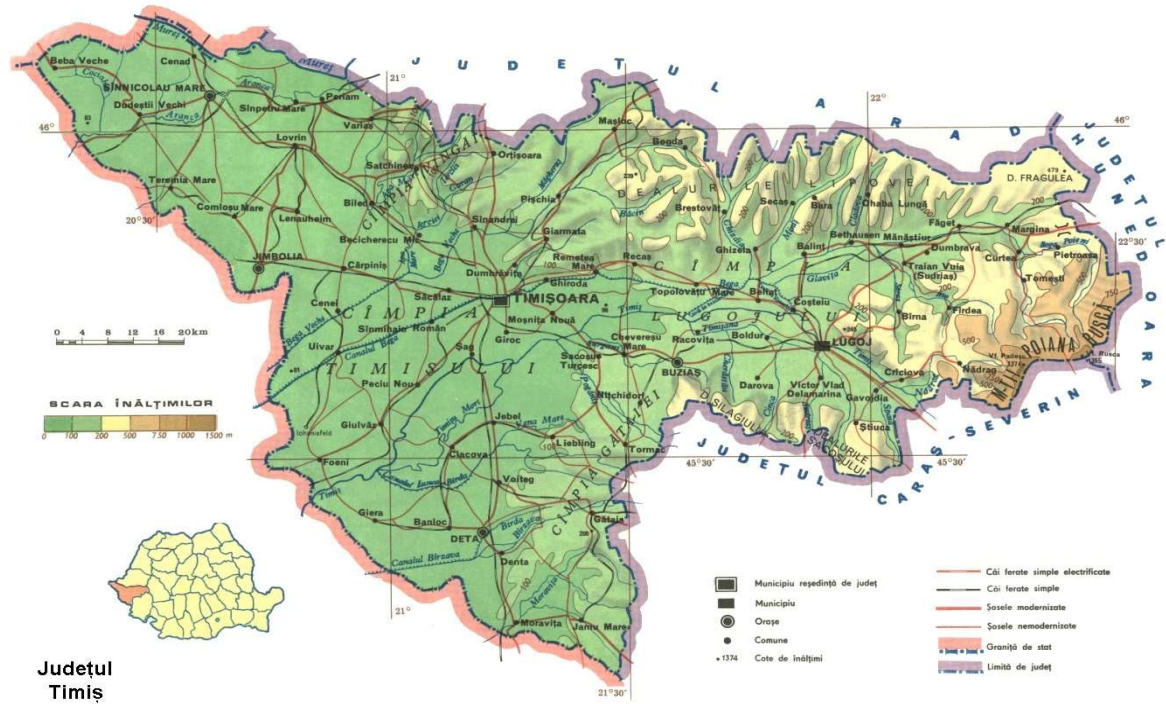
2021-2027

Stema județului Timiș

**Primar
BEJERA VASILE**

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

Județul
Timiș

Amplasarea comunei pe Harta judetului Timiș

Stiuca – vedere generala

Cuvânt introductiv

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei STIUCA, este elaborată prin respectarea principiilor consultativ și participativ, deci în urma unei consultări și dezbateri cu cetățenii sau grupuri comunitare, cât și în baza concluziilor și analizelor socio-economice, a Analizei SWOT a comunei, efectuate de specialiștii firmei de consultanță, parteneră a administrației locale Stiuca în acest proces.

Strategia prin structură și conținut, urmărește să pună la dispoziția administrației locale și a cetățenilor comunei, un bagaj de informații specifice, necesare stabilirii profilului socio-

economic al comunei și identificării potențialului de dezvoltare, a concretizării în proiecte finanțate din fonduri europene, guvernamentale și locale, a nevoilor identificate.

Toate acestea trebuie să conducă în final, la dezvoltarea economică armonioasă a Comunei STIUCA, concomitent cu dezvoltarea capacității acesteia de a se adapta și a putea răspunde la schimbările economice din țară, din regiune și din zonă.

Strategia reprezintă un cadru de planificare strategică, care definește viziunea și căile care conduc la împlinirea ei prin folosirea potențialului local și oportunitățile de finanțare oferite de toate Programele naționale și Europene, pentru dezvoltare rurală și locală, pentru perioada 2021-2027.

Totodată, această strategie constituie baza aplicării Planului de acțiuni multianual, pentru administrația publică locală și organizațiile partenere, în vederea întocmirii de proiecte în cadrul programelor de finanțare naționale și europene, care susțin dezvoltarea rurală.

Strategia, furnizează o abordare realistă, echilibrată și integrată privind dezvoltarea Comunei STIUCA.

Implementarea strategiei oferă oportunități egale pentru locuitorii comunei Stiuca, a mediului de afaceri și a mediului instituțional.

Este foarte important ca efortul de elaborare al strategiei, să fie urmat și de asumarea publică și conștientă a acesteia.

Consultarea comunitară prin aplicare de chestionare, ne-a asigurat că am identificat corect nevoile de dezvoltare și elementele ce corespund viziunii comunității, acestea devenind obiectivele strategice de dezvoltare ale comunei Stiuca, pentru perioada 2021 – 2027.

Strategia de Dezvoltare Locală, nu este un document doar al administrației locale, al Primarului. Este un document al întregii comunități și trebuie asumat de către toți cetățenii și toate instituțiile cu responsabilități, implicate în construirea viitorului comunei STIUCA.

Prin urmare, mulțumim tuturor celor care au sprijinit procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Locală.

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei STIUCA, pentru perioada 2021-2027, prezintă toate acțiunile pe care administrația locală trebuie să le inițieze, pentru a crea condițiile necesare dezvoltării comunei.

Ca parte a comunității europene, comuna STIUCA, are nevoie de o viziune clară pentru a orienta eforturile proprii, în vederea valorificării fondurilor europene alocate României pentru dezvoltarea rurală durabilă în următoarea perioadă.

O asemenea viziune este concretizată în direcțiile de dezvoltare stabilite în strategie, pe care comuna trebuie să le urmeze.

Aceste direcții se sincronizează cu Strategia de Dezvoltare Națională pentru Mediul Rural, Strategia de Dezvoltare Regională – Vest, Strategia de Dezvoltare a Județului Timis și Strategia de Dezvoltare a Microregiunii Caras – Timis, elaborată de Grupul de Acțiune Locală, (G.A.L.),- Caras Timis.

De asemenea ele sunt în acord cu valorile și principiile europene de dezvoltare.

Primar comuna Stiuca– Bejera Vasile

CUPRINS

Capitolul I	
Consideratii generale	
1.Actul de guvernare si dezvoltarea Romaniei in contextul globalizarii	
2.Romania si Dezvoltarea Durabila	
2.1.Contextul european de dezvoltare rurala durabila	
2.2.Contextul National de Dezvoltare Durabila	
2.3.Contextul economic al dezvoltarii rurale	
3.Comuna Stiuca in contextul economic si social national si regional	
4.Corelarea strategiei de dezvoltare locala a comunei Stiuca, cu cadrul strategic de dezvoltare national, regional si judetean	
5.Caracteristicile Regiunii Vest – Forta de munca si migratia – Analiza Swot	
6.Cadrul strategic la nivel judetean – prezentare generala a judetului Timis	
7.Dezvoltarea locala. Dezvoltarea comunitara. Abordare conceptuala. Strategia de dezvoltare a Comunei Stiuca.	
Capitolul II	
Comuna Stiuca – Descriere generala.	
Cadrul istorico-geografic	
1.Istoricul Comunei	
2.Caracteristici fizico-geografice	
2.1.Asezare – vecinatati	
2.2.Relieful	
2.3.Clima- regim termic	
2.4.Hidrografie	
2.5.Regimul eolian	
2.6.Flora si Fauna	
2.7.Solul si resursele naturale	
3.Comuna Stiuca – Profilul Socio – Economic.	
3.1.Reteaua de Comunicatie si Transport	
3.2.Analiza socio-demografica	
3.3.Piata muncii	
3.4.Economia si Mediul de Afaceri	
3.5.Potentialul Turistic	
3.6.Sistemul Educational, de Sanatate si Asistenta Sociala	
4. Profilul Cultural si Spiritualitatea Comunei Stiuca	
5.Fisa de Prezentare sintetica a Comunei Stiuca	
6.Dezvoltarea Comunei Stiuca, in viziunea administratiei locale si a comunitatiilor locale.	
Capitolul III	
Metodologia si etapele procesului de elaborare a Strategiei de Dezvoltaare Locala a Comunei Stiuca.	
1.Descrierea procesului de elaborare	

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

1.1. Metodologia de lucru	
1.2. Componenta comitetului organizational	
1.3. Prioritatile de dezvoltare pentru 2021-2027, rezultate in urma procesului de consultare comunitara si aplicare de chestionare.	
Capitolul IV Planificarea Dezvoltarii Strategice in Comuna Stiuca.	
1. Planificarea prin metoda fundamentala de seminar.	
1.1. Analiza SWOT Comuna Stiuca.	
1.2. Analiza SWOT - pe domenii de interes	
2. Consultarea Comunitara	
2.1. Seminarul Viziunilor	
2.2. Seminarul Contradictiilor	
3. Planificarea Strategica	
3.1. Seminarul Directiilor Strategice	
Capitolul V Planificarea Strategica Multianuala	
1. Principiile planificarii multianuale	
2. Planul de actiuni multianual 2021 – 2027	
Capitolul VI Analiza Factorilor de Decizie	
Implementarea strategiei de dezvoltare locala a comunei Stiuca.	
Anexe	

CAPITOLUL I DEZVOLTAREA LOCALĂ ÎN CONTEXT GLOBAL

CONSIDERAȚII GENERALE

1. Actul de guvernare si dezvoltarea Romaniei in contextul globalizarii

Daca in perioada de reconstructie socio-economica a Romaniei post decembriste, atitudinile pro si contra privind actul de guvernare pot reprezenta subiect de analiza si reflexie pentru multe din segmentele sale, intalnim totusi o sincronizare si unanima parere privind lipsa totala a unor strategii nationale serioase si aplicabile, pe termen mediu si lung, in special in zona activitatilor economice, zona politicilor sociale dar si privind educatia, cultura, patrimoniul cultural, demografia, cercetarea stiintifica, sanatatea, zona energetica, protectia si utilizarea resurselor naturale, etc.

Ceea ce trebuia sa fie un transfer de proprietate, restructurare si re tehnologizare la nivel economic si mai ales la nivelul componentei sale industriale dupa 1989, s-a transformat intr-un proces haotic, masuri luate de azi pe maine, cu pierderea unor piete, cu disponibilizari masive de forta de munca, migrarea fortei de munca spre alte zone geografice ale Europei, transformarea economiei rurale intr-o economie de subzistenta, e.t.c.

In cea mai mare parte a lor, guvernele post decembriste, puse in fata unor situatii interne de criza, in fata unor experiente necunoscute si avand asupra capului "sabia lui Damocles", a unor institutii financiar -bancare internationale, dar si exigentele aproape impuse, (nenegociate??), de anumite obiective la nivel international, gen: intrarea in NATO si in Uniunea Europeana, nu si-au asumat si nu s-au concentrat pe gandirea, elaborarea si asumarea unor strategii nationale durabile, pe termen mediu si lung.

Pretul pe care l-am platit ca tara de treizeci de ani si pe care inca-l platim, privind absentia acestor strategii sau aplicarea unor strategii facute in pripa, fara competenta profesionala, fara o analiza a starii de fapt, se masoara in dezvoltari haotice, decalaje intre diverse domenii economice, disparitati regionale, subdezvoltare in multe zone ale spatiului rural.

Intr-un proces de globalizare a vietii economice ne punem intrebarea insa: ce rol mai au strategiile nationale?

Multi oameni politici din Romania sau partide politice, cand acced la decizie, sunt tentati sa creada ca statul nu mai poate reprezenta o sursa de ordine si coerenta economica, implicit o parghie de dezvoltare economica. Nimic mai fals!

Teoria statului minimal promovata si sustinuta de Companiile Multinationale, aduce beneficii doar acestora nu si popoarelor guvernate de aceste institutii suprastatale.

De asemenea globalizarea nu este o sursa nelimitata de beneficii pentru umanitate asa cum sustin unii, dar nici nu este vinovata de toate relele. Multe din situatiile negative, disfunctionale sub aspect socio – economic din tara noastra, au fost generate de deciziile politice proaste si de incoerenta si superficialitatea legislativa.

Efectele negative ale globalizarii, pot fi atenuate si chiar anulate, tocmai prin interventia statului, cu conditia de a se alatura acestui proces, dar si de a performa in cadrul lui.

Globalizarea actuala sau etapa actuala a globalizarii a surprins Romania nepregatita din multe puncte de vedere.

Din tot ce s-a intamplat in ultimii 30 de ani, am putea spune ca efectele cele mai nefaste pentru Romania au fost determinate de:

- a) Globalizarea comertului - Romania nu a fost pregatita pentru aceasta situatie fiind atractiva si devenind mai mult o piata de desfacere pentru diversi producatori din UE si dinafara ei, decat o zona de productie.

Consecinte:

- falimentarea a mii de producatori interni;
  - disparitia unor industrii, in special celei extractive, siderurgice, metalurgica, constructoare de masini-unelte si chimica;
  - somaj ;
  - migratia fortei de munca;
  - deprofesionalizarea fortei de munca;
  - lipsa de investitii;
  - deficit de capital autohton in zona infrastructurii pentru comert – aici putem veni cu un singur exemplu relevant: Explozia de hiper marketuri si retelele acestora apartin unor companii straine. Investitorii romani, SIF-urile, producatorii diverselor produse de larg consum, etc, nu au reusit sa creeze o concurenta printr-o retea de super marketuri cu capital romanesc. Astfel putinii bani care-i castiga romanii, atat in tara cat si in strainatate intra in conturile unor societati straine, parasind Romania si producand dezvoltare in tarile respective.
- b) Globalizarea financiară - În România nu a avut aproape nici un rol în creșterea economică. În schimb, în zona finanțelor bancare, globalizarea s-a manifestat prin achiziționarea băncilor românești de către structuri financiare internaționale, unele puternic susținute chiar de instituțiile statale ale țărilor de origine.
- c) Globalizarea forței de muncă - Si aici tot țările dezvoltate sunt în avantaj. Forța de muncă, în special cea calificată mediu și superior se deplasează spre aceste țări, acceptând condiții mai proaste de salarizare decât forța de muncă autohtona, dar mai bune decat in Romania. Romania s-a confruntat cu o migrare masiva, neavand posibilitati de a mentine forta de munca in interior. Statul roman prin institutiile sale specializate, nu a fost in stare sa gandeasca nici un fel de strategie in acest sens. Din contra, in declaratiile politice ale unor guvernanti din ultimii 25-30 de ani, transpare un sentiment de mandrie, in a prezenta existenta a milioane de romani pe alte piete ale muncii.

Ori acest lucru nu tradeaza decat incapacitatea guvernantilor de a pune in aplicare politici de dezvoltare economica in Romania, in special in zona industriei, care sa fructifice resursele naturale si forta de munca disponibila si bine calificata. Cele mai grave consecinte privind pierderea fortei de munca se manifesta in domeniile:

- cercetare;
- invatamant;
- sanatate;
- tehnologii de varf;
- constructii;
- industria constructiilor de masini, etc.

Scaderea ratei somajului in Romania prin indicatorii folositi de ANOFM, este una din cele mai false realitati statistice din Europa.

Media populatiei neocupate, din total populatie activa, se situeaza in Romania undeva la 27%, iar din aceasta, aproape 70% se afla in mediul rural si orasele mici.

Daca mai adaugam si numarul mare de pensionari, persoanele cu handicap, (foarte multe conform numarului de certificate la 1000 locuitori), pensionarii de boala, rezulta un tablou alarmant pentru Romania.

- d) Globalizarea productiei de bunuri si servicii – Productia de bunuri si servicii ca o consecinta normala, nu se mai face potrivit intereselor nationale in cadrul globalizarii economice, ci in functie de interesul Companiilor multinationale.

Statul poate interveni pe de o parte prin diverse parghii pentru protejarea potentialului de productie al Romaniei, in anumite zone ale economiei, iar pe de alta parte poate sa atraga producatori importanti prin facilitati, resurse, participare.

Prin urmare in acest context, fructificand statutul de membra UE, Romania trebuie sa elaboreze politici de dezvoltare durabile si serioase pe termen mediu si lung, care sa readuca tara noastra pe o orbita economica europeana si internationala, cel putin la un nivel mediu ca standard de dezvoltare, comparativ cu cel al celorlalte tari europene. Acest lucru ar permite Romaniei sa-si protejeze resursele, forta de munca, piata interna, producatorii autohtoni, capitalul autohton.

Doar politicile coerente de dezvoltare durabila ar putea conduce la implinirea acestui deziderat.

2. Romania si dezvoltarea durabila

„Dezvoltarea durabilă corespunde necesităților generațiilor actuale fără a compromite abilitatea generațiilor viitoare de a răspunde propriilor necesități”. (Comisia Mondiala Pentru Mediu și Dezvoltare)

Extinderea Uniunii Europene spre Europa Centrală, de Est și de Sud, care a inclus și Romania, constituie în același timp o mare oportunitate, dar și o provocare fără precedent.

Este recunoscut faptul că în timp ce globalizarea devine un fenomen tot mai răspândit în întreaga lume cu consecințele descrise mai sus, noi manifestări ale „europenizării” își fac simțite prezența pe continent. Prin procesul de unificare, timpul și distanțele își pierd din semnificație.

Unele concepte cheie cum ar fi dezvoltarea durabilă, identitatea comunității, siguranță, serviciile de sănătate, asistență medicală, devin din ce în ce mai sensibile pentru procesul de planificare.

O provocare importantă o reprezintă dezvoltarea proceselor inovative bazate pe noi moduri de implicare a tuturor factorilor de decizie pentru a spori nivelul de participare și pentru a satisface interesele comune ale tuturor grupurilor.

Strategiile pe termen mediu si lung trebuie luate în considerare cu atenție, mai ales cu privire la viitoarele rezultate fructificate. Istoria a demonstrat că viitorul este în bună măsură determinat de trecut – astfel curente strategice, așa cum apar ele în prezent, trebuie examinate în profunzime.

În același timp, trebuie acceptat că rezultatul real al acestora nu poate fi prevăzut deoarece situațiile neprevăzute pot și ele să exercite o influență importantă asupra acestora.

În 1992 în cadrul Summitului Mondial de la Rio de Janeiro, liderii din majoritatea țărilor lumii au recunoscut importanța centrală a acțiunilor locale pentru atingerea dezideratelor dezvoltării durabile.

Începând cu acel moment „Agenda 21” a devenit centralizatorul a numeroase proiecte și inițiative ce promovează dezvoltarea durabilă la nivel local. „Agenda 21” are propriul mecanism de implementare prin strategiile de dezvoltare durabilă, naționale, regionale și locale.

Dezvoltarea durabilă înseamnă „A gândi global și a acționa local”. Dezvoltarea durabilă mai înseamnă recunoașterea faptului că economia, mediul și bunăstarea socială sunt interdependente și anume faptul că un mediu afectat din punct de vedere al calității va influența negativ, mai devreme sau mai târziu, dezvoltarea economică și mai ales calitatea vieții fiecăruia dintre noi. Dezvoltarea durabilă înseamnă și asigurarea satisfacerii nevoilor de bază ale oamenilor, locuințe, căi de comunicație sigure, oportunitatea de împlinire prin educație, informare, participare, sănătate și agrement. Toate acestea necesită o economie robustă, sănătoasă capabilă să creeze mijloace necesare satisfacerii acestor nevoi, atât în prezent cât și în viitor.

Politica actuală a Uniunii Europene este concentrată pe dezvoltarea durabilă a societății din toate punctele de vedere. Pentru aceasta, ea pune la dispoziția statelor membre diverse instrumente financiare menite să rezolve problemele economice și sociale.

În accepție generală, dezvoltarea durabilă este definită ca fiind dezvoltarea care satisface nevoile actualei generații fără a priva generațiile viitoare de posibilitatea de a le satisface pe ale lor. Sau, cu alte cuvinte dezvoltarea durabilă înseamnă ameliorarea calității vieții respectând capacitatea ecosistemelor de a susține aceasta viața.

Așa după cum se poate observa, conceptul în sine de dezvoltare durabilă, depășește cu mult pe acela de protecție a mediului, întrucât ia în considerare nu numai salubritatea și integritatea mediului natural pentru nevoi imediate, ci și pe cele pe termen lung.

De aceea este mai nimerit să definim dezvoltarea durabilă ca fiind acea dezvoltare care oferă servicii economice, sociale și ambientale de baza, tuturor locuitorilor unei comunități fără să compromită viabilitatea sistemelor naturale, sociale și economice, ce depind de furnizarea acestor servicii.

Începând cu anul 2014, statele membre au început, mai mult sau mai puțin, să încorporeze în strategiile și politica lor, obiectivele dezvoltării durabile și să pună în practică principii și concepte noi cum sunt : integrarea, cooperarea, subsidiaritatea sau sinergismul. PNDR 2014 – 2020 a reprezentat un instrument de dezvoltare bazat exclusiv pe principiul dezvoltării durabile, astfel:

Integrarea – este un demers al comunității care ia în considerare politicile, planurile și programele atât pe orizontală, cât și pe verticală, respectiv integrează factorii timp și spațiu, integrează valori și comportamente, ținând cont de nevoile individului și capacitatea instituțională de a le satisface ;

Cooperarea – un demers ce recunoaște interdependența tuturor părților componente ale unui sistem, respectiv egalitatea accesului la resurse, promovarea consensului în luarea deciziilor, lucrul în echipa etc. ;

Subsidiaritatea – constă în faptul că deciziile trebuie luate și acțiunile executate la nivelul cel mai potrivit posibil, la nivelul la care problemele locale sunt cel mai bine înțelese și rezolvate, în acord cu competențele și resursele de care se dispune;

Sinergismul – înseamnă să se creeze un ansamblu care, în integralitatea sa, este superior calitativ sumei părților sale componente, cu alte cuvinte să se adopte o viziune strategică ciclică, în spirală, mai degrabă decât liniară.

Nu există o metodă globală unică pentru atingerea obiectivelor dezvoltării durabile.

Punerea în aplicare a instrumentelor necesare obligă comunitățile locale să adopte metode noi de gestionare și administrare a teritoriului.

Cheia succesului o reprezintă integrarea dintre diferitele nivele ierarhice de putere, (integrarea verticală), și toți factorii implicați în procesul de decizie (integrare orizontală). Modalitatea prin care se obține această integrare rămâne însă, la latitudinea fiecărei comunități, acestea având posibilitatea să aleagă, în funcție de resurse și dorințele membrilor ei.

Conștientizarea problemelor cu care se confruntă comunitatea, atât de către factorii de decizie, cât și de către cetățeni va accelera găsirea soluțiilor optime necesare atingerii obiectivelor dezvoltării durabile. Orice proces de elaborare a strategiilor și planurilor de acțiune trebuie să fie supus consultării tuturor categoriilor sociale, pentru a avea siguranța că odată adoptate ele vor fi puse în practică, pentru că reprezintă expresia voinței majorității membrilor comunității. Acest lucru se poate realiza prin: sensibilizarea și educarea oamenilor, prin consultarea și atragerea participării lor la realizarea măsurilor, prin crearea de parteneriate și prin măsurarea, supravegherea, evaluarea și declararea progreselor înregistrate pe calea dezvoltării durabile.

2.1. Contextul european al dezvoltarii rurale durabile.

Actorii internaționali introduc în discursul public dimensiunea rural – urban, plinuându-și diversele problematice globale pe acest „calapod”. Tonul noilor abordări a fost dat de unele agenții ale Națiunilor Unite care au constatat acutizarea problematiceilor în mediul rural și au atenționat asupra necesității abordării diferite, specifice, integrate și multisectoriale a acestuia.

Demersurile ulterioare la nivel global au fost destul de greoaie și intermitente.

În urma multor cercetări și studii consecutive și în cadrul multor dezbateri regionale sau globale, s-a ajuns la elaborarea unui set conceptual încheșat în ceea ce privește abordarea politicilor de dezvoltare a mediului rural.

Concepte prioritare, cum ar fi cel de dezvoltare economică, socială sau umană au fost treptat suprapuse, intersectate sau nuanțate. După creșteri succesive pe diverse dimensiuni a fost elaborat un concept mai „acoperitor” decât toate celelalte și anume, cel de dezvoltare durabilă.

Conceptul de dezvoltare sustenabilă promovat de forurile Națiunilor Unite se referă, în principal, la:

- dezvoltare economică echitabilă și echilibrată;
- un nivel ridicat al angajării, al coeziunii sociale și al includerii;
- asumarea responsabilității pentru folosirea resurselor naturale și a protecției mediului;
- politici coerente, deschise și transparente;
- cooperare internațională pentru promovarea dezvoltării sustenabile la nivel global.

Dezvoltarea rurală durabilă în Europa a fost implicat cuprinsă în Politicile Agricole Comune (PAC) (Common Agricultural Policy).

2.2. Contextul national al dezvoltarii rurale durabile.

Spațiul rural din Romania este un concept deosebit de complex fapt ce a generat o mare diversitate de păreri privind definirea, sfera de cuprindere și componentele sale.

Pentru a înțelege complexitatea acestui concept este necesară definirea principalelor noțiuni specifice și componentele sale, cum ar fi:

Ruralul cuprinde toate activitățile care se desfășoară în afara urbanului și cuprinde trei componente esențiale:

- comunitățile administrative constituite din membrii relativ puțin numeroși și care au relații mutuale;
- dispersarea pronunțată a populației și a serviciilor colective;
- rolul economic deosebit al agriculturii și silviculturii, al mestesugurilor și micii industrii;

Spațiul rural este o noțiune care, prin complexitatea sa a generat numeroase păreri, care diferă de la un autor la altul, dar în esență se ajunge aproape la aceleași concluzii.

După anumite păreri, se consideră că spațiul rural poate fi definit în funcție de noțiunile care îl caracterizează, el cuprinzând tot ceea ce nu este urban.

Această definiție generală, creează adesea confuzii între noțiunea de rural și noțiunea de agricol, ceea ce nu corespunde realității. Spațiul rural din Romania este format în prezent din suprafața administrativă a celor 2688 de comune existente în teritoriul țării, care reunesc populația rurală a țării, conform Legii 2/1968 de organizare administrativ-teritorială.

Comunele sunt formate din unu sau mai multe sate, existând în total 12751 de sate în spațiul rural.

Din punct de vedere administrativ teritorial există 42 de județe, care reprezintă unitățile administrative de bază.

Prin Legea nr.151/1998 privind dezvoltarea regională în Romania, au fost înființate opt regiuni de dezvoltare la nivelul României.

Pentru o mai bună înțelegere a analizei diagnostic a spațiului rural românesc, comparațiile se vor face la nivelul regiunilor.

Trebuie menționat ca pe teritoriul administrativ al unor orașe și municipii, care conform legii de organizare administrativă a teritoriului țării, este considerat urban, se află încă 341 de localități care au caracteristici rurale, numite chiar sate, dar ele intră numai din punct de vedere administrativ, în componența spațiului urban.

Spațiul rural este constituit din toate comunele din România și este definit în articolul 5 al Legii 2/1968: comuna este unitatea administrativ teritorială ce cuprinde populația rurală unită prin interese comune și tradiții.

O comună este formată din unul sau mai multe sate, după condiții economice, sociale, culturale, geografice și demografice.

Organizarea comunei asigură dezvoltarea economică, administrativă culturală și socială a localităților rurale".

Suprafața spațiului rural, astfel delimitat, însumează 212,7 mii kmp, reprezentând peste 89% din suprafața țării.

Comuna este unitatea administrativă de bază pe teritoriul căreia se implementează politica rurală.

Autoritățile comunale sunt partenerii locali ai autorităților județene și regionale în realizarea politicii rurale.

Populația medie a unei comune este de 3780 locuitori, dar există o mare varietate a comunelor din Romania sub aspectul dimensiunilor demografice.

O comună este formată din mai multe sate. În medie, revin 4,7 sate pe o comună. Peste jumătate din comune (55,4%) sunt formate din 1-4 sate, iar 6,2% din comune au mai mult de 10 sate. Satele prezintă o mare diversitate sub aspectul numărului de locuitori. Dimensiunea satelor variază, de la cele care au doar câțiva locuitori, până la sate cu peste 7000 de locuitori.

Predomină însă satele cu puțini locuitori, numărul mediu de locuitori ai unui sat fiind de cca. 350.

Componența satelor după numărul de locuitori și a comunelor după numărul de sate și de locuitori influențează în mod semnificativ gradul de asigurare a populației cu echipamente și servicii publice.

Comunele cu număr mic sau dispersat de locuitori sau cu sate risipite au cele mai mari probleme sub aspectul echipării edilitare și au avut, în ultimele decenii, descreșterile cele mai mari de populație.

2.3. Contextul economic general al dezvoltării rurale.

În profil regional, nivelul general de dezvoltare economică, prezintă o variabilitate relativ ridicată. Urmare a decapitalizării persistente a agenților economici, fenomenul de destructurare asimetrică din economia agroalimentară a produs, practic, o așa-numită dublă „fractură”: pe de o parte, între producția vegetală și cea animală, în interiorul agriculturii; pe de altă parte, între producția agricolă și industria alimentară.

În același timp, analiza structurii sectoriale a valorii adăugate brute relevă faptul că, practic, în toate regiunile, ponderile sectorului primar, (agricultura, silvicultura și piscicultura), sunt inferioare celor din sectorul secundar (industrie, servicii și construcții), de așa natură încât raporturile dintre cotele sectoriale ale VAB sunt exclusiv subunitare. Aceste aspecte reflectă nivelul foarte scăzut de productivitate a muncii agricole, datorat slabei înzestrări tehnice, a farâmițării suprafețelor agricole, a managementului inexistent în exploatațile private.

România, cu 14,8 milioane hectare teren agricol, ceea ce reprezintă 62,2% din totalul suprafeței țării, este al doilea mare producător agricol după Polonia în cadrul țărilor Central și

Est-Europene. Odată integrată, ocupă locul șapte, ca suprafața în UE-27, după Franța, Spania, Polonia, Germania, Italia și Marea Britanie. Raportând suprafața agricolă la numărul de locuitori, în România revin fiecărui locuitor 0,41 ha, ceea ce este o valoare superioară multor țări europene și aproape dublă față de media europeană care este de doar 0,241 ha/locuitor.

Cu toate acestea, agricultura României prezintă multe aspecte care ridică mari probleme în perspectiva menționată. După aplicarea Legii fondului funciar, la sfârșitul anului 1991, 80% din terenul agricol a intrat în proprietate privată.

Agricultura privată este însă, caracterizată printr-o farâmițare excesivă a terenurilor. Mai mult de trei sferturi din pamântul aflat în proprietate privată revine la 3,9 milioane de gospodării.

De asemenea, trebuie avută în vedere și preponderența muncii manuale în agricultură, generată în principal de lipsa resurselor financiare, ceea ce duce la o subutilizare cronică a forței de muncă. În acest context, mai mult de jumătate din populația ocupată, aproximativ 50,5%, se încadrează în categoria celor cu durata medie a săptămânii de lucru sub 40 ore și aproximativ 22,7% sub 20 ore.

Cea mai mare parte din populația ocupată în agricultură o reprezintă lucrătorii familiali în gospodăriile proprii, statut socio-profesional caracterizat printr-un grad ridicat de fragilitate a veniturilor și o dimensiune derizorie a acestora, la care se adaugă și un randamentul scăzut al producției agricole datorat, în special gradului redus de dezvoltare al serviciilor pentru agricultură, (irigații, mecanizare, credite agricole, etc).

Asumarea procesului de integrare europeană înseamnă, în fond, asumarea unei etape de „modernizare forțată”, de transformări abrupte, (dacă ne raportăm la dimensiuni istorice), la nivelul societății românești, realizate prin concursul “forței externe” exercitată de Uniunea Europeană printr-un set complex de elemente stimulative și de constrângere.

Atât prin gradul de cuprindere a setului complex de determinări politice și economice ale procesului de integrare a României în Uniunea Europeană, prin raportarea la fenomenele pe fondul cărora are loc acest proces, cât și prin analiza condiționărilor și variabilelor externe și interne procesului de integrare europeană, lucrarea urmărește deopotrivă o analiză a drumului parcurs de România până în prezent, în pregătirea agriculturii pentru integrare și o perspectivă asupra provocărilor viitoare pe care le implică traseul către o Uniune Europeană, aflată și ea în evoluție.

Interferența influențelor înzestrării cu resurse și a performanțelor atinse în utilizarea acestora se regăsește în nivelurile și dinamicile productivităților parțiale ale principalilor factori, (pamântul, munca, etc.), decalajele regionale ale acestora fiind o reflectare a diversității condițiilor în care trebuiesc aplicate politici agricole prin care să se amelioreze starea economică a spațiului rural.

CAPITOLUL II

Comuna STIUCA, in contextul economic si social, național, regional și județean.

1. Procesul de integrare a României în Uniunea Europeană a presupus o serie de constrângeri socio-economice și instituționale, concretizate în acțiuni de restructurare, privatizare, închidere sau lichidare, eficientizare și retehnologizare a majorității unităților economice de producție din ramurile economiei românești.

Acest proces a cunoscut cele mai dramatice și nepopulare măsuri cât și cele mai grave consecințe negative în zona industriilor de orice fel și a activităților agricole centralizate. În aceste domenii de activitate economică a fost ancorată și economia comunei Stiuca.

Proximitatea municipiului Lugoj, puternic industrializat, cat si potentialul agricol local, au facut ca intreaga forta activa de munca, a comunei, sa fie absorbita pana in perioada 1997-2003, de aceste doua principale pietele ale muncii, cea din Lugoj si cea locala.

Ca si in alte localitati rurale de la nivelul județului Timis, dependenta de economia oraselor limitrofe a zonelor rurale si de functionarea unor structuri de productie primara agricola, au condus la consecinte economico – sociale dramatice, odata cu declinul respectivelor capacitati de productie. Comuna Stiuca nu a facut exceptie.

Sub aspect ocupational 60% din forța de muncă activă ocupată a comunei Stiuca, si-a desfășurat activitatea în industriile si sectorul tertiar al municipiului Lugoj, iar restul in structurile de productie agricola primara locala si institutiile publice locale.

Început încă din anii 1990-1992, prin desfiintarea unor structuri cooperatiste si de stat de productie agricola primara, apoi prin procesul masiv de privatizare, restructurare si inchidere a unor unitati economice din municipiul Lugoj, in perioada 1997- 2003, declinul economiei zonale a determinat masive disponibilizări ale forței de muncă si la nivelul comunei Stiuca.

Astfel s-a produs o explozie a somajului în acesta zona rurala predominant agricola.

Acest declin economic, urmare a unor masuri de restructurare a economiei nationale initiate în anul 1992, la presiunea organismelor financiare internationale și a angajamentelor internationale ale României, a marcat profund si comuna Stiuca. Astfel pana la debutul procesului de preaderare a Romaniei in UE, declinul economic al comunei Stiuca, a fost unul constant.

In absenta unor studii si analize nationale, conform unor analize economice ale institutilor financiare internationale, s-a evidentiat faptul că majoritatea unităților de productie industrială, erau mari consumatoare de resurse financiare și materiale și că un buget național grefat de asemenea costuri fara profit, nu ar fi putut să susțină un proces de eficientizare a economiei nationale in conditiile preaderării si aderării Romaniei la UE.

Unul din marile neajunsuri inasa ale acestui proces de restructurare a economiei nationale, in special a domeniului industrial si agricol în faza inițială, a fost faptul că nu a inclus și o componentă bazată pe o strategie bine definită de reconversie economica si astfel de stopare a declinului economic și social prin identificarea și susținerea unor alternative economice viabile, fiind previzibil șocul și consecințele negative ale respectivului proces.

In spatiul rural, transferul de proprietate al terenurilor agricole nu a fost insotit de programe nationale de sustinere, finantare, sprijinire, privind infiintarea de ferme agricole private mici si mijlocii si achizitionarea de utilaj agricol modern.

In acest fel s-a ajuns la un declin al productiei agricole in comuna Stiuca si la premisa abandonării unor terenuri agricole, din lipsa de mijloace financiare si tehnice, sau a instrainării masive catre societati agricole cu capital strain, in special din tari UE. Terenurile au fost vandute la preturi derizorii acestor companii agricole straine, cu largul concurs al statului roman si a legislatiei romanesti foarte permissive in acest sens.

Concomitent, intr-un proces de declin au intrat și alte activitati de la nivel local.

2. Efectele imediate și generale ale acestui proces, pentru comuna Stiuca, au fost:

- Explozia șomajului ;
- Scăderea puterii de cumparare a populației și implicit scăderea nivelului de trai;
- Declinul economic și social al comunei;
- Apariția simptomelor sărăciei;
- Decuplarea comunității de la viața economică și socială a județului și a regiunii;
- Scăderea veniturilor la bugetul local;
- Migrarea unei părți a populației, exclusiv cea activă și cea de vârstă tânără și medie, către alte regiuni ale țării, mai dezvoltate sau în spațiul comunitar;

- Deteriorarea infrastructurii locale și dispariția unor servicii publice;
- Scăderea calității vieții oamenilor.

Comuna Stiuca a resimțit din plin șocul restructurării activității industriale din municipiul Lugoj și declinul activității agricole de la nivel local. Așa cum am precizat, 60% din populația activă a comunei, se afla pe piața muncii a acestui municipiu, până în perioada 1997 – 2003, când procesul masiv de privatizare și închidere a unor unități economice, a condus la un somaj masiv în rândul forței de muncă locale.

3. Abordarea reconstrucției socio-economice a zonelor rurale din perspectiva politicilor guvernamentale de dezvoltare regională și locală.

Referitor la etapa inițială a acestui proces de restructurare, absența unor politici și strategii de stopare a declinului economic și de regenerare a zonelor rurale, condamnau la subdezvoltare aceste zone, transformându-le într-un balast economic.

Măsuri de intervenție pentru diminuarea impactului social.

Una din măsurile de intervenție pentru diminuarea impactului social și sprijinirea producției agricole, venita destul de târziu, după 1996, a fost acordarea unor subvenții proprietarilor de terenuri agricole, pentru achiziționarea motorinei, semintelor, îngrășamintelor chimice, subvenții care au continuat să fie acordate în perioada de preaderare și apoi după 2007.

Măsura, deși bună, s-a dovedit insuficientă în absența unor pachete legislative, care să reglementeze creditul agricol, facilități pentru ca proprietarii de teren agricol să poată să-și constituie ferme moderne și eficiente și o piață/bursă a marfurilor agricole. Lipsa acestor reglementări au boicotat pur și simplu obiectivele urmărite prin celelalte măsuri de intervenție, inclusiv cele ale programelor de finanțare nerambursabile implementate după aderarea la U.E. în anul 2007.

Atât în perioada de preaderare a României la U.E., cât și după anul 2007, prin programele SAPARD și apoi PNDR, au existat finanțări nerambursabile pentru inițierea și dezvoltarea de activități agricole și non-agricole. Din păcate finanțările au acoperit circa 12% din solicitări și doar 3-5% din necesitățile unei dezvoltări rurale privind mediul de afaceri. Comparativ cu restul țărilor din U.E., România ocupă ultimul loc privind sumele acordate dezvoltării rurale. Responsabilitatea aparține în totalitate guvernărilor, modulului cum s-a negociat acordul de aderare și modulului cum au conceput Guvernele României mecanismele, procedurile și legislația absorbției acestor fonduri.

Obiectivele economice urmărite de aceste măsuri, au fost:

- Susținerea unor activități agricole pentru crearea de locuri de muncă în zonele rurale;
- Susținerea antreprenorilor locali;
- Acordarea sprijinului necesar pentru intrarea pe piața muncii a membrilor familiilor de țărani care nu au mai fost pe piața muncii;
- Susținerea și finanțarea unor proiecte de dezvoltare comunitară;
- Creșterea capitalului social și a gradului de coeziune socială și economică;
- Crearea unor structuri care să susțină dezvoltarea locală și să conducă la creșterea capacității comunităților și a factorilor implicați în acest proces;

Rezultatele implementării acestor măsuri economice au avut din păcate, un impact minor asupra dezvoltării comunei Stiuca.

O stagnare a declinului economic al comunei și un început de redresare s-a simțit de-abia după 2005, odată cu o revigorare a economiei naționale și implicit a celei din zona Lugoj.

În prezent o corelare a PNDR 2014 – 2020 și a Programelor europene pentru România în perioada 2021-2027, cu potențialul local, cu viziunea de dezvoltare a Administrației Locale, cu o strategie de dezvoltare locală conforma viziunii comunității, cu Planul Național de Dezvoltare și cu Strategia de Dezvoltare Regională și Județeană, ar putea conduce la rezultate incomparabil mai bune în procesul de dezvoltare al Comunei Stiuca, pe termen mediu și lung.

Elaborarea STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALA, în baza cunoașterii și fructificării măsurilor de finanțare prin Programele de finanțare europene 2014-2020, aflate încă în perioada de tranziție și a celor pentru perioada 2021-2027, a aplicării conceptelor de Dezvoltare Locală Durabilă și Dezvoltare Regională, utilizarea planificării, aplicarea principiilor de decizie participativă, de elaborare participativă, identificarea nevoilor locale și stabilirea priorităților prin consultare comunitară, precum și identificarea surselor de finanțare existente sau potențiale, poate da un orizont real și concret procesului de dezvoltare locală, pentru comuna Stiuca.

4. Corelarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Stiuca, cu Cadrul Strategic Național, Regional și Județean

Fiind țară membră a Uniunii Europene, de la 1 ianuarie 2007, România și-a racordat, din ce în ce mai strâns, politica națională de dezvoltare la politicile, obiectivele, principiile și reglementările comunitare în domeniu, în vederea asigurării unei dezvoltări socio-economice de tip „european” și reducerea cât mai rapidă a disparităților semnificative față de țările Uniunii Europene.

Prioritățile de dezvoltare la nivel național, regional și județean sunt identificate în urma analizei cadrului strategic corespunzător fiecărui nivel.

Această analiză își propune, de asemenea, să identifice influența pe care strategiile respective o au asupra comunei Stiuca, precum și importanța comunei, reflectată în procesul de elaborare a planurilor de dezvoltare.

Cadrul strategic actual, de dezvoltare, identifică prioritățile stabilite pentru perioada 2021- 2027.

Cadrul strategic la nivel național

Planul Național de Dezvoltare Rurala 2014-2020 (PNDR), a fost un concept specific politicii europene de coeziune economică și socială (Cohesion Policy), menit să ofere o concepție coerentă și stabilă privind dezvoltarea statelor membre ale Uniunii Europene, transpusă în priorități de dezvoltare, programe, proiecte, în concordanță cu principiul programării fondurilor structurale.

Planul Național de Dezvoltare Rurala, (PNDR), este instrumentul fundamental prin care România va încerca să recupereze cât mai rapid disparitățile de dezvoltare socio-economică față de Uniunea Europeană.

PNDR este un concept specific politicii europene de coeziune economică și socială și reprezintă documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală, elaborat într-un larg parteneriat, care va orienta și stimula dezvoltarea socio-economică a României în conformitate cu Politica de Coeziune a Uniunii Europene.

PNDR reprezintă un instrument de prioritizare a investițiilor publice pentru dezvoltare. Rațiunea elaborării PNDR este aceea de a stabili direcțiile de alocare a fondurilor publice pentru investiții cu impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale, din fonduri europene în scopul diminuării decalajelor de dezvoltare față de Uniunea Europeană și disparităților interne.

Totodată, având în vedere rolul PNDR 2014- 2020 de a fundamenta accesul la Fondurile Structurale și de Coeziune ale Uniunii Europene, aceste priorități trebuie să fie compatibile cu domeniile de intervenție ale acestor instrumente, conform reglementărilor comunitare.

În ceea ce privește Strategia PNDR, Obiectivul Global al PNDR 2014-2020 a fost și este, „Reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică între România și Statele Membre ale Uniunii Europene”.

Obiectivul global se sprijină pe trei obiective specifice:

- creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- dezvoltarea la standarde europene a infrastructurii de bază;
- perfecționarea și utilizarea mai eficientă a capitalului uman autohton.

În vederea atingerii obiectivului global și a obiectivelor specifice și pornind de la aspectele identificate în etapa de analiză socio-economică, au fost formulate șase priorități naționale de dezvoltare pentru perioadele, 2014-2020 și 2021 -2027

- creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere;
- dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport;
- protejarea și îmbunătățirea calității mediului;
- dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative;
- dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol;
- diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării.

Acest set de priorități asigură continuitatea față de prioritățile stabilite în perioada după integrarea în UE.

Stabilirea unui număr limitat de priorități este de natură să asigure concentrarea resurselor disponibile pe realizarea acelor obiective și măsuri cu impact maxim asupra reducerii decalajelor față de Uniunea Europeană și a disparităților interne.

În contextul integrării României în UE, PNDR-ul, are rolul major de a alinia politica națională de dezvoltare rurala durabilă, la prioritățile comunitare de dezvoltare, prin

promovarea măsurilor considerate stimuli de dezvoltare socio-economică durabilă la nivel european.

Strategia de dezvoltare durabilă a României stabilește obiective concrete pentru trecerea într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesele pentru cunoaștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei, în armonie cu mediul natural.

Prin complexitatea proceselor și fenomenelor, prin amplitudinea provocărilor și problemelor ce trebuie rezolvate, dezvoltarea durabilă a României a încetat demult să mai fie atributul exclusiv al elitelor politice, economice și intelectuale.

În egală măsură, dezvoltarea durabilă a țării privește pe fiecare cetățean al României și în consecință necesită implicarea și participarea activă a acestora în cele mai adecvate modalități, potrivit cu interesele comunității din care face parte.

PNDR – reprezintă și documentul de Planificare Strategică și programare financiară multianuală, aprobat de Guvern și avizat de UE, elaborat într-un larg parteneriat care va orienta dezvoltarea socio-economică a României, în conformitate cu politica de coeziune a UE.

În accepțiunea politicii de coeziune, PNDR-ul, reprezintă un instrument de prioritizare a investițiilor publice pentru dezvoltare rurală, orientat în principal asupra priorităților și obiectivelor compatibile cu domeniile de intervenție a fondurilor structurale și de coeziune.

PNDR - este o reflectare a nevoilor de dezvoltare ale României, în vederea reducerii cât mai rapide a decalajelor existente față de Uniunea Europeană și între rural și urban la nivelul țării.

Din punct de vedere al interesului privind dezvoltarea locală a comunei Stiuca, cele mai importante obiective din cadrul PNDR sunt:

- dezvoltarea economiei rurale ;
- diminuarea disparităților de dezvoltare dintre comuna Stiuca și celelalte comune din județul Timis și regiunea Vest;
- Primul dintre acestea presupune următoarele subpriorități:
- creșterea competitivității economiei agroalimentare și silvice prin adaptarea ofertei la cerințele pieței;
- creșterea standardelor de viață în zonele rurale prin diversificarea activităților rurale, stimularea activităților non-agricole, promovarea agroturismului, dezvoltarea de micro-întreprinderi;
- dezvoltarea economică durabilă a microîntreprinderilor și întreprinderilor care valorifică potențialul uman și natural local și a exploatațiilor forestiere;
- promovarea inițiativelor de tip LEADER;

Cea de a doua prioritate națională, importantă pentru dezvoltarea zonei Stiuca, include următoarele subpriorități:

- îmbunătățirea infrastructurii publice zonale și locale;
- consolidarea mediului de afaceri local și zonal;
- dezvoltarea turismului local și regional;
- cooperarea teritorială europeană.

Implementarea prevederilor PNDR conform strategiei stabilite și în condiții de eficiență, transparență și corectitudine financiară, presupune eforturi însemnate din partea instituțiilor publice și a beneficiarilor.

Rolul PNDR este si de orientare și coordonare a marilor programe de investiții pentru dezvoltare, investiții ce vor fi efectuate și gestionate conform regulilor specifice diverselor surse de finanțare și nu direct prin intermediul PNDR.

Cadrul Strategic la nivel regional

Ca ansamblu de politici și strategii ale autorităților publice centrale și locale, elaborate în scopul îmbunătățirii performanțelor economice ale unor arii geografice constituite în Regiuni de Dezvoltare și care beneficiază de sprijinul Guvernului României, al Uniunii Europene, al altor autorități naționale și internaționale, strategia de dezvoltare regională trebuie să pornească de la nevoile de dezvoltare locală, pe care apoi să le sincronizeze cu cele de dezvoltare națională.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Stiuca, trebuie să fie în strânsă legătură cu Planul de Dezvoltare Regional al regiunii VEST și prioritățile identificate de Planul Național de Dezvoltare.

În această perioadă post integrare, obiectivul general al strategiei de dezvoltare regională rămâne: Creșterea gradului de atractivitate și competitivitate al regiunilor prin îmbunătățirea infrastructurii economice, infrastructurii de transport și întărirea coeziunii sociale.

Fără înlăturarea disparităților intraregionale, un asemenea obiectiv însă nu poate fi îndeplinit.

Zonele rurale, implicit zona Stiuca, din județul Timis și din Regiunea de Vest, reprezintă un exemplu de disparitate economică și socială, în raport cu alte zone din județ, regiune, din Romania și U.E.

Caracteristicile regiunii vest

Regiunea Vest este situată în partea de vest a României, la granița României cu Ungaria și Serbia, fiind alcătuită din patru județe: Arad, Caraș Severin, Hunedoara și Timiș.

Istoric vorbind, Regiunea cuprinde provincia Banatului, provincie istorică românească cu o dezvoltare economică timpurie și mai puternică în comparație cu alte provincii din țară.

Regiunea Vest are un relief variat și armonios distribuit în zone de câmpie, deal și munte. Zonele de câmpie fac parte din Marea Câmpie de Vest și predomină în județul Timiș. Clima este continental-moderată, cu influențe sub-mediteraneene, pe culoarul Dunării și Valea Cemei, cu temperaturi medii multianuale ce oscilează între 10-12°C. Căderile de apă se situează în jurul unei medii de 560-580 l/m² anual, ușor mai ridicate în zonele montane.

Regiunea se leagă de Ungaria și Serbia și Muntenegru prin magistrale europene, stradale și feroviare. Orașele Arad și Timișoara dispun de aeroporturi cu capacitati moderne de preluare a fluxului aerian.

Regiunea Vest are o suprafață de 32 024 kmp, reprezentând 13,4% din suprafața țării. Suprafața Regiunii este comparabilă cu țări ca Republica Moldova și Belgia. Poziția geografică a celor 3 județe de frontieră, Arad, Caraș Severin și Timis, asigură Regiunii Vest un grad de deschidere determinanta pentru viitorul său și constituie un atu major, iar prezenta Dunării, care formează parțial frontiera cu Serbia, întărește această deschidere de “zona de trecere și contacte”.

Regiunea Vest are 323 de Unități teritoriale administrative, 12 municipii, 30 de orașe și 281 de comune.

Profilul actualei dezvoltări generale a Regiunii Vest, confirmă faptul că aceasta se află în ascensiune, cu rezultate economice superioare mediei naționale după Regiunea București Ilfov, dar din păcate mediul de afaceri propice economiei și un spirit antreprenorial mai accentuat, se manifestă doar în județele Timiș și Arad.

Regiunea Vest face parte din Euroregiunea Dunăre - Criș - Mureș - Tisa (DCMT), care implică cele patru județe ale Regiunii Vest, trei comitate din Ungaria și regiunea autonomă Voivodina din Serbia. Euroregiunea a fost înființată în 1997 pe baza unui protocol de colaborare semnat de către reprezentanții autorităților locale din cadrul regiunilor componente.

Regiunea Vest este văzută ca un spațiu multicultural, multiconfesional, comunitatile române coabitând cu cele ungare, germane, rome și sârbe. În 2012, minoritatile naționale reprezentau 11,7% din totalul populației din regiune.

Din 1990, populația regiunii a scăzut constant, de la 2.201.717, la 1 910.469 locuitori în 2012 locuitori, ca urmare a unei rate negative a natalității și emigrației externe a populației din regiune. Populația regiunii vest reprezintă 8,94% din populația țării. Densitatea populației în 2012 era de 61,1 loc/km², considerabil mai mică față de densitatea populației la nivel național (90,9 loc/km²).

Regiunea se confruntă cu un proces de îmbătrânire demografică, efectele sale în viața economică și socială urmând să fie resimțite după anul 2005, când în populația în vârstă aptă de muncă vor intra generațiile, reduse numeric, născute după 1990.

Gradul de urbanizare al Regiunii (63,6% populație urbană) este mai mare decât media națională (54,9%), iar județul Hunedoara are cea mai ridicată rată de urbanizare din țară, după capitală, respectiv 76,9% populație urbană.

În ceea ce privește spațiul rural acesta se caracterizează din punct de vedere demografic printr-o densitate redusă a populației, declin demografic datorat migrației și îmbătrânirii populației, rata mortalității relativ ridicată și o capacitate scăzută de reînnoire demografică.

Zone problemă

Principalele probleme de dezvoltare se concentrează în județele Caraș-Severin și Hunedoara, unde fostele centre mono-industriale miniere, au intrat după 1997 într-un declin economic și apoi închidere sau dispariție.

Aceste județe se confruntă cu probleme socio-economice majore, determinate de faptul că economia respectivelor județe a fost puternic ancorată în segmentele industriei extractive și metalurgice, sectoare care în ultimii 15 ani au fost supuse unei restructurări masive, mergând până la lichidarea acestor domenii.

Acest specific a condus la disparități intraregionale și la nivelul Regiunii de Dezvoltare Vest.

În județele Hunedoara și Caraș-Severin au fost identificate aceste zone și declarate ca zone defavorizate.

Din păcate programele de sprijin investițional și reconversie profesională au fost insuficiente, incoerente și de scurtă durată. Situația a condus către probleme majore în procesul de restructurare economică, echilibru socio-cultural labil și mediu ecologic destabilizat.

Este necesar ca cele două județe să beneficieze de finanțare prin programe guvernamentale pentru zone asistate, (Valea Jiului, Brad, în județul Hunedoara, Anina, zona Ocna de Fier – Dognecea, Moldova Nouă, zona Oravita, Oțelu Roșu, Resița, în Caraș Severin), zone care, prin valorificarea potențialului local natural și uman și prin programe de investiții bine gândite și țintite, își pot îmbunătăți situația economico-socială și de mediu.

Forța de muncă și migrația

Forța de muncă a regiunii, mai ales în Timis și Arad, reprezintă factorul care a contribuit cel mai mult la dezvoltarea socio-economică, aceasta fiind motivată, flexibilă, inovativă, dar și cu un grad ridicat de specializare, contribuind astfel la dezvoltarea unui mediu antreprenorial dinamic.

Populația ocupată în sectorul industrial a scăzut semnificativ în perioada 1993 - 2013, în mod deosebit în județele puternic industrializate - Hunedoara și Caraș-Severin, în special ca urmare a disponibilizărilor masive de personal din minerit, metalurgie și siderurgie, construcții de mașini. Pe acest fond al restructurării și disponibilizării populației ocupate în sectorul industrial, populația s-a orientat cu preponderența spre sectorul serviciilor. Rata șomajului a

cunoscut fluctuații în intervalul 1991- 2013, de la 2,5% în 1991, la 9,1% în 2012. Cea mai ridicată valoare a ratei șomajului se înregistrează în județul Hunedoara (9,4%), în urma disponibilizărilor din sectorul minier, iar cea mai scăzută în județul Timiș (2,3%). Cifrele oficiale privind șomajul sunt însă o mare mistificare, conform unor studii sociale ale ONG-urilor și Institutelor de Cercetări Sociale care au constatat că în realitate ele sunt mult mai mari, în județele Caras – Severin și Hunedoara șomajul real fiind de peste 27% din populația activă.

După 1990, odată cu posibilitatea plecării pentru muncă în afara țării, un număr important de cadre specializate au părăsit țara, urmând vechi relații tradiționale către țările germanice și Ungaria. Acestea lipsesc în prezent, când tot mai mulți investitori de anvergură întemeiază întreprinderi în această regiune.

Ca și în cazul celorlalte regiuni de dezvoltare, teritoriul regiunii Vest - România poate fi împărțit în două subregiuni, confruntate cu probleme structurale distincte și grad diferit de dezvoltare.

Prima, include teritoriul județelor Caraș-Severin și Hunedoara, la care se adaugă orașul Nădrag și aria adiacentă acestuia, localizate în jud. Timiș. Aici s-au dezvoltat timpuriu, încă din sec 19, ramuri ale industriei extractive, siderurgice, metalurgice și ale industriei conexe, cum este industria constructoare de mașini. Această mare subzonă a regiunii a intrat într-un puternic declin după 1990, iar procesul de restructurare care s-a desfasurat lent și cu mari dificultăți, a generat un șomaj foarte ridicat. În acest mare areal, o particularitate aparte o are situația economiei bazinului carbonifer Valea Jiului (Aninoasa, Petroșani, Uricani, Petrila, Lupeni, Vulcan), unde reducerea locurilor de muncă a cauzat convulsii sociale repetate, în pofida a numeroase programe de echilibrare a situației.

Cea de a doua subregiune cuprinde teritoriul județelor Timiș și Arad. Această subregiune cu dezvoltare industrială timpurie, complexă și diversificată (industrie ușoară, constructoare de mașini, electrotehnică etc) este în prezent arealul favorit al investițiilor străine productive în România. Pe fondul creării a numeroase locuri de muncă ce necesită populație cu o calificare înaltă, și a exodului masiv al forței de muncă din ultimii ani (emigrația populației germane a accentuat acest fenomen), subzona se confruntă cu o lipsă tot mai accentuată de forța de muncă corespunzătoare. Noile investiții în acest areal se lovesc de lipsa infrastructurilor corespunzătoare pentru dezvoltare (în special căi de comunicații modernizate, autostrăzi, transport în comun modern feroviar și rutier).

Zona Hunedoara - Deva, Valea Jiului, culoarul Hațeg - Călan, Deva, zona minieră din sudul județului Caraș-Severin și zona minieră din nordul județului Hunedoara, (Brad, Munții Apuseni), precum și celelalte foste zone miniere, necesită lucrări urgente de infrastructură pentru reintroducerea în circuitul economic și protejarea ecologică a așezărilor afectate masiv de reziduurile activităților miniere.

Valea Jiului (Lupeni, Petrila, Uricani, Vulcan), Moldova Nouă, Sasca, Oravița, Anina, Ocna de Fier, Dognecea, Rusca Montană, zona Brad, Teliuc - toate sunt areale cu o semnificativă concentrare de forța de muncă disponibilizată din industria minieră care trebuie absorbită de alte sectoare. Investițiile în aceste zone trebuie să includă în mod necesar ecologizarea haldelor și reabilitarea suprafețelor industriale defazectate, ecologizarea întregului areal, modernizarea rețelei de canalizare și apă potabilă.

Înlăturarea cauzelor acestor disparități presupune la nivel de regiune următoarele priorități :

- dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii de transport;
- dezvoltarea mediului de afaceri ;
- dezvoltarea rurală ;
- fructificarea resurselor naturale și potențialelor locale ;
- dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale.

La nivelul Regiunii Vest, regiune de dezvoltare din care face parte și județul TIMIS, implicit comuna Stiuca, ca și comunitate preponderent agricolă, Strategia de Dezvoltare Regională a identificat prin analiză, dezbateri și consultare publică 5 obiective specifice:

- Asigurarea suportului de infrastructură pentru dezvoltarea durabilă;
- Dezvoltarea unor produse de marcă regională și promovarea unor afaceri specifice regiunii ;
- Integrarea socio-economică a grupurilor și comunităților dezavantajate;
- Dezvoltarea de rețele parteneriale și acțiune strategică coordonată;

Promovarea economiei bazată pe cunoaștere și formare continuă. Orice strategie de dezvoltare locală din regiunea vest, prin urmare implicit și cea a comunei Stiuca, trebuie să fie sincronizată și racordată la aceste obiective, pentru realizarea unei dezvoltări regionale armonioase, unitare și complementare.

ANALIZA SWOT – REGIUNEA VEST

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Situarea regiunii la extremitatea vestică a României, pe principalele trasee rutiere și ferate de intrare, dinspre țările UE spre România;</p> <p>Diversitatea domeniilor de activitate, a firmelor cu brend bine conturat din județele Arad și Timiș;</p> <p>Dezvoltarea puternică a sectorului privat în comerț și servicii, acesta contribuind cu aproximativ 50% la valoarea adăugată produsă;</p> <p>Gamă variată de materii prime necesară industriei: hidrocarburi lichide și gazoase, minereuri metalifere și auroargentifer, zăcăminte de cărbune, material de construcții, păduri;</p> <p>Forță de muncă bine calificată și instruită cu renume în țările Europei Centrale;</p> <p>Centre de învățământ superior cu tradiție, concentrate în Timișoara, Arad și Petroșani;</p> <p>Experiență îndelungată în cercetare a personalului din institute și universități: electrotehnică, cibernetică, informatică, medicină;</p> <p>Rețea dezvoltată de distribuție a energiei electrice;</p> <p>Rețea de transport dezvoltată în Arad, Timișoara și Deva;</p> <p>Regiunea dispune de 4 aeroporturi, două dintre ele internaționale (Arad și Timișoara);</p> <p>Regiunea deține o pondere ridicată din piața turismului, de afaceri și de tranzit pe culoarele de circulație internațională Nădlac – Deva și Timișoara – Herculane;</p> <p>Zone alpine ideale pentru turismul sportiv de vară și de iarnă (stațiunile Straja, Semenice, Muntele Mic, Munții Parâng);</p> <p>Stațiuni balneo-climaterice de tradiție: Băile Herculane, Geoagiu Băi, Moneasa, Lipova, Buziaș;</p> <p>Rezervații și zone protejate recunoscute: Parcuri Naționale – Cheile Nerei-Beușnița, Cheile Carașului- Semenice, Domoglet – Valea Cernei, Retezat – Zărand; Parcuri Naturale – Porțile de Fier, Munții Orăștiei – Cetățile Dacice; Parcuri Dendrologice – Simeria, Gurahonț;</p> <p>Existența centrelor urbane dezvoltate: Arad și Timișoara;</p> <p>Grad ridicat de urbanizare – 63,7 % populație urbană;</p> <p>Număr mare de investitori străini care operează în</p>	<p>Existența de zone mono-industriale, intrate în declin economic sever, în curs de restructurare și care se confruntă cu acute probleme sociale: Bazinul Petroșani și zonele Reșița, Anina, Moldova Nouă, Oravița, Oțelu Roșu, Ocna de Fier, Dognecea;</p> <p>Existența unor industrii poluante, mari consumatoare de energie: Județele Hunedoara și Caraș-Severin;</p> <p>Pondere mică a industriei cu tehnologie de vârf în județele Hunedoara și Caraș-Severin;</p> <p>Puternice disparități de dezvoltare între cele patru județe ale regiunii, precum și între mediul rural și urban, județul Timiș având rol de promovare al dezvoltării;</p> <p>Număr redus de IMM-uri în zonele aflate în declin economic sever din Caraș-Severin, unde se regăsesc doar 13,7% din întreprinderile din regiune, iar spiritul antreprenorial în mediul rural este slab dezvoltat;</p> <p>Infrastructura de susținere a afacerilor este necorespunzătoare și neuniform repartizată în regiune, în special în zonele cu mari probleme de reconversie: Bazinul Petroșani și județul Caraș-Severin;</p> <p>Declinul industriei miniere și siderurgice, principala ramură care a fost generatoare de șomaj;</p> <p>Șomaj ridicat în județele Caraș-Severin și Hunedoara;</p> <p>Investiții scăzute în resursele umane ale IMM-urilor;</p> <p>Densitate foarte mică de drumuri modernizate, în partea de sud a regiunii;</p> <p>Inexistența unor șosele ocolitoare, provoacă mari întârzieri în circulație;</p> <p>Insuficiente Incubatoare de Afaceri și slaba performanță a celor existente;</p> <p>Medie ridicată de vârstă în domeniul cercetării, tinerii preferând alte locuri de muncă mai bine remunerate;</p> <p>Slaba colaborare între autoritățile administrative;</p> <p>Dotare tehnică depășită în institutele de cercetare;</p>

<p>regiune și care reprezintă 11,03,% din societățile comerciale cu capital străin din România, ocupând al doilea loc după București – Ilfof; Zonă logistică importantă pentru activități de import – export;</p>	<p>Infrastructură de acces necorespunzătoare către obiective turistice; Număr redus de organizații de promovare a turismului; Zone alpine cu utilizare minimă: Zărand, Poiana Ruscă, Godeanu-Cernei, Parâng, Masivul Găina; Lipsa sau slaba calitate a marcajelor turistice; Oferta de servicii turistice este redusă și de slabă calitate;</p>
<p style="text-align: center;">OPORTUNITĂȚI</p> <p>Fructificarea calității de membră UE a țării noastre; Mediatizarea oportunităților de afaceri din Regiune, mai ales cele din zonele aflate în declin economic ; Creșterea numărului de investitori în județele Caraș-Severin și Hunedoara, ca urmare a fenomenului de migrare a acestora dinspre polii Arad și Timișoara, către restul Regiunii; Implicarea marilor investitori străini în activități de inovare tehnologică sau chiar de înființare a Centrelor de Inovare, în cadrul unităților economice din Regiune; Macrostabilizarea economică și scăderea inflației în limite acceptabile, ce poate crește apetitul pentru credite și investiții în producție și servicii; Construirea autostrăzii: Nădlac - Arad – Timișoara – Deva – Sibiu; Dezvoltarea aeroportului Timișoara, ca centru intermodal și a celui de la Arad, pentru decongestionare trafic; Atragerea marilor operatori internaționali de turism în regiune și integrarea Regiunii Vest în circuitele turistice internaționale; Dezvoltarea turismului montan, în zonele alpine izolate; Creșterea competitivității întreprinderilor prin investiții în proiecte de cercetare-dezvoltare – inovare, cu fonduri europene; Creșterea numărului de investitori în județele Caraș-Severin și Hunedoara, ca urmare a accesării fondurilor europene; Fructificarea oportunităților de dezvoltare, atât în plan economic, cât și social-administrativ, oferite de măsurile de finanțare prin fonduri europene.</p>	<p style="text-align: center;">AMENINȚĂRI</p> <p>Posibilitatea neadaptării întreprinderilor, la condițiile de calitate impuse de UE; Posibilitatea neadaptării, a structurilor administrative regionale, județene și locale, la exigențele privind calitatea serviciilor către populație, impuse de UE; Invadarea pieței cu produse de import; Specializarea îngustă din zonele mono-industriale și lipsa unor programe coerente, adaptate la nevoi de orientare profesională, reduc atractivitatea acestor zone pentru investitori; Neadaptarea structurii de transport la cererea existentă; Întârzierea înființării de Parcuri Industriale, în zonele aflate în declin economic; Migrarea forței de muncă calificate și mai ales înalt calificate, către țările dezvoltate ale UE; Investiții scăzute în domeniul turismului, în pofida faptului că județele Caraș-Severin și Hunedoara dețin cele mai mari potențialuri din țară în acest sens; Oferetele de produse turistice ale regiunii, nu sunt competitive internațional, mai ales în județele Caraș-Severin și Hunedoara; Administrația publică locală, în județele Caraș-Severin și Hunedoara, nu este suficient de receptivă în legătură cu importanța dezvoltării turismului în regiune; Migrarea cercetătorilor din institutele de cercetare către mediul de afaceri din țările UE; Lipsa unor dotări performante și modern din unitățile de educație; Probleme sociale majore, datorate restructurării sectorului minier, în județele Hunedoara și Caraș-Severin;</p>

	<p>Balanță negativă, natalitate -mortalitate, la nivelul întregii regiuni, dar cu preponderență, în județele Caraș-Severin și Hunedoara;</p> <p>Degradarea infrastructurii de sănătate și servicii sociale, în special în județele Caraș-Severin și Hunedoara;</p> <p>Slaba corelare între programele sectoriale și regionale, cu finanțări prin fonduri UE;</p> <p>Aglomerarea excesivă a zonelor urbane Timișoara și Arad, care riscă să conducă la o degradare a vieții citadine a acestor orașe.</p>
--	--

Cadrul Strategic la nivel judetean. Caracteristici generale ale județului Timiș

Caracteristici fizico-geografice. Limite. Vecinătăți

Comuna Stiuca, este o comună în componenta Județului Timiș, județ situat în vestul țării, ca o unitate administrativă de hotar.

Prin poziția sa geografică o treime din limitele județului constituie în același timp și frontiera de stat.

Astfel în partea de nord-vest, între Nadlac și Beba-Veche, se învecinează cu județul CSONGRAD- UNGARIA, 18 km de frontiera fiind pe râul Mureș.

La sud –vest, între Beba – Veche și Latunas, se învecinează cu Provincia autonomă VOIVODINA- SERBIA.

Punctul cel mai nordic al județului este reprezentat de localitatea Cenad, punctul cel mai sudic, de localitatea Latunas, punctul cel mai de est, de localitatea Pietroasa, iar punctul cel mai vestic, de localitatea Beba –Veche.

Județul Timis este delimitat la est de județul Hunedoara, la sud –est de județul Caras – Severin și la nord de județul Arad.

Municipiul Timisoara este reședința de județ.

Județul Timis se află situat la 550 km de capitala țării București, 170 km față de Belgrad și 300 Km față de Budapesta, capitalele celor două țări învecinate, Serbia și Ungaria.

Județul Timis face parte din Regiunea de Dezvoltare Vest, alături de județele: Arad, Caras Severin și Hunedoara

Istoric

Orasul Timisoara a fost atestat documentar prima dată în anul 1266, iar ca oraș propriu zis în anul 1342, numele fiind luat de la Timisel sau Timisul Mic, așa cum apare cursul actualului râu Bega în descrierile din epocă.

Stăpânită de regatul ungar și de imperiul otoman în evul mediu, de habsburgi în epoca modernă, de monarhia austro-ungară în secolul al XIX –lea și intrată în componenta statului român în 1919, Timisoara a fost numită, “ Mica Viena”, fiind printre primele orașe ale lumii care a avut tramvai tras de cai în anul 1869 și fiind primul oraș din Europa cu iluminat electric în anul 1885.

În 1989, Timisoara devine un simbol al Revoluției Române, fiind primul oraș din România eliberat de comunism.

Sub aspect istoric, județul Timis reprezintă continuitatea vieții pe aceste meleaguri atestată documentar din timpul Statului Dac, (sec. II î.Ch.), iar mai apoi Imperiului Roman,(sec. II- III d.Ch).

Regiunea istorică Banat din care face parte și județul Timis, a cunoscut un proces de feudalizare timpurie, în sec. al XI-lea existând un Voievodat Romanesc condus de Glad, cu capitala la Morisena,(actuala localitate Cenad).

Doa secole mai târziu este consemnată existența cetății “Castrum Timissiensis”, - Timisoara.

În anul 1552, Banatul este cucerit de ostile otomane conduse de Soliman Pasa și rămâne timp de 164 de ani sub stăpânire turcească, respectiv până în 1716, când Timisoara este eliberată de armata imperială austriacă, Banatul devenind domeniu al Coroanei Habsburgice.

Organizarea administrativă a județului

Organizarea administrativă a teritoriului județului Timis, la nivelul anului 2012, cuprindea:

- 2 municipii – Timișoara (311 428 locuitori) și Lugoj (44 510 locuitori);

- 8 orașe – Sânnicolau Mare (13 194 locuitori), Jimbolia (11 850 locuitori); Buziaș (7 550 locuitori), Făget (7 224 locuitori), Deta (6 553 locuitori); Ciacova (5 126 locuitori), Recaș (8 621 locuitori), Gătaia (6 194 locuitori);
- 89 comune cu 313 sate.

Scurte prezentări ale reședinței de județ și ale principalelor orașe

Reședința județului este municipiul Timișoara.

Orașul Timișoara are origini din perioada romanilor, sub titulatura de Castrum Regiune Themes. Prima atestare documentară directă a cetății datează din anul 1212.

În istoria sa, Timișoara a fost deschizător de drumuri în multe domenii de activitate:

- 1718 – prima fabrică de bere de pe teritoriul actual al României;
- 1718 – prima școală elementară de pe teritoriul actual al țării;
- 1745 – primul spital municipal de pe teritoriul actual al României;
- Timișoara are un spital municipal cu 24 de ani înaintea Vienei și cu 34 de ani înaintea Budapestei;
- 1760 – primul oraș al Imperiului Austro-Ungar cu iluminat stradal;
- 1815 – prima bibliotecă publică de împrumut din Imperiul Habsburgic, din Regatul Ungariei și din teritoriile românești;
- 1855 – primul oraș din Imperiul Habsburgic cu străzile iluminate cu gaz;
- 1869 – primul tramvai tras de cai de pe teritoriul actual al țării;
- 1884 – primul oraș din Europa cu străzile iluminate electric;
- 1895 – prima stradă asfaltată de pe teritoriul actual al României;
- 1899 – primul tramvai electric de pe teritoriul actual al României;
- 1953 – singurul oraș din Europa care are trei teatre de stat, unul în limba română, unul în limba maghiară și unul în limba germană;
- 1995 – primul Centru de Laparoscopie, Chirurgie Laparoscopică și Fertilizare în vitro din țară;
- 2001 – prima operație pe inimă cu laser efectuată în România;
- 2002 – primul sistem de plată a taxelor și impozitelor prin internet din țară.;

Municipiul Lugoj, al doilea oraș ca mărime din județ, este atestat documentar din anul 1333. Orașul s-a dezvoltat mai întâi ca centru manufacturier, apoi ca centru industrial și cultural.

Aici au activat de-a lungul timpului muzicologii Tiberiu Brediceanu, Ion Vidu, poezii Ioan Popoviciu Bănățeanu, Victor Vlad Delamarina, tenorul Traian Grozăvescu, precum și Traian Vuia, inventator și pionier al aviației.

Orașul Jimbolia este așezat în plină câmpie, la extremitatea vestică a județului, și este punct de frontieră spre Serbia. Orașul este amintit prima dată în evidențele papale de dijmă între 1332-1337, apoi în 1489.

Descoperirile arheologice, ca de exemplu, medalia de aramă cu inscripția „Urbs Roma” de pe timpul lui Constantin Cel Mare, ar putea conduce la concluzia că Jimbolia exista de mult mai multe secole.

Situat într-o zonă agricolă foarte fertilă a județului, orașul Jimbolia se remarcă și ca un important centru industrial.

Orașul Sânnicolau Mare este situat în Câmpia Banatului, fiind cel mai vestic oraș al țării și totodată al județului Timiș. Cu o populație de 13 214 locuitori, Sânnicolau Mare este primul ca număr al populației dintre cele 8 orașe timișene și al treilea după municipiile Timișoara și Lugoj.

Populație

La ultimul recensământ din 2011, populația stabilă a județului Timiș a fost de 683.540 locuitori, în scădere cu 0,8% față de anul 2002, reprezentând 3,17 la sută din populația țării și ocupând locul 9 pe județe.

Densitatea medie a populației este de 75 locuitori/km².

Din total, 325 936 persoane, sunt de sex masculin și 357.604 persoane, sunt de sex feminin.

Structura pe medii de locuit relevă faptul că în mediul urban locuiesc 422 250 persoane, iar în mediul rural 261.290 persoane .

Structura etnică, cuprinde: 83,4%, români, 7,5% maghiari, 2,4% rromi (țigani), 2,1% germani, 2% sârbi, 1,1%, ucraineni, 0,8%, bulgari, respectiv 0,7%, alte etnii.

Relief

Teritoriul județului Timiș se caracterizează printr-o mare complexitate de forme morfologice, cu structuri geologice și evoluții paleogeografice specifice, legate de geneza în timp și în spațiu a părții de vest a țării.

Teritoriul județului Timiș cuprinde toate formele de relief, cu altitudini care pleacă de la 75 m în Câmpia Banatului și ajung la 1 384 m în vârful Padeș din Munții Poiana Ruscăi.

Cea mai extinsă formă de relief a județului Timis o reprezintă câmpia, care este urmată de dealuri piemontane, iar în partea estică de munți.

Câmpia este o unitate de relief de origine exclusiv acumulativă. Peste un fundament cristalin, faliat și scufundat în badenian s-a așternut o cuvertură sedimentară pliocen-cuaternară de grosimi variabile, formată dintr-o succesiune de depozite fluvio-lacustre (argile, nisipuri, pietrișuri); deasupra acestora s-au depus materiale aluvio-proluviale pleistocene sub forma unui întins con de dejecție cu grosimi de până la 50-80 m, iar în partea superioară, depozite loessoide, nisipuri sau argile.

Câmpia ocupă aproximativ 6 700 km² reprezentând 77,20 % din suprafața județului. Cele mai cunoscute zone de câmpie din județul Timis, sunt:

- Campia Vinga;
- Campia Barzavei,(Gataia);
- Campia Jimbolia- Bulgarus;
- Campia Sannicolaului;
- Campia Beba- Cherestur;
- Campia Timis- Bega;
- Campia Recas – Chizatau;
- Campia Mosnita;
- Campia Timisoarei;
- Campia Sanmihai-Dinias;
- Campia Ciacova.

Dealurile, cu înălțimi între 200 m și 400 m, ocupă aproximativ 1 650 km² , respectiv 19,01% din suprafață.

Dealurile s-au individualizat prin acumularea unor groase depozite sedimentare cu alcătuirii granulometrice diferite, aduse și depuse de râurile care coborau din munti.

Zona dealurilor piemontane,(Dealurile Banatului), constituie a doua treaptă majoră a reliefului județului, alcătuită dintr-o serie de subdiviziuni și anume:

- Dealurile Lipovei, care sunt delimitate de Mures la nord, de Bega la sud; spre est și vest limita urmează un traseu sinuos , pe aliniamentele Lasau – Lapugiu de Jos-Costeiu de Sus, respective Chesint – Benec- Ianova. Aceste dealuri reprezintă cea mai întinsă subunitate deluroasă;

- Dealurile Bulzei(Fragulii), sunt situate in estul Dealurilor Lipovei, intre Valea Muresului la nord, Valea Mare la est, paraul Icu la sud, Valea Sanovita, Valea Grosi – Icu, la vest. Au altitudini de peste 400 m si reprezinta sectorul cel mai inalt din Dealurile Lipovei;
- Dealurile Lapugiului, se afla in partea de nord-vest a muntilor Poiana Rusca si sunt despartite de Dealurile Lugojudului prin raul Bega Luncanilor;
- Dealurile Lugojudului, se desfasoara intre Bega Luncanilor si Culoarul Bistrei, dominand Campia Lugojudului si Depresiunea Fagetului. Sunt alcatuite predominant din pietrisuri , nisipuri, si argile de varsta pannoniana;
- Dealurile Buziasului, se extend in jumatatea de nord-vest a Dealurilor Pogonisului, intre Campia Lugojudului , la nord-est, Campia Buziasului la nord- vest si Valea Pogonisului la sud.

Munții

acoperă o suprafață relativ redusă, de 300 km², respectiv 3,45 % din suprafața totală a județului. Munții sunt prezenti doar în extremitatea estică a județului pe o suprafața redusă. Înălțimile cele mai înalte corespund culmilor nord-vestice ale masivului Poiana Rusca , (800-1300 m), cu vârful Pades de 1380 m. Acești munți fac parte din Carpații Occidentali și sunt cea mai veche și înaltă formă de relief de pe teritoriul județului.

Solurile

În județul Timis solul oferă condiții prielnice pentru cultura plantelor agricole, în special pentru cultura cerealelor, dar și a plantelor tehnice și furajere, a vitei de vie și a pomilor fructiferi. Solurile zonale ocupă cea mai mare parte a județului.

În partea de nord-vest apar cernoziomuri levigate și cernoziomuri de fanețe.

În zona deluroasă, se succed de la vest la est diferite tipuri de soluri silvestre, dintre care predomină solurile brune.

Suprafețe mici în jumătatea vestică ocupă solurile brun-închise și brun-roșcate.

Solurile silvestre podzolite se dispun sub forma unei benzi aproape continue în colțul sud-estic al județului, iar solurile de munte: silvestre-brune, brun-gălbui podzolite și brun-acide sunt dezvoltate sub păduri și pajiști secundare și apar pe o suprafață montană în partea de est a județului.

Pe teritoriul județului, solurile azonale ocupă suprafețe reduse, insulare.

O extindere mai mare o au lacovistile, semilacovistile și humicogleicele, acestea fiind urmate de smolnite în jumătatea sudică, apoi rendzinele brune, roșii-brune și terra rossa în partea de est.

În jumătatea de vest sunt răspândite soloneturile, iar în bazinul râului Bega se găsesc solurile erodate și rogosolurile.

Hidrografie

Rețea-hidrografică

Județul Timiș este străbătut de cursurile a două râuri principale, Bega și Timișul, cărora li se mai adaugă Bârzava, Moravița, Aranca și Mureșul, precum și o mulțime de afluenți ai acestora.

Rețeaua hidrografică mai cuprinde și un mare număr de lacuri naturale mai mici, precum și lacuri de acumulare, cel mai mare fiind lacul de la Surduc, cu o suprafață de 538ha. Cele mai importante bazine hidrografice de pe teritoriul județului sunt:

- Bazinul hidrografic Mures , care acopera partea de nord-vest a județului;
- Bazinul hidrografic Timis, unde raul Timis cu afluenții sai asigura o suprafata de bazin de 2335 Km patrati;
- Bazinul hidrografic Bega, unde raul Bega care are obarsia in Muntii Poiana Rusca, cu afluenții sai , formeaza un bazin de 2211 Km patrati;
- Bazinul hidrografic Barzava, cu raul Barzava care are izvoarele in Muntii Semenice, formeaza un bazin de 1020 km patrati;
- Bazinul hidrografic Moravita, afluent al Barzavei ce izvoraste din Dealurile Tirolului, vine sa completeze in partea de sud a județului, simetria rețelei hidrografice.

Lacurile

Lacurile sunt numeroase dar au suprafete si adancimi mici. Dintre lacurile naturale mai importante pot fi:

- complexul lacustru din comuna Satchinez;
- cele doua lacuri din perimetrul comunei Becicherecul Mic;
- Balta Petra din comuna Jebel;
- Lacul de acumulare Surduc amplasat pe raul Gladna, afluent al raului Bega;
- Lacul de acumulare Murani, amplasat pe cursul de apa Magherus, in amonte de localitatea Murani;

Apele subterane au caracter termal aproape pretutindeni pe teritoriul județului Timiș. De exemplu, un astfel de complex de izvoare îl găsim în stațiunea Buziaș, unde apele minerale termale ce izvorăsc acolo sunt renumite pentru vindecarea diferitelor boli precum: ateroscleroza, artroza, spondiloza etc.

De asemenea, și apele din stațiunea Calacea au o importanță deosebită în vindecarea afecțiunilor reumatice și ale sistemului nervos periferic.

Pânza freatică a Timișoarei, din punct de vedere al apelor subterane, se află la adâncimi care variază între 0,5 metri și 4 metri.

Aceste pânze de adâncime cresc numeric de la nord la sud, adâncimea pornind de la 4-9 metri până la 80 metri. Ele conțin apă potabilă, reușind să acopere o parte a necesarului urban de apă potabilă.

De asemenea, există și ape de mare adâncime care sunt colectate în zona Piața Unirii (ape hipotermale) și în partea de sud de Cetate și Cartierul Fabric (ape mezotermale). Acestea au valoare terapeutică și sunt utilizate în scopuri balneare.

Cele 20 corpuri de apă subterană aferente Administrației Bazinale de Apă Banat se monitorizează prin 182 puncte. Densitatea rețelei de monitorizare este cuprinsă între 1 foraj/42 km până la 1 foraj/80 km, pentru corpurile din zone montane densitatea rețelei se situează între 1 izvor/47 km – 1 izvor/483 km, pentru corpul de apă subterană de adâncime densitatea rețelei de monitorizare este de 1 foraj/439 km.

Raul Timiș acumulează primele ape din Munții Țarcu-Godeanu respectiv Semenice, urmând ca până la trecerea frontierei, pe o lungime de 241 km să adune un număr de 80 de

afluenți. În județului Timiș parcurge o distanță de 141,6 km, fiind limitat de localitățile Jena și Graniceri.

La stația de măsurare din Lugoj, râul Timiș cuantifică un debit mediu multianual de 36,5 m³/s, având o scurgere specifică, de 13 l/s/km², un debit maxim de 1 100 m³/s și o albie regularizată.

Timișoara este alimentată cu apă prin două surse, aproximativ 30% provine din foraje și 70% din sursa de apă de suprafață. Apa de suprafață este captată din râul Bega, tratată și distribuită de Stația de Tratare a apei Bega, iar apa provenită din subteran este captată prin foraje de mare adâncime.

Conform Administrației Bazinale de Apă Banat, în județul Timiș se întâlnesc opt corpuri de apă subterane freatice și un corp de adâncime.

Delimitarea corpurilor de ape subterane s-a făcut numai în zonele în care există acvifere semnificative privind importanța pentru alimentări cu apă și anume debite exploatabile mai mari de 10 m³/zi.

În restul zonei, chiar dacă există condiții favorabile pentru acumularea apelor în subteran, acestea nu se constituie în corpuri de apă, conform prevederilor Directivei Cadru 60 /2000 /EC. Din cele 7 corpuri de ape subterane, cinci aparțin tipului poros, acumulate în depozite de vârstă cuaternară, iar două aparțin tipului carstic-fisural, localizate în depozite de vârstă carbonifer inferioară și jurasic-cretacică.

Cele mai multe corpuri de ape subterane, în număr de 5, sunt localizate în zona de câmpie, în depozite aluviale (nisipuri, pietrișuri, silturi, subordonat intercalații de marne și argile) de vârstă cuaternară.

În regiunea de munte au fost identificate și delimitate 2 corpuri de ape subterane, în șisturi cristaline precambrian superioare, calcare și dolomite cristaline carbonifer inferioare, depozite detritice și carbonatice de vârstă jurasică, depozite carbonatice și detritice jurasic-cretacice și în conglomerate, gresii, calcare și marnocalcare cretacic superioare.

Clima

Teritoriul județului Timiș se încadrează în zona climatului temperat de nuanță continentală.

Temperatura medie anuală se încadrează între izotermele medii multianuale de 10° și 11° C.

Precipitațiile anuale se încadrează în medie între 550-600 mm/m².

În partea nord-estică a județului, cantitatea de precipitații prezintă o creștere pe măsură ce ne apropiem de zona muntoasă, unde se înregistrează chiar și 1 200 mm/m² (în munții Poiana Ruscă).

Ca fenomene meteorologice cu grad mare de risc, putem menționa orajele și furtunile cu grindina, sau depunerile de chiciura cu efecte negative asupra vegetației. Secetele și fenomenele de „arsita”, se manifestă mai ales în partea vestică a județului.

Regimul eolian

Vântul bate în câmpia Timisului, predominant din nord.

Frecvența mediilor anuale înregistrate la Timisoara în perioada 1961 -2012, privind viteza și direcțiile principale, evidențiază cea mai mare pondere a vânturilor de nord –vest,(21,2%), și a celor din vest,(15,6%), urmate apoi de cele din sud , (15,1%).

Vântul de vest este determinat de anticiclonele Azorelor. Este un vânt cald și umed care provoacă precipitații abundente în lunile mai și iunie.

Resurse naturale

Principala resursă naturală a județului Timiș este solul, care oferă condiții favorabile pentru cultura cerealelor, plantelor tehnice și furajere.

În subsolul județului Timiș se găsesc: țiței și gaze naturale în zona de vest, lignit (Sinersig), bazalt (Lucareț – Șanovița), mangan (Pietroasa), argilă (Biled, Cărpiniș, Jimbolia, Lugoj, Sânnicolau Mare), nisip pentru sticlă (Groși, Tomești, Gladna), ape minerale (Buziaș, Calacea, Ivanda, Bogda).

În partea estică a județului se întâlnesc păduri de brad, molid și fag.

Județul Timiș cuprinde o serie de rezervații naturale, dintre care se remarcă: Sărăturile Dinaș din comuna Peciu Nou, Pădurea Cenad din comuna cu același nume, Pădurea Bistra din localitatea Ghiroda, Pădurea Dumbrava din zona Băilor Buziaș, Insulele de la Igrăș aflate pe teritoriul comunei Sânpetru Mare și Insula Mare Cenad din aceeași localitate.

Caracteristici culturale

Timișul se caracterizează printr-o intensă viață culturală și spirituală.

Teatrul Național Mihai Eminescu, Teatrul German de Stat, Teatrul Maghiar de Stat Csiky Gergely, Teatrul pentru Copii și Tineri Merlin, Filarmonica „Banatul”, Fundația „Teatrul Nud”, Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș, Opera Națională Română, precum și alte instituții de profil, au influențe puternice în formarea culturală a timișenilor.

Rețeaua unităților de cultură și artă, la 31 decembrie 2014, în județul Timiș cuprinde:

- 8 case de cultură;
- 249 cămine culturale;
- 355 biblioteci;
- 3 cinematografe și instalații cinematografice;
- 8 instituții pentru spectacole;
- 38 muzee și colecții publice.

În județ sunt numeroase vestigii istorice, dintre care amintim: Bastionul Cetății Timișoara, Primăria Veche – Timișoara, Ruinele cetății Morisena – Cenad, Ruinele cetății Ciacova, Ruinele fortăreței feudale – Margina, Casa prințului Eugeniu de Savoya – Timișoara și Prefectura Veche – Timișoara. Județul Timiș se remarcă printr-o mulțime de edificii religioase cum ar fi:

- Catedrala Ortodoxă – Timișoara;
- Catedrala Romano Catolică – Timișoara;
- Mănăstirea Săraca – Șemlacu Mic;
- Mănăstirea Partoș;
- Catedrala ortodoxă sârbă – Timișoara;
- Sinagoga din cetate – Timișoara;
- Catedrala Ortodoxă – Lugoj;

- Biserica din lemn – Povargina;
- Biserica romano-catolică – Dudeștii Noi.

Principalele edificii culturale ale județului Timiș sunt:

- Castelul Huniazilor – Timișoara;
- Castelul Regal – Banloc;
- Palatul Dicasterial – Timișoara;
- Palatul Episcopal Romano Catolic – Timișoara;
- Muzeul Banatului – Timișoara;
- Muzeul etnografic al șvabilor – Giarmata;
- Muzeul folcloristului Bela Bartok – Sânnicolau Mare;
- Casa-muzeu a poetului german Nikolaus Lenau – Lenauheim;
- Casa memorială Traian Vuia din localitatea cu același nume.

Obiective turistice și unități de cazare

La nivelul anului 2012, în județul Timiș erau înregistrate 132 structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare din care: 55 hoteluri și moteluri, 3 hosteluri, 1 han turistic, 1 camping, 9 vile turistice, 52 pensiuni turistice, 7 pensiuni agroturistice, 4 tabere de elevi și preșcolari, cu o capacitate totală de 6 857 locuri. Indicele de utilizare netă a locurilor de cazare în anul 2010 a fost de 23,6 la sută.

Turismul balnear și de agrement se practică în Buziaș, Timișoara, Deta, Calacea, Lovrin.

Buziașul – aflat la 34 km sud-est de Timișoara – se prezintă ca o stațiune balneoclimaterică permanentă, situată pe malurile unui afluent al râului Timiș, la 128 m altitudine, între dealurile acoperite cu vii ale Pogănișului și Sălagiului.

Stațiunea Buzias are un climat de câmpie, cu caracter de trecere de la cel continental la cel mediteranean, influențat de mișcările atmosferice dinspre mările Mediterană și Adriatică. Prin urmare, iernile sunt scurte și relativ blânde, cu medii termice în jur de 0°C; vara, temperatura medie este de 21°C.

Bazele de tratament ale stațiunii sunt dotate cu aparatură modernă: instalații pentru băi calde la cadă cu apă minerală, instalații pentru mofete, electro și hidroterapie, acupunctură, gimnastică medicală.

Turiștii pot vizita valoroasa colecție de artă populară, precum și parcul stațiunii, de un farmec deosebit, cu o amenajare unică în stațiunile din România.

Băile Calacea, stațiune balneoclimaterică de interes general, cu funcționare permanentă (la 38 km nord de Timișoara), este renumită în mod deosebit prin băile termale.

Alte obiective turistice sunt peșterile, dintre care amintim:

- Peștera de la Românești (la 13 km de Făget),
- Peștera albastră – lângă Pietroasa (la 12 km de Făget) și
- Peștera „Stânca lui Florian” – lângă Tomești (la 17 km de Făget).
- Cele mai renumite rezervații și monumente ale naturii din județ sunt:
- Mlaștinile de la Satchinez;
- Parcul Dendrologic – Bazoș;
- Locul fosilifer Rădămănești;
- Sărăturile de la Dinaș.

Turismul cultural - istoric cuprinde numeroase obiective în situri istorice și arheologice, monumente istorice și de arhitectură, biserici și muzee.

În Timișoara obiectivele turistice mai importante sunt:

- Castelul Huniazilor (secolul XV, refăcut în 1852), care azi este muzeu, după o nouă restaurare;
- Castelul Pașa Buinen (sec. XVII-XVIII);
- Casa prințului Eugeniu de Savoya (sec. XVIII);
- Cetatea Bastion (sec. XVIII);
- Teatrul Național (sec. XIX-XX);
- Biserica Mizericordierilor (sec. XVIII);
- Catedrala ortodoxă (sfințită la 6 octombrie 1946 în prezența Regelui Mihai I);
- Catedrala romano-catolică;
- Catedrala ortodoxă sârbă;
- Monumentul martirilor revoluției din 16-22 decembrie 1989;
- Muzeul Satului.
- Turismul verde și agroturismul este reprezentat de gospodăriile tradiționale din mediul rural, spațiile monahale și cabanele de vânătoare.

Personalități importante pe plan național și internațional

Din județul Timiș s-au ridicat personalități care s-au afirmat pe plan național și internațional, dintre care amintim:

- Traian Vuia (1872-1950), inventator, pionier al aviației mondiale. Este primul om care a zburat cu un aparat mai greu decât aerul. A brevetat și a construit diverse aparate, spre exemplu un generator de abur în 1925, două elicoptere în 1918 și 1922. Este ales membru de onoare al Academiei Române la 27 mai 1946.
- Eftimie Murgu (1805-1870), jurist și profesor de filozofie, om politic, deputat în parlamentul revoluționar maghiar din timpul revoluției de la 1848. Eftimie Murgu a fost unul dintre cei mai clarvăzători revoluționari democrați pașoptiști români. De asemenea, s-au remarcat: Ion Vidu (1863-1931) compozitor și dirijor, maestru al muzicii corale românești, Traian Grozăvescu (1895-1927) tenor născut la Lugoj.
- Victor Vlad Delamarina (1870-1896), poet și scriitor născut la Satul Mic, Traian Lalescu (1882-1929) academician și matematician.
- Nikolaus Lenau (1802-1850) important poet romantic austriac, născut la Csatád, azi Lenauheim, comitatul Timiș (în prezent liceul Nikolaus Lenau din Timișoara cu predare în limba germană îi poartă numele).
- Béla Bartók (1881-1945) născut la Sânnicolau Mare, unul dintre reprezentanții de seamă ai muzicii moderne, precum și Herta Müller, născută în anul 1953 la Nițchidorf, care a fost nominalizată de trei ori la premiul Nobel pentru literatură, iar în anul 2009 a devenit a douăsprezecea femeie care primește acest premiu pentru „densitatea poeziei și sinceritatea prozei cu care a descris plastic universul deznădăjnitilor”.

Unități de învățământ

În anul școlar 2014, în județul Timiș funcționau 285 unități de învățământ, iar populația școlară era de 143 531 persoane, dintre care 20 601 în grădinițe, 82 934 elevi și 39 996 studenți.

Din totalul de 82 934 elevi, în învățământul primar și gimnazial erau înscriși 49 174 elevi.

Personalul didactic angajat în pregătirea elevilor din învățământul primar și gimnazial era de 3 798 persoane.

În învățământul liceal, un număr de 30 601 elevi sunt pregătiți de 2 093 cadre didactice.

Învățământul postliceal și de maiștri este coordonat de 121 cadre didactice, care pregătesc într-o multitudine de meserii 1 654 tineri, iar în învățământul profesional sunt înscriși 1 505 copii, pregătiți de 37 cadre didactice.

Din totalul elevilor cuprinși în învățământul primar și gimnazial, 1 101 elevi învață în limba germană sub îndrumarea unui număr de 53 cadre didactice, iar 1 181 elevi învață în limba maghiară, fiind pregătiți de 33 cadre didactice.

Și în învățământul liceal există școli cu predare în limba germană, maghiară și sârbă.

Învățământul superior cuprinde 9 instituții, din care 4 instituții de învățământ de stat:

- Universitatea Tehnică;
- Universitatea de Vest;
- Universitatea de Medicină și Farmacie;
- Universitatea de Științe Agricole a Banatului.

5 instituții de învățământ superior particulare:

- Universitatea Banatului;
- Institutul de Studii și Educație Permanentă Tibiscus Timișoara;
- Universitatea Independentă Mihai Eminescu Timișoara;
- Universitatea Europeană „I.C. Drăgan” Lugoj;
- Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” filiala Timișoara.

În cadrul acestor instituții studiază, în 45 de facultăți, un număr de 39 996 tineri, sub îndrumarea a 2 216 cadre didactice.

Rețeaua sanitară

În județul Timiș, în anul 2012, rețeaua sanitară cuprindea 19 spitale, 21 ambulatorii integrate spitalelor și de specialitate, 6 dispensare medicale, 6 centre de sănătate, 1 centru medical de specialitate, 56 cabinete de medicină generală, 40 cabinete școlare și studentești, 501 cabinete medicale de familie, 33 societăți medicale civile, 698 cabinete stomatologice, 615 cabinete medicale de specialitate și 33 societăți civile medicale de specialitate. De asemenea, funcționau 261 farmacii (locul patru pe țară), 33 depozite farmaceutice, 12 creșe, 80 laboratoare medicale, 107 laboratoare de tehnică dentară, un centru de transfuzie și 16 alte tipuri de cabinete medicale.

În spitale există 5 664 paturi de asistență medicală, în casele de nașteri 94 paturi, iar în leagăne de copii 315 paturi, ceea ce reprezintă 11,7 paturi la 1 000 locuitori.

În aceste unități de asistență medicală lucrează 3 389 medici (locul trei pe țară), din care 824 stomatologi (locul doi pe țară), 589 farmaciști și 5 011 persoane cu pregătire sanitară medie.

Caracteristici economice generale

Numărul societăților comerciale

La nivelul anului 2012, în județul Timiș erau înregistrate 21 744 unități locale active, structura acestora pe domenii de activitate și pe clase de mărime după numărul de salariați fiind următoarea:

La nivelul județului Timiș, unitățile locale active cu până la 9 salariați dețin ponderea majoritară, respectiv 88,13% din numărul total pe județ.

Din analiza repartizării numărului unităților locale active din județul Timiș pe ramuri de activitate rezultă că ponderea cea mai mare o deține comerțul, cu 33,17%, urmat de activitățile profesionale, științifice și tehnice, cu 13,08%, construcții, cu 10,08%, și industrie, cu 10,07%.

Structura pe forme de proprietate

Din totalul de 21 744 unități locale active înregistrate la 31 decembrie 2012 în județul Timiș, majoritatea, respectiv 21 653 unități, reprezentând 99,58%, se încadrează la forma de proprietate majoritar privată. Unitățile cu forma de proprietate majoritar de stat, în număr de 91, au o pondere de numai 0,42 la sută.

Din totalul unităților locale active, un număr de 1 854 unități sunt înregistrate cu capital integral străin.

Numărul și ponderea societăților comerciale cu participare de capital străin

La 31 decembrie 2012, în județul Timiș erau înregistrate 11 498 de societăți comerciale cu participare de capital străin reprezentând 6,6 la sută din totalul pe țară, ocupând astfel locul doi la nivel național. Aceste unități înregistrau un capital social subscris de 1 057,7 milioane euro reprezentând 3,6 la sută din totalul pe țară și ocupând astfel locul cinci.

Agricultura și silvicultura

Suprafața agricolă și structura acesteia

Terenul agricol reprezintă cea mai importantă rezervă naturală a teritoriului județean, acoperind peste 79,73% din suprafața sa .

Județul Timiș ocupă în 2012 locul întâi pe țară atât în ceea ce privește suprafața agricolă (693 417 ha), cât și cea arabilă (531 037 ha). Celelalte folosințe au ponderi mai reduse și sunt reprezentate de: pasuni 121.347 ha,(17,79% din suprafața agricolă), fanete 28.619 ha,(4,12% din suprafața agricolă), vii și pepiniere viticole 3871 ha,(0,55% din suprafața agricolă), livezi și pepiniere pomicele 8542 ha, (1,23% din suprafața agricolă).

Din totalul suprafeței agricole, sectorul privat deține 669 683 ha, respectiv 96,58 la sută.

Suprafața fondului forestier

La nivelul anului 2012, suprafața fondului forestier al județului Timiș era de 107 768 ha, din care 102 700 ha erau acoperite cu păduri.

În cadrul pădurilor, rășinoasele ocupă 5 300 ha, iar foioasele 97 400 ha.

La aceeași dată existau și 88 ha teren destinat împăduririlor.

Transporturi

Rețeaua feroviară

La nivelul anului 2012, rețeaua de căi ferate a județului Timiș însuma 795 km, din care 113 km reprezentau rețea electrificată. Cu 91,4 km de cale ferată la 1 000 km², județul Timiș are cea mai densă rețea de căi ferate din țară.

Pe teritoriul județului Timiș rețeaua feroviară este formată dintr-o magistrală,(900), și 18 linii secundare care aparțin magistrarelor 900, București – Timișoara, 200 , Brașov – Curtici și 300, București – Episcopia Bihor. În județul Timiș există 133 de stații CFR operabile.

Județul este străbătut de două linii internaționale de cale ferată:

- București – Craiova- Timișoara- Jimbolia, cu continuare în Serbia;
- Timișoara – Stămora – Moravita, cu continuare în Serbia;

Aportul rețelei de transport pe cale ferată la viața economică a județului este însă mult diminuat comparativ cu perioada dinaintea anului 1989, în principal din următoarele cauze:

viteza redusă de circulație;

material rulant neîntreținut corespunzător;

întârzieri față de orar;

condiții de călătorie improprii;

capacitate investițională redusă;

lipsa unei strategii de cooperare transfronta

Rețeaua rutiera

Judetul Timis are astfel o retea bine dezvoltata de cai rutiere, repartizata relativ echilibrat in teritoriu.

La nivelul anului 2012, rețeaua drumurilor publice totaliza 2 930 km (locul patru pe țară), din care autostrăzi și drumuri naționale 563 km, iar drumuri județene și comunale 2 367 km.

La 17 decembrie 2011 a fost dat în folosință segmentul de autostradă Arad – Timișoara având o lungime de 32,2 km. În prezent, pe teritoriul județului Timiș se lucrează la segmentele de autostradă Timișoara – Lugoj în lungime de 35 km și Lugoj- Deva în lungime de 91 km.

Constatam ca judetul Timis este traversat de importante drumuri europene si de Coridorul IV , pan –european, Constanta – Bucuresti- Arad- Budapesta- Bratislava- Praga- Dresda. Trei drumuri europene traverseaza judetul:

- E 70- intra in tara dinspre Serbia,(Moravita) si face legatura , prin Timisoara cu nordul tarii si capitala Bucuresti;
- E 671- trece dinspre nordul tarii prin Arad si Timisoara, asigurand legatura cu cele doua centre judetene;
- E 673 – face legatura , prin Faget, intre estul tarii si Banat, respectiv Lugoj, scurtand legatura intre Deva si Timisoara;

Transportul în comun al pasagerilor a fost asigurat de 136 autobuze și microbuze, 160 vagoane de tramvai și 50 de troleibuze.

În anul 2010, 72.774 mii pasageri au călătorit cu tramvaie, 35 247 mii cu autobuze și microbuze și 33 306 mii cu troleibuze.

Traficul aerian

Un rol important în infrastructura transporturilor din județul Timiș îl are Aeroportul Internațional „Traian Vuia” din Timișoara, al treilea ca mărime în țară după cele din București.

Primul aeroport al Timișoarei a fost înființat la câțiva kilometri de actuala poziție, în localitatea Moșnița Veche. Primul avion a aterizat pe pista Aeroportului Comunal Timișoara în 17 iulie 1935.

În anul 1960 a început construcția actualului sediu al aeroportului, iar în 1964 a fost inaugurat terminalul de curse interne. După finalizarea lucrărilor de extindere, în 1980, pe aeroport au sosit și primele curse internaționale.

La 6 ianuarie 2003, Aeroportul Internațional Timișoara a primit numele pionierului aeronauticii mondiale, Traian Vuia.

În prezent, aeroportul asigură 7 curse interne regulate către București, Bacău, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași și Sibiu.

Importanța strategică a Aeroportului Internațional „Traian Vuia” Timișoara a crescut, astfel încât a devenit nodul aerian care leagă orașe din România cu 25 orașe din Italia, Germania, Austria, Spania, Anglia, Grecia, Republica Moldova, Ucraina și Franța..

Pe acest aeroport operează companii aeriene renumite, dintre care amintim: Tarom, Lufthansa, Austrian Airlines, Alitalia, Wizz Air, United Airlines, Air France, KLM, Continental Airlines, Carpatair.

În perioada 2014 -2020, politicile de dezvoltare economica ale judetului Timis , si-au propus asigurarea unei cresteri economice de tipul:

- Inteligente, prin investitiile eficiente in educatie cercetare si inovare;
- Durabile, prin orientarea spre o economie cu emisii reduse de carbon.
- Favorabile incluziunii sociale , prin crearea de locuri de munca.

ANALIZA SWOT – JUDEȚUL TIMIȘ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Situarea judetului la extremitatea vestică a României, pe principalele trasee rutiere și ferate de intrare, dinspre țările UE spre România;</p> <p>Diversitatea domeniilor de activitate, a firmelor cu brand bine conturat;</p> <p>Dezvoltarea puternică a sectorului privat în comerț și servicii, acesta contribuind cu aproximativ 50% la valoarea adăugată produsă;</p> <p>Gamă variată de materii prime necesară industriei prelucrătoare;</p> <p>Forță de muncă bine calificată și instruită cu renume în țările Europei Vestice și Centrale;</p> <p>Centre de învățământ superior cu tradiție, concentrate în Timișoara;</p> <p>Experiență îndelungată în cercetare a personalului din institute și universități: electrotehnică, cibernetică, informatică, medicină;</p> <p>Rețea dezvoltată de distribuție a energiei electrice;</p> <p>Rețea de transport dezvoltată ;</p> <p>Judetul dispune de un aeroport internațional ;</p> <p>Judetul deține o pondere ridicată din piața turismului, de afaceri și de tranzit pe culoarele de circulație internațională;</p> <p>Stațiuni balneo-climaterice de tradiție: Băile Calacea și Buziaș;</p> <p>Existența centrelor urbane dezvoltate: Timișoara și Lugoj;</p> <p>Grad ridicat de urbanizare ;</p> <p>Număr mare de investitori străini care operează în județ și care reprezintă 6,6,% din totalul firmelor cu capital străin pe țară;</p> <p>Zonă logistică importantă pentru activități de import – export;</p>	<p>Existența de zone mono-industriale, intrate în declin economic sever, în curs de restructurare și care se confruntă cu acute probleme sociale: zona Nadrag;</p> <p>Puternice disparități de dezvoltare între unele rurale și mediul urban din județul Timiș ;</p> <p>Număr redus de IMM-uri în zonele rurale și un spirit antreprenorial în mediu rural slab dezvoltat;</p> <p>Infrastructura de susținere a afacerilor este necorespunzătoare și neuniform repartizată în județ, în special în zonele rurale;</p> <p>Investiții scăzute în resursele umane ale IMM-urilor;</p> <p>Densitate mai mică de drumuri modernizate sau reabilitate, în unele zone rurale din partea de sud și sud-est a județului;</p> <p>Inexistența unor șosele ocolitoare, provoacă mari întârzieri în circulație;</p> <p>Insuficiente Incubatoare de Afaceri și slaba performanță a celor existente;</p> <p>Medie ridicată de vârstă în domeniul cercetării, tinerii preferând alte locuri de muncă mai bine remunerate;</p> <p>Slaba colaborare între autoritățile administrative;</p> <p>Dotare tehnică depășită în institutele de cercetare;</p> <p>Infrastructură de acces necorespunzătoare către obiective turistice;</p> <p>Număr redus de organizații de promovare a turismului;</p> <p>Zone alpine cu utilizare minimă: Poiana Ruscă;</p> <p>Lipsa sau slaba calitate a marcajelor turistice;</p>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Fructificarea calității de membră UE a țării noastre;</p> <p>Mediatizarea oportunităților de afaceri din județ;</p> <p>Creșterea numărului de investitori în județ;</p> <p>Implicarea marilor investitori străini în activități de inovare tehnologică sau chiar de înființare a</p>	<p>Posibilitatea neadaptării întreprinderilor, la condițiile de calitate impuse de UE;</p> <p>Posibilitatea neadaptării, a structurilor administrative regionale, județene și locale, la exigențele privind calitatea serviciilor către populație, impuse de UE;</p> <p>Invadarea pietei cu produse de import;</p>

<p>Centrelor de Inovare, în cadrul unităților economice din Judet;</p> <p>Macrostabilizarea economică și scăderea inflației în limite acceptabile, ce poate crește apetitul pentru credite și investiții în producție și servicii;</p> <p>Construirea autostrăzii: Nădlac - Arad – Timișoara – Deva – Sibiu;</p> <p>Dezvoltarea aeroportului Timișoara, ca centru intermodal ;</p> <p>Atragerea marilor operatori internaționali de turism în judet, în circuitele turistice internaționale;</p> <p>Creșterea competitivității întreprinderilor prin investiții în proiecte de cercetare-dezvoltare – inovare, cu fonduri europene;</p> <p>Creșterea numărului de investitori ca urmare a accesării fondurilor europene;</p> <p>Fructificarea oportunităților de dezvoltare, oferite de măsurile de finanțare prin fonduri europene.</p>	<p>Neadaptarea structurii de transport la cererea existentă;</p> <p>Migrarea forței de muncă calificate și mai ales înalt calificate, către țările dezvoltate ale UE;</p> <p>Migrarea cercetătorilor din institutele de cercetare către mediul de afaceri din țările UE;</p> <p>Lipsa unor dotări performante și modern din unitățile de educație din mediul rural al judetului;</p> <p>Balanță negativă, natalitate -mortalitate, la nivelul întregului judet;</p> <p>Slaba corelare între programele sectoriale și regionale, cu finanțări prin fonduri UE;</p> <p>Aglomerarea excesivă a zonelor urbane din judet,(ex. Timișoara), care riscă să conducă la o degradare a vieții citadine a acestor orașe.</p>
--	--

Dezvoltarea Locală. Dezvoltare Comunitară. Abordare Conceptuala

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Stiuca pornește de la aceste obiective specifice, propunandu-și însă adâncirea specificității prin sub-obiective, care îndeplinite vor reduce disparitatea social economică la nivel județean și regional dintre aceasta zona și celelalte zone mai dezvoltate.

Dezvoltarea locală a Comunei Stiuca, presupune implementarea unor politici locale și zonale multianuale, elaborate participativ, prin investiții în sectoare prioritare, care să conducă la îmbunătățirea potențialului economic și social al comunei.

Acest obiectiv local poate fi atins printr-un set de măsuri integrate care presupun investiții în :

- Reabilitarea infrastructurii de transport, a căilor de comunicație locală, de acces spre zonele agricole, zonele silvice și spre cele cu potențial turistic ;
- Realizarea de rețele de utilități publice,(rețea de apă potabilă, rețea de canalizare, rețea de gaz metan);
- Reabilitarea ecologică a zonelor publice cu valoare turistică și istorico-culturală;
- Dezvoltarea infrastructurii de afaceri;
- Dezvoltarea turismului ;
- Implementarea de proiecte care să răspundă nevoilor de locuri de muncă ;
- Implementarea de proiecte privind serviciile sociale și de sănătate ;
- Creșterea gradului de confort și de siguranță a populației ;
- Integrarea comunității în procesul de dezvoltare zonal și regional.

Toate acestea au drept scop creșterea gradului de atractivitate al comunei Stiuca pentru investitori și creșterea calitatii vieții locuitorilor comunei.

Când discutăm despre dezvoltare la nivelul unei entități administrative, elementul central îl constituie comunitatea, în consecință nivelul local.

Multiplicarea dezvoltării locale înseamnă :

- Nivel regional (suma de comunități și interacțiunea acestora);
- Nivel național (suma de regiuni în interacțiunea acestora);
- Nivel european (suma de națiuni și interacțiunea acestora).

Dezvoltarea Comunitară – este un proces continuu care se derulează la nivelul unei comunități și care presupune:

- creșterea capacităților comunităților;
- implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală , elaborată participativ.

Conceptul de comunitate

Comunitatea – este o formă complexă de organizare umană, aflată la granița dintre formal și informal, concretizată prin relații sociale interpersonale, stabilite între persoane care ocupă un spațiu precizat și între care s-a creat o concordanță de:

- valori;
- atitudini;
- limbaj;
- tradiții;
- interese comune;
- mod de a se comporta;
- acțiuni;
- identitate comună.

La nivel individual într-o comunitate, interesele, scopurile, nu tind în mod obligatoriu în aceeași direcție.

La nivel de grup-oamenii tind să lucreze pentru scopuri cu direcție similară/asemănătoare, chiar dacă nu sunt conduși de același scop pe termen lung.

La nivel de echipă – oamenii sunt conduși de scopuri pe termen mediu, care tind spre aceeași direcție.

La nivel de organizație – avem de a face cu un nivel superior de relații între diferite echipe care aduc o viziune comună organizației pe termen lung.

Având în vedere aceste particularități putem defini Dezvoltarea Comunitară ca un proces menit să creeze condițiile de progres economic și social pentru întreaga comunitate, cu participarea activă a acesteia și cu totala încredere posibilă în inițiativa comunităților.

Conceptul de organizație comunitară

Termenul de organizație apare în toate abordările privind activitatea publică.

Este un termen generic, care include diverse tipuri de instituții dar și structuri administrative.

Comunitățile de oameni, de la nivelul unei unități teritoriale administrative, pot dobândi caracteristicile unei organizații atunci când își propun să se instruiască și să aloce resurse pentru atingerea unor obiective.

Utilizarea unei definiții standard a organizației, se lovește de numeroase dificultăți, cea mai serioasă fiind multitudinea de forme în care oamenii se asociază pentru îndeplinirea unor scopuri.

În lucrarea “Psihologia organizațiilor și conducerii”, autoarea Mihaela Vlăsceanu, utilizează o perspectivă psihosociologică, considerând că: ”O organizație reprezintă o coordonare planificată a activităților unor oameni în scopul îndeplinirii unor țeluri comune, explicite, prin intermediul diviziunii muncii, a funcțiilor, precum și al ierarhiei autorităților”

Procesul dezvoltării comunitare, a introdus în ultima perioadă în literatura de specialitate un termen tot mai des folosit și anume, cel de: Organizație comunitară.

Aceasta este o organizație non profit, un grup informal, constituit de membrii unei comunități care se asociază pentru a iniția activități ce răspund la nevoile identificate de membrii comunității.

Organizațiile comunitare din comuna Stiuca, prezintă următoarele caracteristici:

- sunt formate din membrii unei comunități și prezintă interesele comunității respective;
- pot fi atât organizații non-profit, cât și grupuri informale, fără personalitate juridică;
- sunt localizate în comunitățile pe care le deservește în mediul urban sau rural;
- au o abordare participativă și consultativă în planificarea și derularea activității lor;
- sunt implicate în livrarea unor servicii pentru comunitățile lor.

Spre deosebire de alte organizații, cele comunitare servesc interesele membrilor comunității, acționând într-o zonă geografică bine stabilită.

Dezvoltarea organizației comunitare

Orice organizație trebuie să îndeplinească anumite condiții, să corespundă unor criterii, să parcurgă câteva etape, atunci când pornește pe drumul dificil al dezvoltării.

O primă condiție o constituie definirea viziunii organizației comunitare.

Viziunea este o imagine pozitivă, mai elaborată decât o idee, mai concretă, o descriere pozitivă a unei realități mai bune, proiectată într-un viitor bine definit.

Viziunea unei organizații comunitare, trebuie să fie:

dezirabilă, adică acceptată de majoritatea comunitatii pentru a putea constitui elementul motivațional al organizației:

- trebuie să conțină detalii;
- să fie credibilă;

- să aibă un obiect anume;
- să aibă un cadru de timp bine definit.

Viziunile unei organizații de cele mai multe ori nu aparțin maselor, tuturor membrilor organizației ci unor grupuri reprezentative și unor lideri informali sau formali, a unor reprezentanți. Aceștia printr-un proces dinamic – interactiv o împărtășesc organizației. Pentru a transforma viziunea în acțiune concretă este nevoie de formularea misiunii organizației comunitare, de alocarea unor resurse și de planificarea activităților în cadrul acestei misiuni, care vizează de fapt dezvoltarea respectivei comunități.

Principiile Dezvoltării Comunitare

Succesul unei dezvoltări comunitare se bazează pe câteva principii importante, rezultante ale unui anumit nivel de cultură organizațională:

Acțiunea colectivă

Oamenii lucrează împreună pentru a combate situațiile de discriminare, dezavantajare, prin identificarea problemelor și nevoilor comune și prin găsirea de soluții pentru acestea.

Democrația

- Se manifestă prin gradul maxim de participare din partea tuturor părților interesate;
- Includerea comunităților în procesele de decizie;
- Deschiderea și transparența acțiunilor care privesc comunitatea;
- Asigurarea legalității;
- Luarea deciziilor prin crearea și obținerea consensului;

Împuternicirea

Este principiul care aplicat, conduce la învățarea reciprocă, schimbul de experiență, dezvoltarea abilităților cunoștințelor și capacităților individului, analiza posibilității ca toți să-și exprime opinia în cadrul sistemelor de luare a deciziilor și sistemelor politice. Prin promovarea principiilor de acțiune colectivă, democrație și împuternicire, se va garanta proprietatea comunității asupra activităților de îmbunătățire a stării fizice și morale a unei localități.

Dezvoltarea Comunitară este singura soluție care poate conduce la reabilitarea socio-economică a unei comunități, a unui grup dezavantajat, producând bunăstare prin mobilizarea unor resurse comunitare colective. Programele de dezvoltare comunitară au ca obiective nu numai realizarea de bunăstare dar și crearea capacităților de acțiune comunitară, care au ca finalitate creșterea capitalului social.

Participarea la Dezvoltarea Comunității Stiuca.

Abordarea participativă reprezintă un mod de acțiune prin care se acordă prioritate rolului activ al beneficiarilor. Este un proces prin care beneficiarii direcți își asumă responsabilitatea pentru desfășurarea activităților și participă activ la toate fazele acesteia:

- participarea ca muncă;
- participarea ca și contribuție la cheltuieli;
- participarea ca obligație contractuală;
- participarea ca luare a **deciziilor în comunitate.**

Nivelele de participare

a) Informarea

Este cel în care gradul de participare a cetățeanului, atât la acțiune cât și la decizie este minim. Ei sunt informați de către inițiator asupra deciziilor luate și a acțiunilor care au fost și sunt întreprinse.

b) Consultarea

Este nivelul în care inițiatorul consultă cetățenii, (culege informații, opinii, propuneri, identifica nevoi și stabilește soluții), asupra problemelor și acțiunilor ce urmează a fi implementate.

c) Decizie

Describe situația în care decizia asupra unei intervenții locale, aparține cetățenilor, inițiatorul (organizație sau instituție), implementând decizia adoptată de cetățeni.

d) Decizie și Acțiune

Nivel în care cetățenii nu numai că decid ce trebuie făcut, dar și acționează în vederea implementării deciziei, inițiatorul având doar rol de facilitator.

Un proces de dezvoltare comunitară poate fi perturbat, încetinit, de elemente/aspecte neobservate, neanalizate la timp.

Rezistența la schimbare

În necunoștință de cauză și nemotivați, oamenii sunt tentați întotdeauna să se opună schimbării.

Schimbarea este mult mai ușor acceptată atunci când vine din interior, decât atunci când este impusă și controlată din afară.

Cauzele rezistenței la schimbare sunt:

lipsa de informații;

ignorarea tradițiilor și realităților existente;

oamenii nu pot controla sensul schimbării;

percepția schimbării este generată de interese personale și nu de cerințe obiective generale; natura problemei.

Orice proiect de dezvoltare comunitară presupune realizarea unor schimbări la nivel local.

Orice schimbare crează o stare de incertitudine la nivelul membrilor comunității și implicit o reacție de rezistență care face ca oamenii să nu participe.

Privind lipsa de informații, știm că oamenii acceptă mult mai ușor un fapt pe care îl cunosc. Informarea cea mai bună apare atunci când comunitatea este cea care generează informația.

Cel mai bine cunoști ceea ce faci tu însuși. Prin urmare, soluția pentru a înlătura acest obstacol este generarea informațiilor de către comunitatea însăși. Dacă procesul este gestionat în totalitate de către comunitate, atunci această problemă este anulată.

Oamenii acceptă mai greu o schimbare pe care nu o pot controla.

Schimbarea într-o comunitate este cu mult mai greu acceptată dacă vine din afară, decât dacă este generată din interior.

Soluția: comunitatea este cea care trebuie să ia decizii și să stabilească cursul schimbării.

Ignorarea tradițiilor și a realităților existente. Oamenii acceptă greu sau resping acțiunile care contravin tradițiilor și obiceiurilor existente.

Soluția: cei care cunosc cel mai bine realitatea existentă sunt membrii comunității. Numai ei pot gândi un plan de acțiune care să se pleze pe elementele esențiale, definitorii ale comunității, astfel încât să asigure o dezvoltare organizată a comunității.

Percepția schimbării ca fiind generată de interese personale și nu de cerințe obiective generale.

Soluția: implicarea întregii comunități evită posibilitatea de control din partea unor indivizi singulari.

Natura problemei – oamenii nu sunt interesați de probleme pe care ei nu le resimt ca stringente.

Soluția: cei care pot spune care este problema, necesitatea cea mai stringentă sunt membrii comunității.

Analiza problemelor

Problema prioritară este problema în jurul căreia urmează să fie concentrate atenția și eforturile muncii în comunitate. Multe inițiative comunitare eșuează datorită faptului că problema pe care caută să o rezolve:

- nu este bine definită sau înțeleasă;
- nu este percepută ca fiind o problemă acceptată de un număr suficient de mare de persoane;
- poate avea la origine cauze complexe, de care nu s-a ținut seama.

Pentru identificarea corectă a unei probleme, este bine să utilizăm următoarele criterii: rezolvarea ei să conducă la o îmbunătățire reală a vieții oamenilor;

- să fie ușor de înțeles;
- să dea oamenilor sentimentul puterii lor ;
- urmarile ei să fie majore și să afecteze o parte importantă a comunității;
- să ducă la crearea de organizații durabile;
- să ducă la apariția de noi lideri;
- planul de acțiune să aibă un obiectiv;
- să existe resurse necesare pentru rezolvarea ei ;
- planul de acțiune să aibă sorți de izbândă.

Motivarea comunității

O comunitate poate fi motivată să participe la o acțiune în următoarele condiții:

- să vadă rezultatul;
- să se simtă capabilă;
- să se simtă responsabilă;

să aibă posibilitatea de a elabora soluții;

O comunitate este demotivată să participe la o acțiune atunci când:

- apar interferențele politice;
- apar proiectele impuse;
- apar resursele inadecvate;
- rezultatele nu sunt vizibile într-un termen scurt.

Etapele procesului de dezvoltare comunitară

Principalele etape pe care în mod obligatoriu trebuie să le parcurgă un proces de dezvoltare comunitară sunt:

- Organizarea de discuții, consultări în comunitățile de persoane dezavantajate sau cele cu un simț civic mai accentuat ;
- Selecția inițiativelor și problemelor prioritare;
- Impărțirea rolurilor, responsabilităților pentru fiecare activitate identificată;
- Estimarea contribuțiilor în cadrul proiectului;
- Evaluarea;
- Planificarea strategică.

Necesitatea elaborării și implementării unui Plan Strategic de Dezvoltare Locală

Implementarea unor măsuri de dezvoltare socio-economică presupune existența unei Strategii de Dezvoltare Locală, elaborată participativ, care să reflecte cât mai fidel nevoile, opțiunile și deciziile cetățenilor precum și disponibilitatea acestora de implicare în problemele comunității.

Strategia trebuie să reprezinte radiografia generală a comunei, detalierea direcțiilor strategice de dezvoltare și rezultatul implicării tuturor factorilor interesați, responsabili și relevanți de la nivelul comunei.

Strategia lărgeste perspectiva cunoașterii zonei – comunității, prin precizările și clarificarile aduse astfel încât toate oportunitățile de dezvoltare și de finanțare a Proiectelor propuse, să poată utiliza un asemenea plan strategic ca document de referință în planificarea, metodologia folosită, implementarea, monitorizarea și evaluarea măsurilor aplicate.

Strategia de Dezvoltare Locală trebuie să reprezinte cel mai important ghid în procesul de creștere a capacității autorităților locale de a-și planifica și elabora proiectele, a identifica și gestiona sursele de finanțare în conformitate cu exigențele Uniunii Europene.

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă de fapt planificarea cursului acțiunilor viitoare, pentru ca la nevoile comunității să se obțină rezultatele dorite.

Componenta de planificare din cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală, reprezintă funcția de bază a oricărui tip de management.

Scopul planificării este stabilirea obiectivelor, a țințelor către care va fi orientată activitatea comunității, a Administrației Locale, în viitor, precum și a modalităților de acțiune, a resurselor necesare și alocarea lor, implementarea, adică modul de a le realiza.

Absența unei asemenea planificări face loc hazardului, comunitatea va avea întodeauna o reacție defensivă, eventualele reușite fiind doar efect al unor împrejurări favorabile.

Problemele punctuale neincadrate într-un Plan solid de Dezvoltare, nu își găsesc soluții decât, eventual pe termen scurt.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Stiuca, reprezintă opțiunea strategică a comunității și a Administrației Locale, de a pune în practică o anumită viziune.

Un asemenea Plan va reprezenta și principalul instrument managerial, de adaptare al comunității locale la schimbare.

La Baza realizării unui asemenea Plan Strategic, stau patru principii fundamentale:

- Este un instrument de consultare și dezbateră comunitară;
- Este un instrument de programare strategică și elaborare participativă;
- Este un instrument de prioritizare a nevoilor și a investițiilor publice;
- Este un instrument de promovare a acestor priorități.

Aceste principii vor governa pe viitor dezvoltarea comunității în ansamblul său, dar și oportunitățile individuale ale membrilor, care supuse dezbaterii publice își pot demonstra viabilitatea.

Toate acestea demonstrează fără echivoc că în absența unui asemenea Plan Strategic, procesul dezvoltării locale va rămâne unul întâmplător și haotic.

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locala a comunei Stiuca a fost determinată și de oportunitățile oferite de Programele cu finanțare europeană pe perioada 2021-2027, și de afilierea comunei la Grupul de Acțiune Locală (GAL) - Caraș-Timiș.

ANALIZA SWOT – Microregiunea Caraș Timis

Analiza SWOT a Microregiunii, Grupul de Acțiune Locală, Caraș Timiș, reprezintă o analiză a punctelor tari, a punctelor slabe, a oportunităților și a amenințărilor, creată și utilizată ca instrument de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Locală a teritoriului acoperit de respectivul Parteneriat. Analiza SWOT este utilizată ca instrument de analiză a unui teritoriu sub toate aspectele acestuia. În cadrul analizei SWOT de mai jos, s-a evaluat mai întâi specificul intern al teritoriului acoperit de Parteneriatul Caraș Timiș, adică punctele tari și punctele slabe. Apoi s-a analizat influențele exterioare, efectele pozitive fiind considerate oportunități, iar cele negative, amenințări. Punctele tari identificate reprezintă pentru teritoriul vizat de Microregiunea Caraș Timiș, atuurile cadrului local de dezvoltare. Punctele slabe aflate la polul opus, reprezintă slăbiciunile cadrului local de dezvoltare.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Infrastructura de transport –acces teritoriu Parteneriat- Caras Timis</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Situația Microregiunii, Grup de Acțiune Locală, Caraș-Timiș, în partea de Nord,Nord-Vest a județului Caraș Severin și o mică parte în sud-estul județului Timiș, pe principalele trasee rutiere și ferate de intrare, dinspre țările UE spre România; ➤ Existența a 5 Drumuri Naționale care asigură accesul sau legătura pentru majoritatea U.A.T.-urilor membre în Parteneriatul, Grupul de Acțiune Locală, Caraș Timiș; Resursele teritoriului. ➤ Gamă variată de materii prime minereuri metalifere și auroargentifer, zăcămintele de cărbune, material de construcții, păduri; ➤ Forță de muncă bine calificată și instruită; ➤ Rețea dezvoltată de distribuție a energiei electrice; ➤ Rețea de transport feroviar și rutier, care asigură accesul și legăturile dintre UAT-urile membre în Parteneriatul Caraș Timiș, dintre acestea și orașele sau municipiile din apropiere; ➤ Existența de utilități publice, rețele de apă potabilă și rețele de canalizare în aproape toate U.A.T.-urile ce acoperă teritoriul vizat de Grupul de Acțiune Locală, Caraș Timiș; ➤ Implementarea unui sistem integrat de management al deșeurilor la nivel Județean;	<p>Infrastructura de transport –acces teritoriu Parteneriat , GAL- Caras Timis</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Necesitatea consolidării și reabilitării unor sectoare de drumuri județene. Acces comunele, Ocna de Fier, Dognecea, Zorlențu Mare, Ramna; ➤ Inexistența unor drumuri de centura în comunele din această Microregiune; ➤ Ponderea redusă a lungimii de cale ferată în teritoriul acoperit de Microregiunea Caraș Timiș, comparativ cu alte zone din județul Caraș Severin și județul Timiș; ➤ Politica defectoasă la nivel național privind concesionarea transportului feroviar unor operatori privați, care nu realizează lucrările de întreținere; ➤ Concurența neloială a transportatorilor auto de călători și mărfuri; ➤ Capacitate portantă depășită a drumurilor județene ; ➤ Deteriorarea accentuată a infrastructurii rutiere de drumuri județene și comunale; ➤ Lipsa iluminat architectural în satele de pe teritoriul Parteneriatului Microregiunii, Caraș Timiș; ➤ Necesitatea introducerii corpurilor de iluminat ecologice, pentru zonele rurale din teritoriul vizat de Microregiunea Caraș Timiș; ➤ Rețele incomplete de apă potabilă și canalizare menajeră; ➤ Costuri ridicate pentru realizarea

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Existența rețelelor de iluminat public în toate comunele teritoriului acoperit de Parteneriatul Caraș Timiș; ➤ Administrații locale receptive, implicate și deschise spre orice tip de investitie; ➤ Toate clădirile publice din cele 16 UAT-uri, primării, instituții publice, școli, cămine culturale, grădinițe, biserici, au puse în funcțiune centrale termice; ➤ Microregiunea dispune de un potențial eolian și hidrografic semnificativ, pentru a-și dezvolta investiții în surse de energie regenerabilă; ➤ Potențial natural și turistic extraordinar al Microregiunii Caraș Timiș; ➤ Arhitectură tradițională valoroasă; Aspectele de mediu ➤ Starea calității factorilor de mediu: aer, apă, sol, este în general bună; ➤ Sistemul integrat de gestiune al deșeurilor la nivel de județ; ➤ Suprafețe importante cuprinse în arii naturale protejate; ➤ Potențial ridicat de producere de energie regenerabilă; ➤ Rezervațiile și zonele protejate recunoscute, reprezintă un procent însemnat din suprafața teritoriului acoperit de Parteneriatul, Caraș Timiș: astfel avem Parcul Național – Cheile Carașului- Semenice; ➤ Relief variat și valoros, cu condiția păstrării valorii acestuia; Factori socio – demografici ➤ Pondere ridicată a populației active; ➤ Mentalitate pozitivă a tinerilor privind ocuparea unui loc de muncă; ➤ Diversitate etnică; ➤ Scăderea ratei mortalității; ➤ Potențial uman, forță de muncă ieftină și facil de calificat; ➤ Consolidarea incluziunii sociale prin integrarea pe piața muncii a grupurilor vulnerabile; Educație, Sănătate, Asistentă socială ➤ Unități de învățământ gimnazial, modernizate și dotate în peste 75% din comunele care acoperă teritoriul vizat de Parteneriatul Caraș Timiș, (Ex:Lupac, Carașova, Victor Vlad Delamarina, Gavojdia, Fîrliug, Ramna); ➤ Optimizarea transportului școlar prin 	<ul style="list-style-type: none"> investițiilor cu energie verde; ➤ Grad scăzut de extindere a colectării selective a deșeurilor; ➤ Bugete reduse ale autorităților publice locale, componente ale Parteneriatului Caraș Timiș, pentru co/finanțarea studiilor de fezabilitate necesare investițiilor. Comunele Zorlențu Mare și Ocna de Fier din județul Caraș Severin, situându-se pe ultimele locuri; ➤ Lipsa unor Planuri Urbanistice actualizate, care să stea la baza dezvoltării locale; ➤ Instabilitate economică și legislativă; ➤ Lipsa disciplinei legale în relația cetățean-administrație locală; ➤ Existența unor zone foste mono-industriale, intrate în declin economic sever, care se confruntă cu acute probleme sociale: Ocna de Fier, Lupac, Tîrnova, Dognecea ➤ Infrastructura de susținere a afacerilor este necorespunzătoare și neuniform repartizată în teritoriul acoperit de Microregiunea Caraș Timiș; ➤ Șomaj ridicat în comunele de pe teritoriul județului Caraș Severin care alcătuiesc Parteneriatul Caraș Timiș; ➤ Infrastructură de acces necorespunzătoare către obiective turistice; ➤ Lipsa sau slabă calitate a marcajelor turistice; ➤ Fond forestier supus exploatarei exagerate, cu repercursiuni asupra calității mediului; ➤ Lipsa unor reglementari specifice, clare, pentru zone istorice; ➤ Monumente istorice degradate până la distrugere; ➤ Nevalorificarea arhitecturii tradiționale și a valorilor locale; Aspecte de mediu ➤ Suprafețe mari scoase din circuitul economic, ocupate cu deșeuri menajere și de producție; ➤ Suprafețe agricole importante cu limitări de producție, fiind afectate de eroziune și alunecări de teren; ➤ Gestionarea precară a deșeurilor speciale; ➤ Deficit de spații verzi raportat la numărul de locuitori; Factori socio – demografici ➤ Scăderea continuă a populației în absența unor politici demografice și îmbătrânirea acesteia; ➤ Scăderea ratei natalității;
--	---

<p>achiziționarea de microbuze școlare. Toate unitățile școlare din teritoriul vizat au în doare microbuze școlare;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Investiții publice și private pentru reabilitarea/modernizarea și dotarea infrastructurii de sănătate; ➤ Continua îmbunătățire a calității serviciilor medicale; ➤ Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale în raport cu nevoile identificate; Cultură, tineret și sport. ➤ Existența unui număr însemnat de obiective culturale și case de cultură; ➤ Existența unui număr însemnat de muzee, situri arheologice, cetăți și fortificații, monumente reprezentative pentru istoria industrială a județului; patrimoniul acoperă întreaga perioadă istorică; numeroase monumente și situri istorice protejate; ➤ Spațiu multicultural, multiethnic și multiconfesional, foarte multe etnii care conviețuiesc în perfectă armon; ➤ Muzeu de mineralogie la Ocna de Fier; mine în conservare (puțuri miniere); ➤ Zone etnografice de interes deosebit (port popular) și obiceiuri tradiționale în zonele rurale (rugile, măsuratul oilor, etc.); ➤ ONG-uri active în domeniul cultural; ➤ Formații de dansuri și formații corale populare tradiționale de renume (Ansamblul Firlugeana etc.); ➤ Existența la nivelul administrațiilor locale de documentații tehnico-economice (SF-uri) pentru conservarea obiective culturale incluse în traseele turistice; ➤ Existența unui număr însemnat de Mănăstiri și Biserici ce pot fi introduse în circuitele turistice culturale naționale și internaționale; ➤ Experiență în elaborarea și implementarea de proiecte cu finanțări europene (inclusiv prin programe transfrontaliere) și guvernamentale pentru protejarea și promovarea patrimoniului cultural; ➤ Potențial cultural și de patrimoniu (arheologic, muzeal) deosebit, evidențiat prin numărul mare de monumente și situri; <ul style="list-style-type: none"> ➤ Economia și Mediul de Afaceri ➤ Potential agricol foarte mare; ➤ Potential natural însemnat; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ponderea relativ scăzută a populației tinere; ➤ Scăderea densității populației; ➤ Scăderea populației active și a ratei ocupării; <p>Educație, Sănătate, Asistență socială</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Existența unor unități școlare cu promovabilitate redusă; ➤ Calitate scăzută a actului didactic; ➤ Înregistrarea unei rate îngrijorătoare a abandonului școlar; ➤ Personal medical insuficient, în special cel cu studii superioare, în toate comunele ce alcătuiesc Parteneriatul, Caraș Timiș; ➤ Finanțarea insuficientă a spitalelor din fondurile publice; <p>Cultură, tineret și sport</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Infrastructură culturală învechită; ➤ Biblioteci nemodernizate; ➤ Număr mic de cinematografe; ➤ Degradarea continuă a obiectelor de patrimoniu; ➤ Activitate culturală redusă în raport cu patrimoniul cultural existent; ➤ Promovare insuficientă a evenimentelor culturale; ➤ Insuficiente amenajări pentru protecție și vizitare a obiectivelor culturale; ➤ Lipsa unei rețele muzeale concrete la nivel de comune privind patrimoniul cultural local; ➤ Ignorarea siturilor industriale ca posibile obiective turistice; <p>Economia și mediul de afaceri</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Somaj ridicat; ➤ Spirit antreprenorial relativ scăzut; ➤ Număr redus de IMM-uri în teritoriul acoperit de Parteneriatul Caraș Timiș, iar spiritul antreprenorial este în cur de dezvoltare; ➤ Lipsa capitalului financiar pentru demararea/ dezvoltarea afacerilor; ➤ Buget redus al agenților economici privați, pentru co/finanțarea studiilor de fezabilitate necesare investițiilor; ➤ Un regres al pieței tradiționale interne; ➤ Programele de creditare nu sunt accesate, atât datorită sistemului de garantare, dar mai ales al birocrăției și a condițiilor de creditare, <p>(documentații stufoase, termene de restituire</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Potential forestier insemnat; ➤ Varietate mare a resurselor naturale,(padure,terenuri agricole, pasuni, fanete, resurse naturale de suprafata si de adancime, fauna si flora bogata); ➤ Efective insemnate de animale; ➤ Situarea teritoriului acoperit de Parteneriatul Caras Timis, in regiunea VEST, una dintre cele mai atractive regiuni din Romania din punct de vedere al investitorilor; ➤ Un mediu de afaceri în curs de formare și dezvoltare; ➤ Forta de munca autohtona excedentara, ieftina si facil de calificat si recalificat; ➤ Sector foarte dezvoltat de prelucrare a lemnului – comunele Valiug, Gavojdia, Ramna, Firluig, Victor Vlad Delamarina, Timnova, Ezeris, Carasova; ➤ Implementarea unui numar insemnat de proiecte de catre intreprinzatori in mediul rural in domeniul agricol si turistic,(FEADR, masurile- 141, 112,313); ➤ Existenta unor meserii tradiționale în zona cum sunt cele de agricultor, crescător de animale, dogar, fierar, tâmplar și apicultor. ➤ Existenta unor asociații ale crescătorilor de animale: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Asociația Bio Pajiștea; ➤ Asociația Crescătorilor de Animale Vălemăreana; ➤ Asociația Crescătorilor de Animale din satul Duleu, com. Fîrluig; ➤ Asociația Crescătorilor de Animale Scăiușana; ➤ Asociația Crescătorilor de Ovine și Bovine Fîrlugiana. 	<p>scurte, dobânzi mari);</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Grad scazut de valorificare a resurselor naturale; ➤ Export redus, contributie scazuta la exportul Regiunii Vest;
<p>OPORTUNITĂȚI</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Acces la coridorul IV, Pan European, care se află în vecinătatea Microregiunii, Grup de Acțiune Locală, Caraș Timiș; ➤ Existența fondurilor europene pentru reabilitarea infrastructurii de transport feroviar, 	<p>AMENINTĂRI</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Posibilitatea neadaptării întreprinderilor, la condițiile de calitate impuse de UE; ➤ Posibilitatea neadaptării, a structurilor administrative regionale, județene și locale, la exigențele privind calitatea serviciilor către

<p>transport rutier, afaceri agricole, afaceri non-agricole, incluziune sociala, prezervarea patrimoniului cultural rural, protecția mediului;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Creșterea numărului de investitori în Microregiunea Caraș Timiș, ca urmare a fenomenului de migrare a acestora dinspre polii de dezvoltare Arad și Timișoara, către județul Caraș Severin; ➤ Macrostabilizarea economică și scăderea inflației în limite acceptabile, poate crește apetitul pentru credite de investiții în producție și servicii; ➤ Atragerea unor operatori internaționali de turism în zone cu potențial turistic din teritoriul acoperit de Grupul de Acțiune Locală, Caraș Timiș; ➤ Dezvoltarea turismului montan, în zonele alpine izolate; ➤ Creșterea competitivității întreprinderilor prin investiții în proiecte de cercetare-dezvoltare – inovare, cu fonduri europene; ➤ Creșterea numărului de investitori în teritoriul acoperit de Parteneriatul Caras Timiș, ca urmare a accesării fondurilor europene; ➤ Fructificarea oportunităților de dezvoltare, atât în plan economic, cât și social-administrativ, oferite de măsurile de finanțare prin fonduri europene; ➤ Fructificarea programului LEADER, măsura 19.2, care oferă oportunități de finanțare în baza selectării unei Strategii De Dezvoltare Locală, ce vizează un teritoriu omogen și compact, alcătuit din UAT-uri și structuri private; ➤ Proiecte punctuale de depoluare a zonelor degradate de activități miniere; ➤ Existența programelor de finanțare în domeniul mediului; ➤ Extinderea colectării selective a deșeurilor în toate localitățile Microregiunii, Grupul de Acțiune Locală, Caraș Timiș; ➤ Valorificarea economică a oportunităților oferite de resursele naturale, (potențial agricol, zootehnic, prelucrarea lemnului, dezvoltarea turismului, etc); ➤ Orientarea economiei teritoriului acoperit de Microregiunea Caraș Timiș, spre activități cu valoare adăugată mare; ➤ Existența programelor de finanțare europene in domeniul sănătății; ➤ Oportunitatea construirii de Centre Comunitare de intervenție integrată; 	<p>populație, impuse de UE;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Invadarea pietei cu produse de import; ➤ Specializarea îngustă din zonele mono-industriale și lipsa unor programe coerente, adaptate la nevoi de orientare profesională, reduc atractivitatea acestor zone pentru investitori; ➤ Neadaptarea structurii de transport la cererea existentă; ➤ Întârzierea înființării de Parcuri de Afaceri zonale la nivelul mediului rural, mai ales, în zonele aflate în declin economic sever; ➤ Migrarea forței de muncă calificate și mai ales înalt calificate, din aceste comune, către municipiile din apropiere, municipiul Timisoara țări ale UE; ➤ Investiții scăzute în domeniul turismului, în pofida faptului că zone din aceasta Microregiune, cum sunt: Ocna de Fier-Dognecea, Valiug-Brebu Nou,Carasova, dețin mari potențialuri turistice în acest sens; ➤ Oferetele de produse turistice ale Microregiunii Caraș Timiș, nu sunt competitive national și international; ➤ Lipsa unor dotări performante și modern din unitățile de educație; ➤ Probleme sociale majore, datorate declinului marilor unități de producție din Reșița, Caransebeș, Lugoj, unde a fost încadrata circa 60% din forța de muncă din aceste comune; ➤ Balanță negativă, natalitate -mortalitate, la nivelul întregii Microregiuni, dar cu preponderență, în județele și comunele din Caraș-Severin care alcatuiesc Parteneriatul Caraș Timiș; ➤ O slabă dotare a unităților medicale din comunele ce alcătuiesc Parteneriatul; ➤ Slaba corelare între programele sectoriale și regionale, cu finanțări prin fonduri UE; ➤ Degradarea mediului natural, prin exploatare nerațională a resurselor; ➤ Poluare prin neglijență și nepasare; ➤ Lipsa aplicării Principiului „ Poluatorul Platește”; ➤ Existența permanentă a unui risc de poluare a mediului; ➤ Degradarea fondului cinegetic în lipsa unor măsuri de protecție; ➤ Risc de îmbolnăvire a populației în contextul defectuos al managementului resurselor de apă potabilă; ➤ Scăderea populației școlare;
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Promovarea voluntariatului; ➤ Posibilitatea înființării unor instituții de asistență socială cu sau fără personalitate juridică; ➤ Programe de finanțare europene și programe de finanțare guvernamentale pentru sprijinirea afacerilor; ➤ Valorificarea potentialului de producere de energie regenerabilă; ➤ Atragerea de noi investiții directe; ➤ Reorientarea bancilor în vederea sprijinirii sectorului IMM; ➤ Creșterea investițiilor în învățământul profesional și tehnic; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Creșterea numărului de persoane dependente de situațiile de protecție socială; ➤ Fiscalitate ridicată; ➤ Ieșirea din sistemul de învățământ a unui număr mare de cadre didactice prin reconversie profesională; ➤ Resurse umane și materiale insuficiente pentru activitatea de prevenție; ➤ Lipsa rețelei de voluntari; ➤ Politica fiscală în continuă schimbare face dificilă planificarea unei afaceri; ➤ Schimbări frecvente în legislația fiscală; ➤ Socul economic datorat crizei mondiale; ➤ Migrația forței de muncă din teritoriul acoperit de Parteneriatul Caras Timis, spre țări UE și poli urbane din Regiune; ➤ Inundarea pieței cu produse de import; ➤ Adâncirea disparităților interregionale;

Beneficiile principale ale comunei Stiuca în urma afilierii la Grupul de Acțiune Locală (GAL) Caraș- Timiș sunt următoarele:

- Obținerea unor finanțări din Fonduri Europene în baza Proiectului de Dezvoltare Locală întocmit de către GAL, care reflectă și necesitățile obiective de dezvoltare ale comunei Stiuca;
- Posibilitatea de accesare a Fondurilor Europene de către comuna Stiuca, în parteneriat cu alte comune vecine pentru dezvoltarea durabilă a zonei de interes pentru solicitanții proiectelor;
- Posibilitatea prevederii de linii de finanțare nerambursabilă pentru ferme de familie, mici fermieri și tineri întreprinzători din comuna Stiuca;
- Organizarea flexibilă a sesiunilor de depunere a proiectelor, astfel încât proiectele să fie bine elaborate și să răspundă cerințelor obiective ale beneficiarilor;
- Timp foarte scurt de analiză a proiectelor (aproximativ 2 luni de la momentul depunerii);
- Derulare rapidă a formalităților de contractare și a etapelor de implementare a proiectului;
Încasarea rapidă a fondurilor de către beneficiarii proiectelor;
- Explorarea unor noi posibilități de dezvoltare a turismului în zona comunei Stiuca, profitând de afilierea acesteia la GAL Caraș-Timiș;
- Avantaje financiare generate din creșterea ratei de cofinanțare din fondurile europene cu 10% ca urmare a apartenenței la GAL, (finanțare mai redusă din bugetul de stat și/sau din cota beneficiarilor);
- Corelarea proiectelor propuse de comuna Stiuca, în spațiul de competență al GAL-ului Caraș-Timiș cu necesitățile obiective de dezvoltare locală a zonei geografice care intră în competența GAL;
- Susținerea concertată a măsurilor considerate utile de către toți membri afiliați ai GAL;
- Creșterea eficienței finanțărilor nerambursabile din diverse surse, prin coordonarea fondurilor europene cu cele naționale și locale;
- Stimularea parteneriatelor locale și a abordării participative;
- Implicarea mai mare a tuturor categoriilor de actori locali în realizarea obiectivelor de dezvoltare locală.

CAPITOLUL III

Comuna STIUCA – Caracteristici Generale

1. Cadrul Istoric- Geografic

Comuna Stiuca este situată în partea de sud - est a județului Timiș, în câmpia Lugoșului, pe Drumul Național DN 6 și la confluența Raului Spaia cu Raul Timis.

Se afla la o distanță de 71 km de Municipiul Timișoara, reședință de județ și la o distanță de 14,1 km de municipiul Lugoj, orasul cel mai apropiat, important centru economic, social și cultural al județului Timiș.

De la centrul de comuna până la Lugoj sunt 14,1 km iar până la Gavojdia, cea mai apropiată stație de cale ferată, sunt 6,1 km.

Între satele comunei sunt distanțe care variază între 4-5 km față de centrul de comuna.

Din teritoriul administrativ al comunei fac parte satele:

- Stiuca;

- Dragomiresti;
- Olosag;
- Zgribesti;

Primăria Stiuca

1.1 Elemente de evolutie istorică a locului

Comuna Știuca, așa cum am precizat, este situată la sud –sud – est de municipiul Lugoj, într-o zonă colinară cuprinsă cu aproximativ între 21 grade și 58 minute, și 21 grade și 59 minute, longitudine estică și 45 grade, 33 minute, și 45 grade și 34 minute, latitudine nordică, la o altitudine de 196 m de la nivelul Mării Adriatice. De la centrul de comună până la Lugoj sunt 14,1 km iar până la Gavojdia, cea mai apropiată stație de cale ferată, sunt 6,1 km. Teritoriul în care se află comuna Știuca face parte dintr-o regiune mai vastă în care s-au descoperit dovezi ale existenței omenești încă din cele mai vechi timpuri. Astfel, la Cornea au fost descoperite unelte de silex din paleolitic cu o vechime de 40.000 de ani. Uneltele de piatră cioplită au mai fost descoperite la Visag, la Tincova. Din epoca neolitică de acum circa 7.000 de ani, s-au descoperit dovezi ale existenței omenești la Ohaba-Mâtnic, Zorlentu-Mare, Caransebes și altele. Comuna Știuca se află în zona de răspândire a acestor culturi străvechi. În aceeași zonă s-au descoperit urme ale activităților omenești din epoca bronzului. Din epoca fierului s-au găsit dovezi la Fîrliug, Carasova și în alte localități. În urma războaielor dintre romani și dacii din anii 101-102 și 105-106, Banatul a aparținut provinciei imperiale Dacia și a început romanizarea acestei provincii. După retragerea romană dintre anii 271-274 din Dacia, peste Banat au trecut popoarele migratoare Gotii, Gepizii, Hunii, Avarii și Slavii. Venirea slaviilor, începând cu secolul al VII-lea în această regiune a influențat diverse aspecte ale vieții

locuitorilor, mai ales în ramura gospodariei taranesti si a agriculturii si a organizarii politico-administrative, formându-se cnezatele si voievodatele. La venirea maghiarilor, în secolul al 9-lea, în Banat exista voievodatul lui Glad si a urmasului sau Achtum, cu capitala la MORISENA – Cenadul de astazi. Dupa înfrângerea ultimului voievod roman, Banatul cade în mâinile regelui maghiar Stefan cel Sfânt.

Teritoriul comunei Stiuca va apartine comitatului de Caras care este atestat documentar înca din secolul al 13-lea. Au urmat invaziile tatarilor, dupa care, în secolul al 15-lea a aparut pericolul turcesc. Împotriva turcilor au luptat Ioan de Hunedoara si Matei Corvin. Dupa rascoala lui Gheorghe Doja, statul maghiar slabit nu a mai putut tine piept atacurilor turcesti. Dupa înfiintarea Pasalâcului turcesc de la Buda, în anul 1552, cea mai mare parte a Banatului cade în mâna turcilor, constituindu-se pasalâcul de Timisoara. Zona Banatul Lugoj-Caransebes, condusa de un ban, a fost sub suzeranitatea principelui Transilvaniei. Din perioada acestor mari framântari începe istoria localitatilor din comuna Situca. În lucrarea despre Comitatul de Caras, istoricul maghiar Pesty Frigyes situeaza în Lunca Stiuca, în anul 1585, satul Dâmbovita. Dupa izgonirea turcilor, în anul 1717, între numele satelor locuite în Banat, numele satului Dâmbovita nu apare. Fiecare localitate a comunei are istoria sa.

Astfel: **Satul Dragomiresti**, este amintit pentru prima data in anul 1439 cu numele Dragomirestis si Dragomerfalva. Localitatea a fost locuita de români. In prezent populatia actuala este majoritar de origine etnica ucraineana provenind din Maramures. Ucrainenii au început sa se aseze în Dragomiresti începând cu anii 1964- 1966, printre primii veniti fiind Popovici Ilie, Corjuc Dumitru, Tudic Andrei, Smcicas Ioan si altii. În acest sat exista un monument istoric, biserica de lemn din secolul al XVIII-lea, acoperita cu sindrila, în incinta careia se afla interesente picturi votive. Biserica este mai veche, ea fiind adusa pe actualul amplasament în anul 1777 dintr-o alta localitate. În anul 1969, din totalul de 511 locuitori, 107 sunt români si 407 ucraineni. Actualmente, majoritatea covârșitoare a populatiei este de origine etnica ucraineana, circa 368 de locuitori, români 20 iar populatia totala a localitatii este de 391.

Satul Olosag, este atestat documentar din anul 1595, iar dupa alte izvoare rezulta ca satul exista din 1437, sub numele de Olahsag. Satul a fost locuit neintrerupt de romani ortodocsi. In prezent locuitori de etnie ucraineana sunt circa 52 iar locuitori de etnie româna 247. În localitatea Olosag exista o biserica care dateaza din secolul al XVIII-lea si care este monument istoric. În parcul din centrul satului exista o cruce votiva cu inscriptii slavone care, de asemenea, este monument istoric. Populatia localitatii este de circa 301 locuitori.

Satul Zgribesti, este atestat documentar din anul 1584, in documente legate de un process al unui nemes local numit Ioan Zgriba.

În localitatea Zgribesti exista o biserica ortodoxa care functioneaza într-un interesant monument construit în anul 1848 de contele maghiar Erdody. Satul a fost locuit neintrerupt de români ortodocsi care sunt într-un numar de 269 iar ucrainenii sunt circa 29 de locuitori. Populatia totala a localitatii Zgribesti este în prezent de 298 de locuitori.

Satul Stiuca, a fost intemeiat de colonisti de origine germane intre anii 1784 si 1787 cu denimirea de Ebendorf. Colonistii germani au provenit din diverse regiuni primii fiind originari din Luxemburg, urmati de cei din Wurtemberg, Bavaria si Austria. Mai târziu s-au stabilit si slovaci si germani proveniti din Boemia. Prin scoala si biserica, prin casatorii mixte, slovacii au fost asimilati cu timpul de populatia germana. Domeniul Stiuca-Salbagel a fost o perioada proprietatea baronilor din casa Bruckental. În anul 1786, 60 de familii formate din 214

persoane, majoritatea originari din Luxemburg s-au asezat în localitatea Stiuca. Numele lor sunt amintite de cronicarul Iulius Kohler : Dasinger, Hebel, Lehmann, Maas, Sauer si altii. Din anul 1867, în timpul administratiei maghiare, satul a fost numit Csukas. Din anul 1919 satul este numit Stiuca.

Istoria comuna a celor patru sate începe abia din anul 1968, ca urmare a unei reforme administrativ-teritoriale. In urma acestei reforme a luat fiinta comuna Stiuca , cu cele patru sate.

1.2. Cadrul fizico-geografic

Comuna se întinde pe o suprafață de 10.326,57 ha din care, intravilan 349 Ha, si extravilan agricol 8745,34 ha.

Accesul în localitățile din comuna Stiuca se face pe 3 drumuri județene:

- DJ 584- 2, 7 km;
- DJ 584 A- 4,06 km;
- DJ 681 – 4,33 km;

Aceste segmente de drumuri ce fac legatura între localitățile comunei, sunt toate asfaltate.

De asemenea drumurile din intravilanul localităților sunt asfaltate, prezentându-se într-o stare foarte bună.

1.3. Așezare – Vecinătăți.

Comuna Stiuca se situează în sud-estul județului Timiș, in Campia Lugojului, la 14,1 km de municipiul Lugoj, pe drumul național DN 6 si 71 km de municipiul Timisoara. Este accesibila din drumul judetean, DJ 584.

Este situata într-o zonă colinară și de câmpie. Câmpia care se întinde pe teritoriul comunei are o altitudine ce se încadrează între 80 și 100 metri, iar suprafața este fragmentată de numeroase depresiuni continue sau izolate, slab pronunțate, rezultate din eroziunile apelor sau de tasări locale.

Comuna Stiuca se învecinează:

- la nord : comunele VV Delamarina și Gavojdia;
- la est : comunele Gavojdia și Copăcele;
- la sud : comunele Zorlentu Mare și Copăcele;

- la vest : comunele Fârliug și VV Delamarina.

Potrivit Legii nr. 351/24.08.2001, cu modificările și completările ulterioare privind Planul de amenajare a teritoriului național, comuna Stiuca și satele componente au următorul rang: localitatea Stiuca – rangul IV; satele Olosag, Dragomirești și Zgribești – rangul V.

1.4 Caracteristici climatice. Regim termic.

Regimul climatic: Clima este specifică topoclimatului dealurilor din zona Banatului (cu ierni blânde, veri calde, două maxime de precipitații în mai-iunie și decembrie; frecvența maselor de aer sudice).

Clima zonei aparține tipului temperat continental, cu influențe mediteraniene, cu cele mai favorabile condiții climaterice pentru dezvoltarea agriculturii.

Verile sunt destul de calde (22-23 °C media temperaturii în luna iulie), iar iernile nu sunt prea grele, iar primăverile și toamnele au o durată destul de mică.

Perimetrul comunei Stiuca se încadrează deci, în climatul temperat-continental moderat, la interfața dintre sectorul de provincie climatică cu influențe oceanice și cel cu influențe mediteraneene.

Temperatura medie anuală este de 10,6°C (stația Lugoj), iar valorile medii multianuale ale precipitațiilor se situează între 605,5 mm și 725,9 mm.

Temperaturile medii măsurate la stația meteo Lugoj, (11,60 km depărtare), sunt următoarele: 10,6 grade C.

Data medie și extremă a primului și ultimului îngheț este următoarea: primul îngheț -21 octombrie; ultimul îngheț -16 aprilie.

Caracteristica climatică generală a comunei Stiuca este influențată și de caracteristicile Dealurilor Banatului, aflate în sud-vestul țării, unde dominantă este circulația maselor de aer din sud-vest și vest. Sunt alcătuite din lunci largi, joase separate de culoare largi de vale prin care Câmpia Banatului înaintază. Climatul este moderat cu puternice influențe submediteraneene reflectate în regimul termic și într-o cantitate anuală de precipitații cu două maxime de cădere (în mai-iunie și decembrie), desprimăvăărări timpurii și toamne lungi și plăcute termic. Fenomenele de iarnă sunt reduse ca număr și intensitate.

1.5. Relieful

Forme de relief: Comuna Stiuca are atât zonă de câmpie cât și colinară.

Zona de câmpie care se întinde pe teritoriul comunei are o altitudine ce se încadrează între 80 și 100 metri, face parte din Câmpia de Vest a Banatului.

Zona colinară cu înălțimi cuprinse între 196 metri (zona Oloșag) și 260 metri (zona Zgribești și Dragomirești), face parte din Dealurile Sacoșului

Caracteristicile pedologice ale solului : sunt specifice dealurilor subcarpatice fiind alcătuite predominant din pietrișuri, nisipuri și argile aduse de apele curgătoare. Din loc în loc sunt culmi și măguri formate din roci cristaline, magmatice etc.

Zona nu este supusă riscurilor seismice majore deoarece nu se află pe o placă tectonică activă, fiind înregistrate doar seisme cu intensitate mică.

Din punct de vedere geomorfologic se disting următoarele unități de relief: Terasesele, care fac trecerea de la Piemontul Pogănișului la Culoarul Timișului, printr-o succesiune de patru trepte de nivel, cu lățimi cuprinse între 1,5 și 3,0 km, ce coboară într-un evantai foarte fragmentat către nord, nord-vest și nord-est.

Față de talvegul văii Timișului, diferențele de nivel se prezintă astfel: terasa I între 100-150 m, terasa a II-a 70-90 m, terasa a III-a 45-65 m și terasa a IV-a 20-40 m, precizând faptul că aproximativ 65% din teritoriul comunei se află situat pe aceste formațiuni. Lunca Timișului, care prezintă aspectul caracteristic stadiului de maturitate a văii Timișului în zona cursului său mijlociu, este străbătută pe întinsul ei de numeroase meandre cu frecvente difluențe, belciuge și privaluri ce servesc drept cale de scurgere către râul a apelor, în perioadele cu precipitații abundente.

Aspectul ușor ondulat, în special în vecinătatea imediată a Timișului, se datorează prezenței grindurilor slab estompate și a microdepresiunilor ușor săpate în nivelul de bază al luncii.

Acestei formațiuni i se adaugă și luncile pâraielor Știuca, Spaia, Sălbăgel și Vâna Mare, care se desfășoară în lungul acestora sub forma unor șesuri aluviale de dimensiuni mai mici, cu altitudini medii de cca 110-120 m, care scad de la sud-vest spre nord-est, cu lățimi cuprinse între 80-1000 m. Terenul are un aspect plan cu înclinarea spre nord și nord-vest, în această direcție fiind orientate și talvegurile văilor de eroziune ce o fragmentează, dintre care se remarcă văile Vâna și Știuca.

Față de talvegul văii Timișului terasa piemontană are o diferență de nivel de 8 – 12 m. Panta din fruntea terasei are o înclinare de 10 – 14 grade.

Pe podul terasei se remarcă din loc în loc prezența unor rare microdepresiuni, unde apa stagnată determină slabe procese de înmlăștinare periodică a solului. Văile de eroziune au o lărgime ce variază de la câțiva metri până la 200 - 300 m.

Limita terasei piemontane către sud se suprapune cu hotarul teritoriilor Oloșag și Știuca, se continuă în dreptul teritoriului Jena, pe teritoriul satului Sălbăgelul Nou.

În zona hidrografică a râului Timiș se delimitează două subunități distincte de relief: lunca propriu-zisă a Timișului și terasa aluvionară locală sau actuală.

Lunca este străbătută de viroage, brațe moarte, meandre părăsite și este prevăzută cu bălți de dimensiuni reduse.

Limita de trecere dintre lunca propriu-zisă și terasa actuală are o înălțime de 1 – 5 m. Terasa piemontană, lunca și terasa actuală au fost așezate la suprafață în timpul pliocenului.

În perioada diluvială, torenții din topirea ghețarilor, din masivul Godeanu au transportat și depus aici uriașe depozite de roci fărâmițate și rotunjite sub forma unui con de dejecție.

Urmând drumul său milenar, Timișul a transportat și depus materialele desprinse din cursul superior, creând depozite aluvionare; a format terasa actuală și lunca propriu-zisă din materiale heterogene. Această acțiune continuă și în zilele noastre.

Lunca este străbătută de viroage, brațe moarte, meandre părăsite și este prevăzută cu bălți de dimensiuni reduse. Limita de trecere dintre lunca propriu-zisă și terasa actuală are o înălțime de 1 – 5 m.

1.6. Hidrografie. Regimul pluviometric.

Rețeaua hidrografică a comunei Știuca este constituită din pâraie mici după cum urmează:

Pârâul Știuchița pe teritoriul localității Știuca - nu s-au semnalat vârfuri istorice a debitelor normale sau creșterilor de nivel;

Prâul Cernabora pe teritoriul localităților Dragomirești și Oloșag cu un baraj de reglare a debitului pentru râul Timiș - nu s-au semnalat vârfuri istorice a debitelor normale sau creșterilor de nivel;

Pârâul Valea Iancului și pârâul Seliște pe teritoriul localității Zgribești - nu s-au semnalat vârfuri istorice a debitelor normale sau creșterilor de nivel;

În localitățile comunei din zona colinară sunt întâlnite izvoare de apă potabilă care sunt utilizate de locuitori pentru nevoile proprii (consum propriu sau pentru animale) .

Ploile nu sunt destul de abundente, (peste 800 mm anual). Precipitațiile anuale se încadrează în medie între 605,5mm/m² și – 725,9 mm/m². La acestea se adaugă o serie de văi autohtone mult mai mici, dar cu debite permanente, alimentate din bogatele ape subterane acumulate în formațiunile sedimentare, un număr de văi adânci, cu microlunci înguste, adesea înmlăștinate, cursuri temporare de apă, care la marile viituri primesc caracter de torenți, precum și o serie de bălți și gropi de împrumut.

Pânza de apă freatică se află la adâncimi ce variază între 0,5–3 m în luncă, între 3 – 6 m pe terasa actuală și între 10–12 m pe terasa piemontană.

Arealul studiat se încadrează bazinului hidrografic al râului Timiș, care delimitează teritoriul comunei în partea de N-NE pe o lungime de cca 16 km. Caracterul subsident al zonei pe care o parcurge a determinat dese divagări și inundații periodice, punându-se astfel problema luării unor măsuri de apărare a terenurilor agricole învecinate.

În perioada de primăvară și toamnă, cantitatea de precipitații prezintă o creștere în zonele estice ale comunei, unde pot să se înregistreze chiar și 1200 mm/m².

Ca fenomene meteorologice cu grad mare de risc, putem menționa furtunile cu grindina, sau depunerile de chiciura cu efecte negative asupra vegetației.

1.7. Regimul Eolian

Vântul bate predominant din nord. Frecvența mediilor anuale înregistrate în zona în perioada 1961 -2012, privind viteza și direcțiile principale, evidențiază cea mai mare pondere a vânturilor de nord -vest,(21,2%), și a celor din vest,(15,6%), urmate apoi de cele din sud, (15,1%). Vântul de vest este determinat de anticiclonele Azorelor. Este un vânt cald și umed care provoacă precipitații abundente în lunile mai și iunie.

1.8. Flora și fauna

În ceea ce privește fauna și flora comunei Stiuca, aceasta este specifică zonei de câmpie care se îmbină cu dealul.

Fauna comunei este bogată în animale sălbatice și este caracteristică zonelor de câmpie și deal. Dintre cele mai răspândite specii menționăm: iepurele, șoarecele pitic, bursucul, vulpea, mistrețul, căprioara.

Bogăția ornitologică este reprezentată prin: fazan, pupăză, privighetoare, mierla neagră, pitulicea, ciocânițoarea, ghionoaia, turturica, dumbrăveanca, grangurul.

Se întâlnesc de asemenea și reptile, răspândite atât în păduri cât și pe terenurile de cultură și pășune. Dintre acestea amintim: șopârta cenușie, gușterul, năpârca, șarpele de casă, șarpele de apă, salamandra.

Animale si pasari salbatice

Fauna ihtiologică este reprezentată prin mreană, oblaț, boiștean, bibanul soare, scobarul, porcușorul de nisip.

Biban

Mreana

Animalele domestice:

În comuna Stiuca locuitorii cresc cornute mari, cabaline, ovine, porcine. Este o traditie a Banateanului de a avea animale și păsări frumoase in gospodarie.

Crescători de vaci pentru lapte din comuna Stiuca, s-au orientat spre rase specifice zonei Timisului si anume: Siemental, Bălțața Românească și Ardeleană. Laptele de prisos este vandut pe piața Lugojului.

Deși în scădere, locuitorii comunei Stiuca detin încă un număr semnificativ de cai. **Creșterea cailor** a devenit pentru unii o pasiune, dar pentru o mare parte, o necesitate. Predomina rasele de cai: Lipițan, Nonius, Ghidran.

Creșterea oilor nu mai reprezintă un specific pentru fiecare gospodarie din comuna Stiuca, așa cum era altădată. Crescătorii de oi sunt concentrați într-un număr mai mic, dar cu un

numar mai mare de capaete, incepand in medie de la 200 de capete si pana la 800 de capete. Sunt crescute pentru lapte, lâna, miei si carne.

Se optează pentru Țurcana cu păr lung de lâna, fir aspru și conformație potrivită.

Din 1945 apare Birca, un metis cu firul de lâna moale, creț, care s-a adaptat ușor și care s-a încrucișat cu Țurcana, dând metiși cu rezultate bune pentru economia gospodăriilor. Oile se păstoresc de ciobani angajați cu anul. Iarna sunt ținute acasă, în restul anului fiind păstorite pe pășune.

Cresterea porcilor reprezinta inca, un specific pentru o parte insemnata din gospodariile comunei Stiuca. In medie sunt crescuti 1-3 porci pentru consumul propriu.

Unii gospodari cresc porci si in sistem de ferme mici pentru piata. Cresterea porcilor este aducatoare de venituri. Rasele preferate sunt: York, Marele Alb, Landrace, etc.

Păsările, nu lipsesc dintr-o mare parte din gospodarii. Locuitorii cresc găini, găște, rațe, curci, etc.,. Produsele obținute fiind utilizate în consumul propriu, iar prisosul este pentru comerț: carne, ouă, fulgi, vandute pe piața din Lugoj.

Vegetația trece de la culturile agricole, la pomii fructiferi și la pădurile de foioase. Vegetația este caracteristică silvostepii. predomină pădurile de foioase.

Zona de câmpie este folosită pentru diverse culturi precum graul, cartoful, orzul, porumbul, livezi de pomi fructiferi.

Vegetația specifică este cea a pădurilor de câmpie și deal, subzona stejarului. În pădurile care au supraviețuit defrișărilor, mai ales pe suprafețe care nu au putut fi luate în cultură datorită reliefului sau excesului de umiditate, predomină specii precum *Quercus cerris* (cer), *Quercus pedunculiflora* (stejar brumăriu), *Quercus robur* (gorun), *Quercus pubescens* (stejar pufos), în asociație cu *Carpinus betulus* (jugastru), *Tilia tomentosa* (tei alb), *Cornus mas* (corn), *Alnus glutinosa* (arin negru), *Corylus avellana* (alun), *Prunus spinosa* (porumbar).

Pe văile largi, cu apă freatică mai aproape de suprafață, se întâlnesc păcuri de *Salix alba* (salcie) și *Salix fragilis* (sălcete), *Populus alba* și *Populus nigra* (plop alb și negru), *Populus italica* (plop piramidal), *Alnus glutinosa* (arin negru), *Clematis vitalba* (curpen), *Rosa canina* (măceș), iar pe ravenele consolidate se dezvoltă specii ca *Robinia pseudacacia* (salcâm), *Pirus Piraster* (păr pădureț), *Vitis sylvestris* (viță sălbatică), *Gleditschia triacanthos* (roșcov sălbatic), *Prunus spinosa* (porumbar) și *Rosa canina* (măceș).

Pajiștile naturale sunt variate din punct de vedere floristic, dominante fiind grupările mezofile și mezoxerofile, iar în zonele cu apă freatică mai apropiată de suprafață impunându-se grupările mezofile și hidrofile.

Pajiștile din zona colinară sunt alcătuite din specii ca *Festuca pseudovina* (păiuș) și *Festuca pratensis* (păiuș de luncă), *Agrostis tenuis* (iarba câmpului), *Poa pratensis* (firuță), *Alopecurus pratensis* (coada vulpii), *Bromus secalinus* (obsigă), *Cynodon dactylon* (pir gros), *Lotus corniculatus* și *Lotus tenuis* (ghizdei), *Medicago*

falcata (culbuceasă), *Trifolium repens* (trifoi), *Andropogon ischaemum* (bărboasă). Pe versanții însoriți se întâlnesc specii ca *Agropyron repens* (pir), *Rubus caesius* (mur), *Stipa* spp. (colilie).

Pajiștile din zona de șes sunt reduse ca întindere, fiind constituite din specii precum *Lolium perenne* (raigras), *Festuca valesiaca* (păiuș), *Agrostis tenuis* (iarba câmpului), *Dactylis glomerata* (golomăț), *Alopecurus pratensis* (coada vulpii), *Lotus corniculatus* și *Lotus tenuis* (ghizdei), *Trifolium repens* (trifoi), *Medicago lupulina* (trifoi mărunț). În formele microdepressionare din luncă și pe firele de vale se dezvoltă asociații de *Carex* spp. (rogoz), *Juncus effusus* (rugină) și mai rare de *Tipha latifolia* (papură), *Phragmites communis* (stuf), însoțite de *Gratiola officinalis* (tătăneasă), *Mentha piperita* (ismă), *Bidens tripartita* (dentiță). Pe ogoare, pe haturi și pe miriști cresc următoarele flori și plante sălbatice: *Viola tricolor* (trei frați pătați), *Capsella bursa-pastoris* (trasta ciobanului), *Lepidium draba* (urda vacii), *Anagallis arvensis* (scânteiuța), *Lamium album* (urzica moartă), *Urtica dioica* (urzica vie), *Russula heterophylla* (vinețica), *Taraxacum officinale*

(păpădia), *Aristolochia clematitis* (cucurbețica sau mărul lupului), *Nasturtium palustre* (rapița sălbatică), *Raphanus raphanistrum* (ridichea sălbatică), *Papaver rhoeas* (macul de câmp), *Centaurea cyanus* (albăstreaua), *Agrostemma githago* (neghina), *Sambucus ebulus* (bozul), *Cirsium arvense* (pălămidă), *Consolida regalis* (nemțisorul), *Ranunculus repens* (piciorul cocoșului), *Vicia* spp. (măzăricea), *Convolvulus arvensis* (rochița rândunicii), *Puccinia recondita* (rugina grâului), *Matricaria recutita* (mușețelul sau romanița), *Primula officinalis* (ciuboțica cucului), *Achillea millefolium* (coada șoricelului), *Conium maculatum* (cucuta), *Echium vulgare* (iarba șarpelui), *Althaea officinalis* (nalba), *Polygonum aviculare* (troscotelul), etc.

Cerealele

Terenul de șes, compoziția solului, condițiile pedoclimatice permit cultivarea cu cereale, plante textile, plante furajere, oleaginoase ș.a.m.d.

Grâul este cultivat în diferite soiuri. Terenul este arat, discuit, însămânțat, îngrășat cu superfosfați și azotat de amoniu, ierbicidat și recoltat cu combina.

Cultura de grau

Recoltele obținute sunt destul de mari, în anii buni 3.000 – 4.000 kg la ha, în funcție și de calitatea tuturilor lucrărilor.

Porumbul este cea de-a doua plantă de bază și ocupă o suprafață de aproximativ 30-35% din culturi. Soiurile cultivate în trecut erau porumbul românesc (în opt rânduri).

Acum se acordă atenție soiurilor diverse și mai ales hibrizilor.

Lucrarile sunt executate mecanic. Se obțin cantități mari și foarte mari, între 6.000 -8.000 kg și chiar mai mult la hectar, dar calitatea pentru îngrășarea animalelor e mult mai redusă: dacă înainte cu 300 kg boabe de porumb se îngrășa un porc de 100-110 kg, acum pentru asemenea greutate este nevoie de 450 kg.

Culturi de porumb

Orzul ocupă locul al treilea după grâu și porumb, se întrebuințează în hrana animalelor, astăzi cultivându-se mai mult ca în trecut.

Ovăzul, deși se cultivă mai puțin ca celelalte cereale, se folosește în hrana cailor, dar nu numai.

Secara. Spre a nu oferi date inexacte, această cereală aproape că a rămas de domeniul trecutului, când se recolta pentru boabe, dar și pentru funii (la grâu, orz, porumb, secară) și păpuși cu care se acopereau casele cu acoperiș de paie.

Plantele furajere:

Trifoiul, lucerna, ghizdeiul, ovăzul, mohorul, borceagul, etc. se cultivă pe suprafețe destul de mici în raport cu numărul de animale. Motivul este că la nivelul comunei Stiuca este suficient izlaz, unde vitele pasc din mai până în noiembrie; sătenii au și fânul de livadă

pentru lunile de iarnă (noiembrie – aprilie).

Cultura de porumb

Cultura de Floarea Soarelui

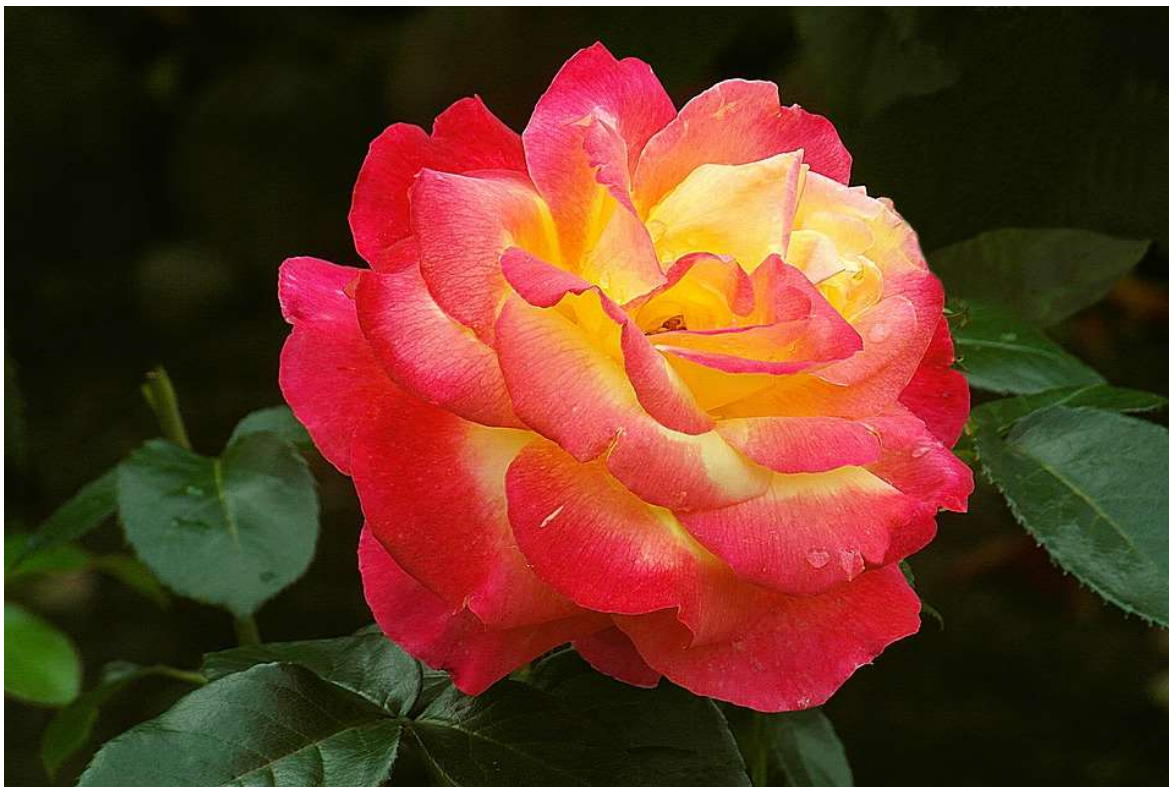
Oleoaginoasele

Cea mai importantă plantă din ramură e floarea-soarelui, care se cultivă acum pe suprafețe mai mari ca în trecut, dar nu ca în perioada sistemului socialist, când ocupa suprafețe foarte întinse. Floarea-soarelui se cultivă pentru uleiul necesar consumului. Rapița nu s-a cultivat în trecut decât în mică măsură, iar astăzi se cultivă, ca și soia, pe suprafețe destul de mici. Dovlecii se cultivă uneori doar intercalați cu culturile de porumb.

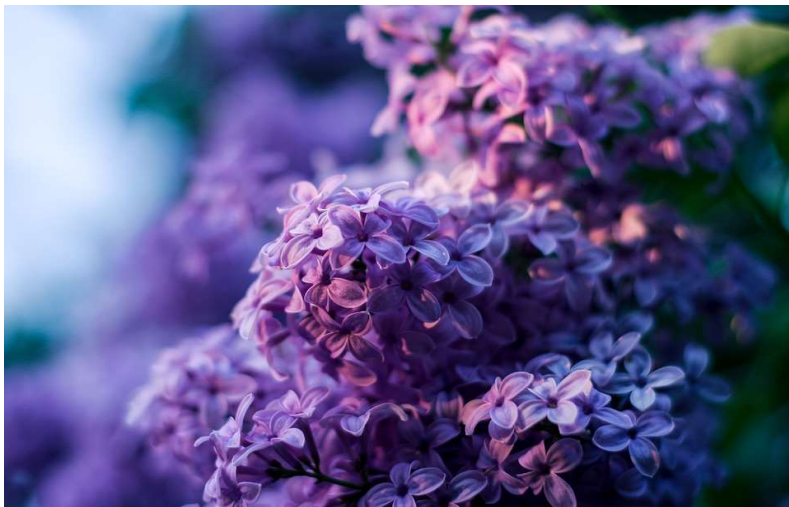
Legumele și zarzavaturile

„Plațurile” (grădinile) de lângă casă, în suprafață de 0,30 – 1 ha, ca și celelalte fără case din intravilan se cultivau cu: cartofi, varză, morcovi, pătrunjel, păstârnac, roșii, ardei, etc., ce prisosea era dus la piață și transformat în bani. Actualmente gospodarii din Găvojdia au devenit cultivatori de ardei, vinete, ceapă, cartofi, conopidă, morcovi, pătrunjel, țelină, păstârnac, mulți ocupându-se doar cu acest soi de cultură, unii având instalații de performanță, solarii, sere, etc., și obținând venituri care le asigură mai multă bunăstare în gospodărie.

Florile se găsesc în rondourile din fața casei, în curte și în destule cazuri pe porțiuni reduse chiar în grădini, dintre care amintim: trandafirul alb, roșu, galben, liliacul (iorgovanul), crinul, iernărețe (crizantemele), tulipanul, călăpărul, zambile, brândușe, ghiocelul, tăiețelul (floarea-de-colt), etc.

Trandafirul de gradina

Liliac

Pomicultura și viticultura:

Pomii fructiferi cultivați cu precădere sunt prunul, mărul, vișinul, cireșul, piersicul, caisul, nucul, gutuiul și dudul.

Livada

Livada

Livada de nuci.

1.9. Solul și resursele naturale

Solurile - învelisul de sol, rezultat al interacțiunii factorilor fizico-geografici se prezintă destul de divers. Solurile se împart în mai multe unități zonale și intrazonale care constituie potențialul pedologic valorificat ca bază de dezvoltare a biocenozelor și a diverselor culturi în raport cu condițiile mediului înconjurător.

Solurile comunei Stiuca oferă condiții favorabile pentru cultura plantelor agricole și pentru cultura pomilor fructiferi.

Forma de relief dominantă a comunei Stiuca este cea de câmpie înbinată cu zone colinare.

Cuvertura de sol prezintă o mare varietate ca urmare a puternicei fragmentări prezentate de relief, pe fiecare din formele acestuia fiind specifice anumite procese pedogenetice, fapt care determină existența unor tipuri de soluri diferite.

Din suprafața de circa 10.326,57 ha a comunei cea mai mare întindere de pământ este cel arabil.

Pe o suprafață semnificativă se identifică un podzol secundar cenușiu, slab hleizat, lutos-mălos pe argile diluviale. Acestea s-au format pe terasa piemontană, în locuri plane, cu posibilități reduse de scurgere a apelor de suprafață. Roca mamă este alcătuită din argile diluviale grele. Este un sol cu productivitate scăzută folosită aproape complet ca teren arabil. Are un conținut bogat în humus și azot, dar sărac în fosfor și mediocru în potasiu.

Solul brun pe terasa actuală ocupă locul al doilea.

Solul brun este foarte bogat în humus și azot total și este sărac în fosfor nobil și potasiu.

Lăcoviștea Larigata este a treia categorie de teren arabil, bună pentru cultura plantelor tehnice.

Resurse naturale

Principala resursă exploatată în comuna Stiuca o reprezintă terenul agricol, în special cel arabil.

O altă resursă disponibilă în comuna Stiuca este lemnul, existând activități de exploatare sau prelucrare a lemnului.

Resursele naturale de subsol de pe raza comunei Stiuca, cuprind zăcăminte de argila.

Solul de pe raza comunei oferă condiții favorabile pentru cultura plantelor agricole, în principal a cerealelor și a plantelor tehnice și furajere.

Existența zonelor de deal, favorizează pe raza comunei pomicultura și viticultura. Datorită varietății formelor de relief, solurile nu formează zone clar delimitate.

Resursele de sol în zonele de deal ale comunei sunt reprezentate prin: păduri de stejar și amestec fag cu stejar, pajisti de dealuri și fanete.

Resursele de sol de câmpie, care sunt dominante, sunt reprezentate prin soluri fertile, adică terenurile arabile și pajisti de câmpie.

Terenul agricol reprezintă cea mai importantă rezervă naturală a teritoriului comunei, ocupând 84% din suprafața totală.

Vegetația forestieră are o pondere relevantă în total suprafața, dar fără să confere o prea mare importanță sectorului silvic, în activitatea economică a comunei Stiuca.

Ocupații: Agricultura

Comuna Stiuca se întinde pe o suprafață de 10.326,57 ha. Din cele mai vechi timpuri, locuitorii zonei se ocupau cu agricultura. Nu existau printre ei oameni foarte bogați.

Cei săraci se angajau la lucru cu ziua la cei mai instariti, iar remunerarea muncii se făcea pe baza înțelegerii dintre cele două părți. Ramurile agricole pe care se puna accent, erau cultura mare de câmp și creșterea animalelor.

În prezent, principalele activități economice ale locuitorilor comunei și, totodată și principalele surse de venit sunt agricultura, comerțul, construcțiile, precum și alte activități economice secundare.

Suprafața cultivată cu cereale este cea mai mare, după care urmează plantele tehnice și pomii fructiferi. Solul comunei Stiuca, recomandă în principal, culturile de grâu, porumb, orz, ovăz și floarea-soarelui.

Culturi agricole în comuna Stiuca

Potențialul agricol pe care îl are comuna Stiuca este remarcabil, datorită suprafețelor agricole întinse și solurilor de foarte bună calitate. Deși în prezent acesta este subvalorificat, se prognozează însă ca în viitor să devină una dintre cele mai atractive domenii de dezvoltare economică a comunei pentru investitorii autohtoni și străini.

Condițiile pedoclimatice favorabile oferă dezvoltării agriculturii multiple șanse de viitor. În prezent, agricultura se caracterizează prin apariția și dezvoltarea fermelor individuale, ca structuri de bază ale agriculturii tradiționale și ca suport pentru dezvoltarea sistemului agricol competitiv al regiunii de vest a României. Una din cele mai vechi și importante activități agricole din comuna Stiuca, dispunând de condiții climatice favorabile este cultivarea legumelor, în special a celor ecologice.

Producția de legume în microferme individuale este o activitate economică de tradiție în special în localitățile comunei Stiuca, un număr însemnat de gospodării dezvoltând solarii pentru răsaduri și cultivarea legumelor.

Legumele și zarzavaturile se cultivă mai ales în grădinile de lângă case, având o suprafață medie de 0,58 – 1,00 ha. Cele mai cultivate dintre legume sunt varza, morcovii, pătrunjelul, păstârnacul, roșiile, ardeii, vinetele, etc., iar ceea ce prisosește consumului propriu este comercializat în piețele din vecinătatea comunei: Timișoara, Lugoj și Caransebeș.

Pe raza comunei Stiuca există firme mari, specializate în agricultură, printre care amintim: Campo D Oro și Campo Blue. Acestea din urmă se ocupă și cu cultivarea pomilor fructiferi.

Creșterea animalelor constituie, de asemenea, o ramură importantă, de tradiție, a agriculturii din comuna Stiuca, în ultimii ani înregistrându-se o creștere semnificativă a numărului de animale în sectorul privat.

În ceea ce privește creșterea animalelor, în comuna Stiuca se cresc cornute mari, cabaline, ovine, porcine.

În comuna Stiuca sunt și ferme apicole, în ultima perioadă mierea de stup fiind cerută pe piața de profil.

2. Caracteristicile Economico - Sociale, ale comunei Stiuca.

Rețeaua Internă de Comunicație și Transport

Drum județean de acces

Teritoriul comunei Stiuca este străbătut de DJ 584 – 17,07 Km și DJ 584 A – 3,14 Km

- Drumurile comunale – Lungimea și starea acestora
- ✓ D.C. 129 - 3 km este asfaltat în totalitate, prezentându-se într-o stare foarte bună.
  - ✓ D.C. 133 - km cu o distanță de km, este asfaltat, prezentându-se într-o stare foarte bună.

Strada modernizata

Drumurile Judetene :

- ✓ DJ 584 – 17,07 km ;
- ✓ DJ 584 A – 3,14 km ;

În interiorul localităților toate drumurile sunt asfaltate și se prezintă într-o stare bună.

Drumuri Nationale: Nu exista

Drum judetean de acces in comuna

Infrastructura edilitară

Principalele edificii care alcatuiesc sistemul edilitar al comunei STIUCA si adapostesc activitatile publice necesare si importante sunt:

- ✓ Cladirea primariei;
- ✓ Dispensarul Uman
- ✓ Dispensarul veterinar
- ✓ Cladirea Scolii gimnaziale cls. 1-8
- ✓ Cladiri ale scolilor primare si gradinitelor
- ✓ Patru cladiri ale Caminelor Culturale;
- ✓ Un Oficiu Postal;
- ✓ Un Post de Politie;
- ✓ Douasprezece cladiri – lacasuri de cult religios;
- ✓ Cladire cu destinatie Biblioteca;
- ✓ Sala de gimnastica;

Rețele de utilitate publică.

Comuna Stiuca beneficiaza de un sistem de rețele de utilitate publica privind alimentarea cu energie electrica pentru intreaga comuna si Retea de alimentare cu apa potabila pentru toate cele patru localitati.

Rețeaua electrică.

În comuna Stiuca există rețele de energie electrică în toate localitățile, starea rețelelor fiind bună, toți stâlpii fiind din beton.

Toate gospodăriile din comună sunt racordate la rețeaua de energie electrică, existând și posibilități de extindere a rețelei.

Reteaua de alimentare cu energie electrica este de 23,6 Km, iar numarul corpurilor de iluminat este de 657, toate fiind cu becuri economice.

Rețea de alimentare cu apă potabilă.

În comuna Stiuca există un sistem de alimentare cu apa potabila, ce implica foraje si statii de tratare, în 4 localități, însumând 23,5 km.

În localitatea Stiuca sunt în prezent 9 km de rețea, care alimentează cu apa potabilă gospodăriile individuale și clădirile publice.

În localitatea Olosag sunt 6, 28 km de rețea, privind aducțiunea de apă potabilă, care alimentează gospodăriile individuale și clădirile publice.

În localitatea Dragomirești, există 3, 12 Km de rețea cu apă potabilă care alimentează gospodăriile individuale și clădirile publice.

În localitatea Zgribesti sunt 5,2 km de rețea, care alimentează gospodăriile individuale și clădirile publice.

Nu există rețea de canalizare în localitățile Olosag, Dragomirești și Zgribesti.

Canalizarea și evacuarea apelor pluviale se realizează printr-o rețea de rigole, unele betonate, altele cu margini de pământ taluzate, în lungime de 35 km la nivelul întregii comune, rigole care comunică cu canale colectoare. Rigolele sunt întreținute periodic prin acțiuni ale administrației locale.

Comuna Stiuca nu beneficiază în prezent de racordare la rețeaua de gaz metan.

Condițiile de acces la rețeaua de gaz metan există, având în vedere că magistrala care trece prin municipiul Lugoj se află la o distanță de 7 km de comuna Stiuca.

O posibilă investiție cu acest specific, ar permite aducțiunea gazului metan în comună.

În cazul racordării la rețeaua de distribuție a gazului metan, există un potențial de peste 1000 gospodării individuale și locuințe, ca și consumatori, la care se adaugă consumatorii cu activități economice.

Situația gospodăriilor

În baza datelor preliminare ale cadastrului general, numărul gospodăriilor și case de locuit din comuna Stiuca, este de 814, în creștere față de ultimul recensământ, deci cu o dinamică pozitivă. Situația pe localități:

- Stiuca 436;
- Olosag 252;
- Dragomirești 192;
- Zgribesti 154.

Potrivit ultimului recensământ comuna Stiuca are o populație de 1840 locuitori și 814 gospodării.

La nivelul comunei Stiuca, ponderea zonei rezidențiale, cuprinzând și grădinile din spatele caselor, este cea care ocupă cel mai mult din intravilanul comunei.

Loturile construibile din zona rezidențială sunt orientate cu latura scurtă spre stradă.

Lățimile de front sunt constante de la 14 până la 25 m, la străzile principale și până la 40 m la străzile laterale.

La nivelul întregii comune adâncimile de lor se situează între 60 – 80m.

Fronturile stradale sunt continue, cu acces pe lot din lateralul caselor, fie pe o poartă descoperită, fie pe poartă acoperită la construcțiile mai noi.

Gospodăriile sunt organizate în limita unei suprafețe de curți, construcții cu adâncimi variind între 30 m- 50 m.

La stradă este localizată locuința, iar în curte sunt amplasate anexele gospodărești, hambarele, grajdurile, diversele magazine.

Cele mai multe locuințe sunt de tip ocol îngrădit, cu anexe ce închid curtea interioară pe 2 sau 3 laturi.

Înălțimea caselor construite se limitează în general, la parter.

Un număr mic de case și în special construite după 1990 au parter și etaj.

Case in comuna Stiuca

Rezerva de teren constructibil din intravilan a făcut ca extinderile și renovările de locuințe să se desfășoare pe orizontală și mai puțin pe verticală.

Strada si case in Stiuca

Ca tip de locuințe predomină cele individuale în proporție de 96%. Localitățile comunei sunt ca omogenitate, compacte. Nu există locuințe situate la distanță de vatra satului.

Mijloace de posta și telecomunicații.

În comuna Stiuca există un Oficiu Postal.

Rețeaua de telefonie fixă este asigurată de Telekom Romania.

Locuitorii comunei Stiuca beneficiază de majoritatea mijloacelor moderne de comunicare – telefonie fixă și mobilă, internet, televiziune prin cablu, televiziune prin satelit.

În ceea ce privește calitatea serviciilor oferite de firmele de telefonie mobilă trebuie menționat că, chiar dacă pe raza comunei nu există nici o antenă de amplificare a semnalului, apropierea de municipiul Lugoj, (10 km) unde toți operatorii au antene, face ca la toate cele 4 societăți de telefonie mobilă (Vodafone, Orange, Telekom, Digi), să fie un semnal de bună calitate în toate localitățile comunei.

Aceste societăți facilitează locuitorilor comunei și accesul la internet, care există la primărie și la mai mulți locuitori ai comunei.

În ceea ce privește televiziunea prin cablu, toate cele 4 sate ale comunei beneficiază de televiziune prin cablu.

Există posibilitatea înființării în comună a unui centru specializat de informatică, în acest sens primăria comunei oferă mai multe posibile locații.

Primarul comunei Stiuca, Domnul Bejera Vasile, este deschis la nou, are experiență și viziune în tot ceea ce privește mijloacele și tehnicile noi de comunicare.

Situația socio- demografică

La ultimul recensământ, populația comunei Stiuca era de 1840 locuitori, în creștere.

Deși ritmul de dezvoltare și modernizare al comunei, începând cu anul 2012 nu este unul prea accelerat, cursul demografic este unul în creștere, sporul natural fiind pozitiv. Este comuna cu cel mai mare număr de tineri din județul Timis.

Perioada	Recensământ 2002	Observatii	Recensământ 2011	Obeservatii
Total populație	-	-	1840	
masculin	-	-	944	
feminin	-	-	896	
Densitate			17, 51	

Distribuția populației conform unor criterii este următoarea:

Pe sexe:

- ✓ 944- bărbați;
- ✓ 896- femei;

Apartenența etnică :

- ✓ Români – 649
- ✓ Maghiari - 6
- ✓ Germani - 19
- ✓ Rromi - 0
- ✓ Ucraineni – 1162
- ✓ Cehi – 5
- ✓ Etnie nedeclarată – 0

Apartenența confesională:

- ✓ Ortodoxă - 858

- ✓ romano-catolică - 21
- ✓ greco-catolici – 4
- ✓ reformată- 1
- ✓ baptistă - 24
- ✓ penticostală – 431
- ✓ creștini de rit vechi- 479
- ✓ apartenența nedeclarată - 22

Piața Muncii

Populația activă din comuna Stiuca este de 520 persoane, iar populația ocupată, este de 515 persoane.

Din totalul populației ocupate 322 sunt salariați, iar 193 lucrează în agricultură și activități private.

Numărul oficial al șomerilor este de 5 de persoane.

Restul populației active se află în șomaj cronic sau în afara pieței muncii.

Populația comunei Stiuca a fost după anul 2000 într-o creștere lentă dar constantă.

Analiza pieței muncii- tendințe.

Unul dintre obiectivele dezvoltării comunitare durabile îl reprezintă “dezvoltarea socială”.

Într-o succintă caracterizare/definire, dezvoltarea socială este, de fapt, un proces de schimbare socială planificată, destinată să promoveze bunăstarea locuitorilor comunității.

Această schimbare, în mod obligatoriu, trebuie să fie pozitivă și este determinată de transformări economice și sociale complexe.

Resursa de bază a dezvoltării sociale o reprezintă capitalul social, nivelul de dezvoltare a acestuia, ca atribut al relațiilor dintre actorii sociali (individuali și colectivi) și sistemul de norme care guvernează aceste relații, având ca nucleu dur reciprocitatea și încrederea.

Toate nevoile identificate la nivelul comunei Stiuca, transpuse în proiecte, vizează implicit și creșterea acestui capital social, dezvoltarea socială, care generează, la rândul ei, dezvoltare locală.

Dezvoltarea socială, creșterea capitalului social, sunt la rândul lor influențate, determinate de capitalul uman și în cadrul acestuia, de forța de muncă aptă pentru un proces productiv de bunuri și servicii.

Forța de muncă reprezintă componenta cea mai importantă a unei piețe a muncii, ea reprezintă nucleul analizei pieței muncii la nivelul unei comunități, a unei zone, a unei regiuni, țări, etc.

Forța de muncă nu este altceva decât bunul tranzacționat pe piața muncii sau a forței de muncă.

Piața muncii este cadrul economico-social în care se reglează cererea și oferta de forță de muncă.

Orice analiză referitoare la piața muncii are ca element central forța de muncă, și tranzacționarea acesteia, ca urmare a unui proces de ofertă și cerere de forță de muncă.

Oferta de forță de muncă se referă la resursele de muncă existente în economie, reprezentând categoria indivizilor care își manifestă interesul de a participa la procesul productiv.

În cadrul resurselor de muncă se disting următoarele segmente:

Populația activă – persoane apte de muncă, situate într-un anumit cadru de vârstă, care pot furniza forța de muncă necesară procesului productiv.

Populația ocupată – cei care participă la procesul productiv sau activități colaterale lui. Populația ocupată la nivelul comunei Stiuca este de 515 persoane reprezentând circa 95 % din populația activă;

Populația neocupată activă, someră sub aspect cronic – aflată în diverse forme de plată sau ieșită din forme de plată, este populația care, deși este aptă de muncă, rămâne în afara pieței muncii. Este greu de determinat atata timp cât nu este oficial în căutarea unui loc de muncă. Rămânerea în afara pieței muncii și astfel apariția șomajului cronic, poate să fie determinată de un excedent al forței de muncă, comparativ cu oferta, cum este și cazul comunei Stiuca.

Acest lucru este determinat de o situație de dezechilibru economic.

Acest șomaj determinat de dezechilibre economice poate conduce la un șomaj cronic, cu efecte negative asupra pieței muncii și cu pierdere de resurse umane, datorită neutilizării lor.

Structura populației active în comuna Stiuca:

- ✓ Populația activă – 520 persoane;
- ✓ Populația salariaată – 322 persoane;
- ✓ Populația șomeră – 5 persoane;
- ✓ Populație ocupată în activități agricole – 193 persoane;

Numărul mediu lunar al beneficiarilor Legii nr.416/2001 (nr. mediu de dosare pentru ajutoare sociale) = 13

Persoanele în afara vârstei de muncă și cele cu diverse incapacități de muncă, formează:

Populația inactivă – care se structurează astfel:

populația școlară:

- ✓ Anul 2021 - 254 elevi din care prescolari 71
- ✓ Pensionari - 421
- ✓ persoane cu handicap și dizabilități – 22 persoane;

Fenomenele muncii sau ale pieței muncii, cele legate de forța de muncă sunt inevitabil influențate de mai mulți factori.

Cei mai importanți, care au o determinare directă sunt:

Factorii demografici – definitorii pentru nivelul ofertei forței de muncă. Aceștia sunt:

Populația.

În cazul comunei Stiuca avem o populație suficient de numeroasă, comparativ cu media populației comunelor din județul Timis, aceasta fiind de 1840 locuitori.

Rata natalității – nu are un efect imediat asupra populației inactive, ci unul decalat, cu 15-20 de ani asupra populației ocupate.

În cazul comunei Stiuca, rata natalității a cunoscut o tendință de creștere atât în perioada 1992 – 2012, cât și după, fapt care deja influențează oferta forței de muncă, atât în prezent, cât și peste 10 ani.

După 2012, rata natalității depășește rata mortalității, sporul natural devenind unul pozitiv.

Rata mortalității – afectează, de asemenea, atât populația activă cât și cea inactivă.

La nivelul comunei Stiuca, avem de a face cu o tendință de stagnare a ratei mortalității în ultimii 15 ani, determinată atât de ponderea mare a populației tinere, cât și de gradul mai scăzut de morbiditate.

Creșterea duratei de viață – este un factor demografic care a determinat și durata de viață activă.

La nivelul comunei Stiuca, putem identifica o tendință clară privind creșterea duratei de viață.

Morbiditatea este sub media pe județ, la 1000 de locuitori.

Migrația forței de muncă reprezintă un alt factor demografic important care influențează negativ dezvoltarea economiei locale, investitorii fiind descurajați de respectiva migrație, chiar dacă este temporară;

Instabilitatea maritală – factor și fenomen demografic tot mai frecvent în ultima perioadă de timp, care a determinat presiuni asupra ofertei forței de muncă prin îndepărtarea de la modelul tradițional al familiei, cu tatăl unic întreținător. Tot mai multe femei, (peste 20%), au devenit întreținător de familie, fenomen determinat atât de o ușoară creștere a numărului divorțurilor, și a numărului de familii monoparentale, dar mai ales prin faptul că femeile au inițiativa antreprenorială și reușesc să intre mai ușor pe piața muncii.

Factori educaționali – sunt responsabili pentru caracteristicile calitative ale ofertei forței de muncă. Sistemul de învățământ este modalitatea de adaptare a ofertei la caracteristicile cererii. Prin felul cum este organizat se urmărește asigurarea unor calificări profesionale cât mai apropiate de caracteristicile cererii. În ultimii 15 ani, la nivelul comunei Stiuca s-a putut constata un decalaj din punctul de vedere, forța de muncă nebeneficiind de o calificare adecvată, în felul acesta determinând o creștere a muncitorilor necalificați în raport cu nevoile procesului productiv sau al serviciilor publice.

Factori economici – oferta forței de muncă are o determinare economică, nivelul ei depinzând de nivelul prețului la care această marfă se tranzacționează pe piață. Cu cât prețul este mai mare, cu atât oferta forței de muncă este mai mare. Nivelul cheltuielilor necesare acoperirii unui cost de subsistență dictează un venit și un salariu minim. Acest aspect se manifestă în condițiile în care oferta de locuri de muncă este mult mai mică decât cererea.

Indicatori ai pieței muncii

Indicatorii care se folosesc în analiza pieței muncii sunt indicatori care caracterizează forța de muncă, sub diferitele sale aspecte.

Prin urmare putem vorbi de trei grupe de indicatori:

- ✓ indicatori de nivel – reflectă aspectele cantitative legate de forța de muncă, aceștia fiind:
- ✓ indicatori ai resurselor (populație totală, populație activă, populație aptă de muncă, etc);
- ✓ indicatori ai ocupării și șomajului (populație ocupată, populație șomeră, populație neocupată, etc);
- ✓ indicatori ai salarizării, ai condițiilor de muncă și cei care caracterizează relațiile.
- ✓ indicatori de structură – sunt indicatorii care relevă:
  - grupele de vârstă;
  - sexul;
  - calificări profesionale;
  - nivel de educație;
  - mărimea agenților economici;
  - forma lor de proprietate;
  - durata șomajului.
  - indicatori derivați – sunt indicatorii care combină diferitele criterii și caracteristici ale pieței forței de muncă;
  - indicatori cantitativi - o mare parte a populației comunei Stiuca lucrează în agricultură, dar apropierea de municipiul Lugoj face ca mulți locuitori ai comunei să lucreze în acest oraș.

Conform situației de la nivelul anului 2020, ocuparea populației active conform statutului economic-social, arată astfel:

- ✓ Salariați - 322 persoane;
- ✓ Intreprinzători – 72 persoane;

✓ Lucrători în agricultura- 193 persoane;

În ceea ce privește situația socială, comuna Stiuca are: someri -5; asistați social – 13; copii instituționalizați 2; familii cu mulți copii – 68;

Primăria comunei Stiuca poate pune la dispoziția unor O.N.G.-uri, spațiu pentru realizarea unui centru de zi pentru copii cu program educațional și social.

Din punct de vedere al specificului pieței forței de muncă, în comuna Stiuca, constatăm următoarele:

Piața muncii este încă dezechilibrată, având în vedere declinul economic de după 1992 în care s-a aflat comuna, diminuat doar începând cu anii 2007-2012. Acest declin a menținut un nivel scăzut al cererii de forță de muncă. Dezechilibrul economic creat a avut ca și premise:

- un număr scăzut de agenți economici;
- un grad redus al ratei ocupării, populația ocupată din total populație activă fiind redusă;
- un număr redus de locuri de muncă oferite;
- lipsă de investiții în sectorul privat;
- migrație a forței de muncă active și calificate spre zonele urbane mai dezvoltate, (Lugoj și Timisoara), sau în afara țării;
- un șomaj ridicat, atât cel determinat de restrângerea activității economice cât și cel determinat de absența de pe piața muncii a unor categorii ale populației (femei și tineri absolvenți);
- spirit antreprenorial scăzut;
- lipsa de oportunități privind integrarea pe piața muncii, în special privind grupurile dezavantajate: femei, tineri absolvenți.

Sub aspectul acestor tendințe avem de a face, în comuna Stiuca, cu o situație a pieței muncii ușor dezechilibrată, care determină negativ dezvoltarea economică. Este necesar o intervenție atât de natură economică cât și educațională în vederea îmbunătățirii acestei situații. Oportunitățile oferite de Fondurile Europene pentru inițiativa privată, pot constitui rampa de revigorare și dezvoltare a capitalului social.

Concluzii:

Comuna Stiuca deși are o populație foarte tânără, se confruntă totuși cu unele fenomene sociale, neajunsuri sau deficiențe, cum sunt :

- Lipsa locurilor de muncă pe raza comunei;
- menținerea unui procent ridicat al populației neocupate din total populație activă, dar paradoxal, nu sunt oficial în căutarea unui loc de muncă;
- tendința de creștere a șomajului cronic;
- serviciul social din cadrul primăriei nu este acreditat;
- comuna nu beneficiază de funcționarea unui ONG în domeniu;
- comuna nu beneficiază de existența unui Centru de consiliere privind:
  - abandonul familial;
  - delincvența juvenilă;
- consumul de droguri;
- abandonul școlar;

Un asemenea centru care să fie administrat de un ONG este necesar să funcționeze în comuna în următoarea perioadă.

Economia și mediul de afaceri

Mediul de afaceri din comuna Stiuca este unul în curs de dezvoltare.

Actualmente afacerile sunt semnificative ca număr, dar mici ca cifră de afaceri. Din fericire trendul de dezvoltare și spiritul antreprenorial este unul ascendent.

De asemenea și caracterul lor durabil se modifică din relativ sau sezonier în nedeterminat.

Predomină activitățile: comercială, agricolă, zootehnică și construcțiile.

Serviciile și producția non-agricolă, se situează ca pondere după activitățile amintite mai sus.

Potențialul local investițional este redus, iar în prezent numărul de proiecte depuse pentru diverse granturi s-au rezumat la micro-ferme prin programul, “Instalarea tinerilor fermieri”.

Programele de creditare nu sunt accesate, atât datorită sistemului de garantare, dar mai ales al birocrației și a condițiilor de creditare, (documentații stufoase, termene de restituire scurte, dobânzi mari), a lipsei de structuri de consultanță care să faciliteze accesul la aceste credite și bineînțeles la cele mai atractive.

Cel mai important potențial economic al comunei Stiuca este reprezentat de terenul agricol.

Comuna Stiuca are o suprafata de 10.326,57 ha de teren, din care:

- Agricol – 8745,34 ha,

din care:

- terenuri arabile 4460,70 ha;
- pășuni 3511,76 ha;
- fânețe 554,70 ha;
- vii - 0,23;
- livezi – 217,93 ha;

- Neagricol – 1584,46 ha

din care:

- Păduri si vegetatie forestiera – 1298,92 ha,
- Ape si balti – 35,35 ha,
- drumuri și căi ferate - 163,7 ha,
- curți și construcții – 78,58 ha,
- teren neproductiv – 7,91 ha.

Culturile care se pretează pentru zona Stiuca sunt cele cerealiere: grâu, pomb, orz, ovăz etc., dar și plante tehnice cum sunt: floarea soarelui, soia si rapita.

Terenul agricol este exploatat atat de micii agricultori pe suprafete mai mici, cat si de marii cultivatori agricoli, preponderent firme straine, care cultivă suprafețe de mii de hectare după tehnologii și cu utilaje moderne și performante.

Desi intreaga zona este una unde se cultiva cereale pe suprafete de mii de ha, nu există nici o linie de morărit.

Oportunitatea accesarii de fonduri europene, da posibilitatea unui inceput in acest sens.

Potentialul zootehnic este unul semnificativ la nivelul comunei.

Pe raza comunei Stiuca nu functioneaza nici un abator sau punct de sacrificare, desi ar fi foarte important pentru crescătorii de animale din comuna.

Pășunatul în comună se face organizat pe specii de animale, dar se încearcă și efectuare pășunatului parcelat, pentru a permite regenerarea ierbii.

Informații despre agenții economici din zonă – forma de capital

Agenți economici	Capital privat	Capital de stat	Capital mixt
Productie Industrie-	0	-	-
Agricultură - 20	20	-	-
Comerț - 5	5	-	-
Construcții - 21	21	-	-
Taierea si Prelucrarea lemnului- 1	1	-	-
Servicii – Mestesuguri –alte ocupatii	0	-	-
Servicii cazare turistica - 0	0	-	-
Alimentatie publica – 2	2	-	-
Morarit si – Panificatie- 0	0	-	-
Transport – 3	3	-	-
Total agenti economici	51	-	-

Total numar salariati: 322 persoane.

Principalele meserii tradiționale în zona sunt cele de agricultor, crescător de animale, dogar, fierar, tâmplar și apicultor.

Principalele activități economice si principalii agenti economici

Activitatea economica principala o reprezinta agricultura, in speta cultivarea cerealelor, a plantelor tehnice, cresterea animalelor in microferme zootehnice, apicultura si pomicultura si constructiile.

Pe raza comunei exista doua mari unitati economice care cultiva teren agricol pe suprafete intinse si 20 microferme, in special vegetale, zootenice, apicole, pomicole.

In zona comertului, in special a comertului cu amanuntul , a treia activitate ca pondere, isi desfasoara activitatea 5 unitati economice, o unitate economica avand specific de vanzare a carburantilor.

Unitati economice semnificative ca cifra de afaceri si numar de angajati sunt:

Firme reprezentative: Campo D oro si Campo Blue.

Ferma agricola

Fondurile europene ce au putut fi accesate prin PNDR 2014-2020 si in prezent in perioada de tranzitie, Fondurile Europene ce urmeaza sa vina in perioada 2021 – 2027 si apartenenta comunei Stiuca la „Grupul de actiune locala- GAL, Caras – Timis”, reprezinta o oportunitate definitorie pentru dezvoltarea economica a comunei si cresterea mediului de afaceri in urmtorii ani.

Sistemul Educațional, de Sănătate și Asistență socială.

Infrastructura sistemului educațional al comunei Stiuca

În comuna Stiuca funcționează 4 grădinițe cu program normal frecventate de un număr de 71 prescolari și 5 unitati școlare, din care 2 primare si una Gimnaziala , clasele 1-8 în localitatea Stiuca, cu un efectiv de 26 de elevi.

Școala din Stiuca are o capacitate de 300 de locuri.

Numarul de cadre didactice care isi desfasoara activitatea pe raza comunei este de 26, educatori, invatatori, profesori

Structura Instituțiilor școlare:

- Școli cu clasele I-VIII: Stiuca - 1;
- Școli cu clasele I-IV: - Dragomirești -1;
- Grădinițe cu program normal – 3: Stiuca, Olosag, Dragomirești;

Scoala Gimnaziala

Infrastructura sanitara

Există un dispensar uman la centrul de comună și 3 puncte sanitare, câte unul în fiecare localitate, acestea fiind deservite de 2 medici și două cadre medicale cu studii medii. De asemenea există în comună un dispensar veterinar, deservit de un medic și 1 tehnician veterinar. Farmacie umană: Stiuca;

Unități	Număr cabinete	Număr medici	Număr personal sanitar mediu	
Dispensare 1	2	2	2	
Puncte sanitare	0	0	0	
Dispensar veterinar	1	1	1	
Farmacie umana	1	0	1	

Concluzii: Este necesară înființarea și dotarea unui centru de sănătate, în locația dispensarului comunal cu activitate permanentă, care să asigure condiții privind asistența medicală a copiilor, (medic pediatru), asistența medicală stomatologică, asistența medicală a gravidelor, inclusiv la naștere, un mic bloc operator pentru mici intervenții de urgență.

Este necesară permanentizarea unor servicii de asistență sanitară în cadrul punctelor sanitare din satele aparținătoare.

3. Profilul cultural, sportiv si spiritual al comunei Stiuca.

La nivelul Comunei Stiuca sunt functionale patru Cămine culturale, in localitatile – Stiuca, Olosag, Dragomiresti si Zgribesti.

În satul Stiuca mai există și o bibliotecă comunală cu 5000 de volume.

Camin cultural - Stiuca

Sub aspectul infrastructurii pentru sport, in comuna Stiuca exista o Baza sportiva in satul Stiuca, cu sala de gimnastica si pregatire fizica, terenuri de minifotbal cu gazon sintetic si nocturna in satele Stiuca si Dragomiresti, terenuri de minifotbal cu gazon natural in satele Olosag si Zgribesti, o echipa de fotbal si o echipa de minifotbal;

Teren de minifotbal - Stiuca

Sala de sport - Stiuca

Activitatea spirituala si religioasa la nivelul Comunei Stiuca.

Pe raza comunei Stiuca functioneaza 9 unitati de cult religios.

- Biserica ortodoxa romana – Olosag, (anul 1730-1731), monument istoric;

- Biserica ortodoxa romana – Dragomiresti , (1777), biserica din lemn – monument istoric;
  - Biserica ortodoxa romana – Zgribesti, (1848), ;
  - Biserica ortodoxa de rit vechi, (ucrainean), - Stiuca, (anul 2000);
  - Biserica ortodoxa de rit vechi, (ucrainean), - Dragomiresti, (anul 2002);
  - Biserica romano –catolica din Stiuca , (1810-1811);
  - Biserica Penticostala – Stiuca, (anul 1995);
  - Biserica Penticostala – Dragomiresti, (anul 2015);
  - Biserica Penticostala – Zgribesti, (anul 2012);
-
- In localitatea Olosag, in parcul din centrul satului mai exista o cruce votiva cu inscriptii slavone, care este de asemenea monument istoric;
  - Biserica din Olosag are ca hram, ” Adormirea Maicii Domnului ”. Ea a fost construita intre anii 1730 -1731 din caramida arsa, in stil baroc, fiind acoperita cu tabla. Iconostasul este din zid, iar pardoseala din ciment. Usile imparatesti sunt de asemenea foarte vechi, au peste 300 de ani. In anul 1794 biserica a fost sfiintita de Iosif Ianeviciu, Episcopul de Caransebes. Ulterior s-au mai facut restaurari. In 1883 s-a ridicat turnul , deoarece acesta nu a existat. Interiorul a fost pictat pe lemn, fapt care a determinat o oarecare deteriorare a picturii.
  - Biserica din lemn din satul Dragomiresti este acoperita cu sindrila, iar in incinta ei se afla interesante picturi votive. Biserica este mai veche, ea fiind adusa pe actualul amplasament in anul 1777, dintr-o alta localitate, Zorlentu Mare, actualmente in judetul Caras Severin. Are hramul, „ Nasterea Domnului”;
  - In satul Zgribesti, biserica ortodoxa functioneaza intr-un interesant monument construit in anul 1848 de contele maghiar Erdody.

Biserica ortodoxa

Biserica romano –catolica

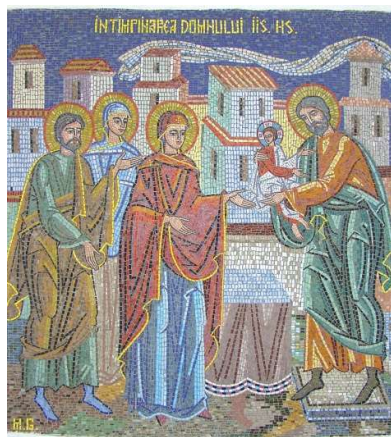
Avem la nivelul comunei, doua monumente ale eroilor și opere comemorative ridicate în memoria ostașilor români și străini, după cum urmează:

Monumente ale eroilor din Primul Razboi Mondial- la STIUCA;

Monumentul eroilor din al doilea Razboi Mondial – la OLOSAG;

Monument al eroilor

Viata culturala. Tradiții și obiceiuri. Ruga și alte manifestări cultural religioase:

Ruga satului se sarbatoreste în toate localitățile comunei.

În fiecare an în toate localitățile comunei se țin tradiționalele “rugi” populare cu mâncări tradiționale românești, în general bănățene, dar și ucrainene, costume populare, muzică, dans și bună dispoziție.

Traditii si obiceiuri in Stiuca

Ansamblu artistic - Stiuca

Port popular ucrainean

In Stiuca, Ruga satului se sarbatoreste la Inaltarea Domnului, pe 2 august.

In satul Olosag, Ruga satului se sarbatoreste in 8 septembrie, la Nasterea Maicii Domnului.

In satul Dragomiresti, Ruga satului se sarbatoreste la.....

In satul Zgribesti, Ruga satului se sarbatoreste in 29 septembrie;

În toate localitățile comunei în preajma sărbătorilor de iarnă are loc, “Alaiul Colindătorilor”, unde copii,tineri și bătrâni merg și cântă colinzi în toate casele unde sunt primiți.

Comuna Stiuca avand o așezare strategică în inima Banatului, cu oameni de calitate, buni gospodari, omenoși și ospitalieri, calități specifice bănațenilor și grupurilor etnice care locuiesc în Banat, îndeplinește condițiile necesare unei dezvoltari generale și a unei atractivități care să conducă în ultima instanță la o renaștere și creștere a populației rezidente.

Proximitatea municipiului Lugoj, ca pol de dezvoltare zonala, avantajează și comuna Stiuca în evoluția ei pozitivă.

Beneficiind de o administrație locală și un Primar receptiv la nevoile comunității, Comuna Stiuca este în prezent într-un proces de modernizare, revigorare economică, timidă dar constantă, renaștere culturală și spirituală.

Capitalul uman se află într-o creștere calitativă continuă și cu o pondere importantă a tinerilor. Acest aspect conferă un avantaj enorm comunei Stiuca, în raport cu alte comune.

Din punct de vedere economic se dezvoltă infrastructura,se sprijină micii și marii investitori,creșterea nivelului de trai al locuitorilor comunei și creșterea calitatii vieții.

Din punct de vedere social se încearcă găsirea unor locuri de muncă pentru cât mai mulți locuitori,eradicarea șomajului, a cazurilor sociale referitoare la familii defavorizate,copii și bătrâni. În ceea ce privește cultura, se încearcă păstrarea tradițiilor și obiceiurilor strămoșești, înnodarea unor legături culturale între generații pentru păstrarea acestor obiceiuri.

4. Fișa de prezentare – Comuna STIUCA
Suprafața totală: 10.326,57 ha

Localitatea - centru de comuna	STIUCA
Județul	Timiș
Teritoriul Administrativ	Comuna se intinde pe o suprafata de 10.326,57 ha, din care, Intravilan/vetre ale satelor- 349 ha;
Localități aparținătoare comunei	Stiuca Olosag Dragomiresti Zgribesti
Adresa Consiliului Local	Sat STIUCA, Nr. 111;
Telefon	0256 -335937
Fax .	0256 -335711
e-mail:	
Primar	BEJERA VASILE
Distanța până la reședința de județ – municipiul Timisoara	70 km
Distanța pana la cel mai apropiat oras – municipiul LUGOJ	14 Km

Situația funciară – 10326,57 ha

Teren agricol	8745,34 ha
Teren arabil	4460,70 ha
Pășuni	3511,76 ha
Fânețe	554,70 ha
Vii	0,23 ha
Păduri si alte terenuri cu vegetatie forestiera	1298,92 ha
Livezi si pepiniere pomicole	217,93 ha
Constructii	78,58 ha
Drumuri si cai ferate	163,70 ha
Ape si balti	35,35 ha
Alte suprafete	Nu este cazul
Neproductiv	7,91ha
TOTAL	10.326,57 Ha

Situația Demografică. Structura pe sexe si etnie - la ultimul Recensamant

Total	1840	Romani	649
Bărbați	944	Ucraineni	1162
Femei	896	Maghiari	6
Forță de muncă activă	520	Germani	19
Populație ocupată	193	Rromi	0
Salariați	322	Cehi	5
Șomeri	5	Alte nationalitati	0
Pensionari	421	Etnie nedeclarata	0
Persoane cu dizabilități	22		
Copii instituționalizați	2		
Persoane beneficiare de	13		

ajutor social			
---------------	--	--	--

UTILITĂȚI	SPECIFICUL LOCAL
<ul style="list-style-type: none"> • Rețea energie electrică – Da; • Rețea energie termică – Nu; • Rețea apa potabila – Da; <ul style="list-style-type: none"> ○ Stiuca - 8,45 km rețea; ○ Olosag - 6,28 km rețea; ○ Dragomirești – 3,12 km rețea; ○ Zgribesti – 5,2 Km rețea. • Rețea canalizare menajeră existenta partial. <ul style="list-style-type: none"> ○ Stiuca, 9 km rețea; • Rețea de canalizare în satele apartinatoare – NU; • Rețea gaz metan – Nu • Căi de acces – Da; • Telefonie fixă – Da • Telefonie mobilă – Da • Rețea internet – Da • Management al deșeurilor menajere – partial; 	<ul style="list-style-type: none"> • Relief – predominant campie si dealuri joase; • Ape – rauri, parauri, ogase si vai; • Resurse naturale: • Solul cu terenul agricol, cel mai important potential natural al comunei; • Fondul forestier - Da; • Fondul cinegetic - Da; • Monumente istorice si de arhitectura-Da; • Monumente ale eroilor - Da; • Rezervatii naturale – Nu; • Grad seismic - Magnitudinea seismica potential gradul IV, scara MRS, conform raionarii seismic a teritoriului Romaniei; • Surse de poluare – gunoiul menajer din gospodariile localnicilor si din fermele de animale, depozitat haotic; • Facilitati fiscale pentru intreprinzatori-Da; • Cladiri disponibile pentru diverse activitati- Da.

Economia locală-Mediu de Afaceri

Agenți economici	Capital privat	Capital de stat	Capital mixt
Productie Industrie- 0	-	-	-
Agricultură - 20	20	-	-
Comerț - 5	5	-	-
Construcții - 21	21	-	-
Taierea si Prelucrarea lemnului- 1	1	-	-
Servicii – Mestesuguri –alte ocupatii- 0	-	-	-
Servicii cazare turistica -0	-	-	-
Alimentatie publica – 2	2	-	-
Morarit si – Panificatie- 0	-	-	-
Transport – 2	2	-	-
Total agenti economici	51	-	-

Infrastructura pentru Educatie

Invățământ	Număr unități	Număr locuri	Număr elevi	Număr cadre Didactice
Gadinite	4			
Gradinite program normal	4			
Școli Gimnaziale clasele I-VIII	1	300	254	26
Școli clasele I-IV	3			

Infrastructura pentru sanatate

Sănătate	Număr unități	Număr medici	Număr personal sanitar mediu
Dispensare 1	2 cabinete	2	2
Puncte sanitare	0	0	0
Dispensar veterinar	1	1	1
Farmacie umană	1	1	1

Fond locativ

Fond locativ -	Numar locuințe - 814
Privat	814
De stat	-

Rețele publice	Lungime Km
Apă	23,5 km;
Canalizare	9 km – satul Stiuca
Termoficare-retea centralizata	0
Gaze	0
Electricitate – retea	23,6 Km/comuna ; Numar corpuri iluminat -657 buc. Becuri economice

Infastuctura rutiera

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

Drumuri	Lungime	Nemodernizat	Modernizate
Europene	-	-	-
Naționale	-	-	-
Județene DJ – 584 – 17,07 Km; DJ 584 A – 3,14 Km;	20,21 Km	-	Da
Drumuri Comunale DC 129 -3Km; DC 133 – 6 Km;	9 km;	-	Da
Strazi	35 km	16 km	19 km
Forestiere	-	-	-

Programe /Proiecte derulate sau in curs de derulare in comuna STIUCA

Denumire program	Finanțat	Denumire proiect	Valoarea finanțării Lei/euro	Perioada de implementare	Beneficiar
PNDR	AFIR				
PNDR	AFIR				
PNDR	AFIR				
PNDR	AFIR				
POR	Adr-Vest				
SDL, Caras Timis	G.A.L.				
Program Guvern	C.N.I.				

Facilități oferite investitorilor de către Consiliul Local Stiuca

Tipul de facilitate	Perioada pe care se acordă	Condițiile în care se acordă
Scutiri de taxe locale	In functie de investitie si locuri de munca create	In functie de investitie si locuri de munca create
Acordare terenuri	Minim 5 ani	Realizare de investitii in productie si servicii

Sursele de informații:

- Primaria Stiuca;
- Consiliul Județean Timiș;
- Prefectura Timis;
- Direcția de Statistică Timiș;
- Muzeul Banatului;

- Lucrari Stiintifice;
- Academia Romana.

Programe Potentiale de Finantare Europeana -2022 -2027

Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)

Versiunea actuală

- Programul Operational Tranzitie Justă – POTJ – versiune 1 octombrie 2020
- Programul Operațional Tranzitie Echitabilă – consultare publică (SEA)
- PREZENTARE POTJ MFE 2021-2027 consultare publica 27 august

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)

Versiunea actuală

- Programul Operational Dezvoltare Durabilă – versiune 1 octombrie.

Programul Operațional Transport (POT)

Versiunea actuală

- Programul Operațional Transport 2021-2027 – versiune 1 octombrie 2020

Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)

Versiune actuală

- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare versiune 1 octombrie.

Programul Operațional Sănătate (POS)

Versiunea actuală (documente actualizate la 1 octombrie 2020)

- OIS Spitale Regionale
  - OIS screening populațional
  - OIS diagnosticare precoce și tratament
  - OIS pacient critic neonatal
  - OIS – Măsurile de diagnosticare precoce și sau tratament antenatal neonatal postnatal
  - OIS Boli rare neurologie pediatrică
  - OIS pacient critic patologie vasculară cerebrală acută
  - OIS Institut Cantacuzino
  - OIS Genomică
  - OIS Tratare Cancer
  - a) Redimensionarea și standardizarea sistemului informatic al CNAS
  - b) OIS Observatorul național pentru date în sănătate
  - PO Sanatate
-

Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)

Versiunea actuală

- Programul Operațional Educație și Ocupare versiune 1 octombrie 2020
-

Versiunea anterioară

- POCU – structura axe prioritare
- Programul Operațional Capital Uman – consultare publică (SEA)
- PREZENTARE POEO 19 august 2020

Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (**POIDS**)

- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială versiune 1 octombrie 2020
-

- POCS – structura axe prioritare Programului Combaterea Sărăciei – consultare publică

Programe Operaționale Regionale

Versiunea actuală

- Programului Operațional Regional pentru regiunea București-Ilfov – consultare publică (SEA)
- Programului Operațional Regional pentru regiunea Sud Muntenia – consultare publică
- Programului Operațional Regional pentru regiunea Sud-Vest Oltenia – consultare publică
- Programului Operațional Regional pentru Regiunea Sud-Est – consultare publică (SEA)
- Programului Operațional Regional pentru regiunea Nord-Vest – consultare publică (SEA)
- Programului Operațional Regional pentru regiunea Nord-Est – consultare publică (SEA)
- Programului Operațional Regional pentru regiunea Centru – consultare publică (SEA)
- Programului Operațional Regional pentru regiunea Vest – consultare publică (SEA)
- PREZENTARE POR 2021 2027 consultare publică 19 august 2020

Obiectivele de politică (OP) UE:

OP 1 „O Europă mai inteligentă”

- Propunerea Logica intervenției – Cercetare-dezvoltare-inovare, ITC și IMM-uri

OP 2 „O Europă mai verde”

- Propunerea Logica intervenției – Mediu
- Propunerea Logica intervenției – Energie
- Propunerea Logica intervenției – Mobilitate urbană

OP 3 „O Europă mai conectată”

- Propunerea Logica intervenției – Transporturi

- Propunerea Logica intervenției – Broadband

OP 4 „O Europă mai socială”

- Propunere Logica intervenției – Educație
- Propunere Logica intervenției – Ocupare

OP 5 „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”

Ministerul Fondurilor Europene enumeră 8 programe de fonduri europene, cu alocările de bani aferente, prin care se vor finanța proiecte de investiții, inclusiv pentru anreprenori, în România, în perioada de programare 2021-2027.

7 programe vor fi gestionate de MFE ca autoritate de management:

- **Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027: 2,143 miliarde euro;**
- **Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027: 4,615 miliarde euro;**
- **Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027: 7,722 miliarde euro;**
- **Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027: 2,594 miliarde euro;**
- **Programul Operațional Sănătate 2021-2027: 4,73 miliarde euro;**
- **Programul Operațional Asistență Tehnică 2021-2027: 597 milioane euro;**
- **Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027: 1,76 miliarde euro.**

Conform draftului de Acord de parteneriat discutat anterior, un program va fi gestionat de Ministerul Transporturilor ca AM, **Programul Operațional Transport 2021-2027: 8,3 miliarde euro.**

Relevante pentru antreprenori și firme mici și mijlocii sunt Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare , Programul Operațional Educație și Ocupare și Programul Operațional Tranziție Justă.

De asemenea, separat, Programul Operațional Regional va fi împărțit în 8 POR-uri mai mici, fiecare gestionat de Agențiile de Dezvoltare Regională, ca autorități de management, de la nivel regional. Și acesta este relevant pentru firmele mici și mijlocii.

Programele operaționale enumerate vor fi supuse în continuare unor runde de consultări, la care a invitat 1.100 de participanți, timp de 2 săptămâni - a menționat MFE.

Cifrele prezentate acum de MFE sunt puțin diferite de alocările cuprinse în draftul de Acord de parteneriat discutat anterior.

De asemenea, alocările de mai sus cuprind și cofinanțarea națională, pe lângă banii europeni.

Acești bani fac parte din Fondurile structurale și de coeziune, care totalizează 31 de miliarde de euro de la Bruxelles pentru România, în perioada de programare 2021-2027.

Alocarea celor 31 de miliarde de euro din viitoarea perioadă de programare este împărțită astfel:

- **19 miliarde de euro (55% din buget) provin din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), fiind dedicate în special digitalizării, dezvoltării durabile, incluziunii sociale ori sănătății;**
- **6,07 miliarde (26%) reprezintă Fondul Social European (FSE+), prin care vor fi sprijinite incluziunea socială, sănătatea, educația și ocuparea forței de muncă.**
- **4,49 miliarde de euro (14% din buget) provin din Fondul de Coeziune și sunt alocați pentru a dezvolta domeniul transportului și va sprijini dezvoltarea durabilă;**
- **1,76 miliarde euro (5%) vor fi alocați pentru Fondul European Tranziție Justă pentru a sprijini diversificarea economică a celor mai afectate regiuni.**

În total, României îi vor reveni circa 80 de miliarde de euro, sprijin financiar european, în perioada 2021-2027, conform negocierilor din Consiliul European din iulie.

Restul până la această sumă sunt fondurile din Mecanismul de redresare și reziliență (circa 30 miliarde euro) și Politica Agricolă Comună a UE (circa 20 de miliarde de euro).

Planul Național De Redresare Și Reziliență (PNRR)

C 5 Valul Renovării

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației va gestiona investițiile privind instituirea unui fond ”renovation wave” în cadrul PNRR. Prin Axa 2 - schemă de granturi pentru reziliență și eficiență energetică în clădiri publice (sedii administrative, clădiri care deserveșc servicii publice, inclusiv clădiri istorice pe baza unei metodologii de intervenție care prezervă valoarea culturală) se vor asigura lucrări de reabilitare termică de amploare cel puțin moderată și lucrări privind asigurarea securității la incendiu și a siguranței și accesibilității în exploatare. Intervențiile propuse pentru clădirile publice care vor fi supuse unor renovării ce nu vizează și consolidarea seismică, nu se vor aplica în cazul celor încadrate prin raport de expertiză tehnică în clasele de risc seismic RsI și RsII.

Tranziția către clădiri verzi și inteligente va fi abordată integrat (lucrări de renovare și de consolidare), cu rol demonstrativ, pentru o parte din intervențiile propuse în clădirile publice, acestea fiind prioritizate, prin utilizarea cumulativă a criteriilor de mai jos, astfel:

- intervenții care conduc cel puțin la o renovare de amploare moderată, așa cum este definită în Recomandarea Comisiei privind renovarea clădirilor 2019/786 (alocare 100% verde)

- intervenții la clădiri aflate în zone pentru care valoarea de vârf a accelerației terenului pentru proiectare la cutremur a(g), potrivit hărții de zonare a teritoriului României din Codul de proiectare seismică P100-1 este mai mare sau egală cu 0,2g

- intervenții la clădiri cu rol funcțional în furnizarea unor servicii publice de sănătate, sociale, judiciare, socio-culturale, administrative etc, cu excepția instituțiilor de învățământ care vor fi tratate separat în cadrul componentei privind educația.

Criteria de selecție:

1. Anul de construcție înainte de anul 2000 (durata de viață mai mare de 20 de ani de la data construcției)
2. Consumul final specific de energie peste 300 kWh/m²an
3. Consumul final specific de energie pentru încălzire peste 200 kWh/m²an.

Se vor avea în vedere următoarele tipuri de lucrări:

- a) Lucrări de reabilitare termică a elementelor de anvelopă a clădirii
- b) Lucrări de consolidare seismică a clădirilor existente expuse la niveluri medii și ridicate de hazard seismic
- c) Lucrări de reabilitare termică a sistemului de încălzire/a sistemului de furnizare a apei calde
- d) Instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei electrice și/sau termice pentru consum propriu; utilizarea surselor regenerabile de energie
- e) Lucrări de instalare/reabilitare/modernizare a sistemelor de climatizare și/sau ventilare mecanică pentru asigurarea calității aerului interior
- f) Lucrări de reabilitare/modernizare a instalațiilor de iluminat în clădiri
- g) Sisteme de management energetic integrat pentru clădiri
- h) Modernizarea sistemelor tehnice ale clădirilor, inclusiv în vederea pregătirii clădirilor pentru soluții inteligente
- i) Lucrări pentru echiparea cu stații de încărcare pentru mașini electrice
- j) Asigurarea cu echipamente care sprijină digitalizarea semnificativă a activităților desfășurate în cadrul clădirilor
-) Lucrări de reabilitare a instalațiilor de fluide medicale (instalații de oxigen)
- l) Lucrări de recompartimentări interioare în vederea organizării optime a fluxurilor și circuitelor medicale; modernizarea sistemelor tehnice ale clădirilor, inclusiv în vederea pregătirii clădirilor pentru soluții inteligente
- i) Lucrări pentru echiparea cu stații de încărcare pentru mașini electrice
- j) Asigurarea cu echipamente ce sprijină digitalizarea semnificativă a activităților desfășurate în cadrul clădirilor
- k) Lucrări de reabilitare a instalațiilor de fluide medicale (instalații de oxigen)
- l) Lucrări de recompartimentări interioare în vederea organizării optime a fluxurilor și circuitelor medicale.

În cazul clădirilor publice supuse unor renovări majore (și care dețin mai mult de 10 locuri de parcare) se va asigura instalarea cel puțin a unui punct de reîncărcare pentru vehiculele electrice sau infrastructura încastrată (tubulatură pentru cabluri electrice, inclusiv tubulatură pentru cabluri electrice fixată pe pereți, necesară pentru permiterea instalării ulterioare a punctelor de reîncărcare pentru vehicule electrice) pentru cel puțin cinci locuri de parcare.

Vor fi avute în vedere și alte tipuri de lucrări, aplicabile, după caz, privind:

- păstrarea/îmbunătățirea calității arhitecturale, inclusiv prin conservarea și potențarea valorilor culturale
- îmbunătățirea securității la incendiu a clădirilor
- îmbunătățirea calității aerului interior
- reducerea concentrațiilor de radon în clădiri
- adaptarea clădirilor și a spațiilor publice la îmbătrânirea populației și la nevoile persoanelor cu dizabilități

- măsuri de întreținere a fondului construit istoric
- terase verzi
- echiparea cu stații de încărcare pentru mașini electrice
- echiparea cu BMS (Building Management System)
- dotarea cu echipamente digitale performante.

Mecanism de implementare:

Se vor agrega renovările clădirilor publice în pachete mari de achiziții pentru a se obține prețuri mai bune, pentru a reduce numărul de oferte și pentru a centraliza supravegherea.

Se va elabora documentația standard de ofertă cu indicatori de performanță și cerințe specifice și proceduri de evaluare tehnică și economică. Cadre de achiziții centralizate și achiziții pentru servicii și lucrări de renovare vizând eficiența energetică pentru clădiri aflate în proprietatea administrației centrale și pentru clădirile municipale.

Implementarea se va realiza de către MDLPA prin unitatea de implementare a componentei PNRR ce se va desemna din cadrul structurilor existente, care va avea rol principal de monitorizare, lucrările realizându-se fie prin CNI și în parteneriat cu instituțiile în patrimoniul/în administrarea cărora se afla obiectivele de intervenție, fie direct de către acestea.

Beneficiari direcți/indirecți:

Autoritățile și instituțiile publice locale:

- Unitățile Administrativ Teritoriale, inclusiv sectoarele Municipiului București (UAT comună, oraș, municipiu, județ, Municipiul București și subdiviziunile administrativ-teritoriale ale acestuia - sectoarele Municipiului București)
- Instituții publice și servicii publice organizate ca instituții publice de interes local sau județean (finanțate din bugetul local), aflate în subordinea unităților administrativ teritoriale
- Instituția prefectului.

Abordarea integrată a intervențiilor se realizează prin asigurarea unei renovări energetice cel puțin moderate și prin faptul că nu se vor putea realiza intervenții pe aceleași obiective în cadrul multiplelor surse de finanțare pentru perioada de implementare a PNRR și de garanție a intervențiilor sau de durabilitate în conformitate cu programele finanțate din politica de coeziune.

C3 Managementul deșeurilor în cadrul PNRR

I.1 Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat ale deșeurilor municipale la nivel de județ sau la nivel de oraș/comune

Tipuri de investiții:

a) Centre de colectare cu aport voluntar, centre de pregătire pentru reutilizare pentru includerea în circuitul economic a materiilor prime secundare provenite din materialele recuperate de la populație sub formă de deșeuri.

b) Insule ecologice digitalizate pentru colectarea separată a deșeurilor la nivel local. Insula ecologică este un ansamblu de containere pentru colectarea separată a deșeurilor, fiecare dintre ele fiind dotat cu cântar electronic, accesul fiind asigurat pe bază de cartelă electronică. Datele sunt agregate și utilizate într-un sistem digital, instrument principal de monitorizare și raportare. Cele 12.800 “insule” de colectare separată a deșeurilor reciclabile de la populație, pe fracțiile tradiționale: hârtie-carton, plastic-metal, sticlă, compostabil, rezidual (în fapt, un set de containere sub- sau supra-terane, protejate antivandalism și împotriva accesului neautorizat, digitalizate pentru acces cu card pentru persoanele fizice arondate, cântar electronic la fiecare container, conectat online, modul GSM pentru transmisie date, bază de date privind beneficiarii serviciului și interfață facturare pentru toate UAT-urile beneficiare.

c) Alte investiții, conform PJGD/PMGD, privind colectarea separată, inclusiv a fluxurilor speciale de deșeuri (textile, baterii, deșeuri din construcții și demolări etc.), transportul și transferul deșeurilor.

d) Instalații de tratare/reciclare deșeuri colectate separat în vederea atingerii țintelor de reciclare din pachetul economiei circulare. Instalațiile vor fi de ultimă generație, digitalizate prin propriul design de operare, monitorizare și intervenție, ceea ce va minimiza consumurile tehnologice inutile (inclusiv de energie, transport tehnologic, mentenanță întârziată).

Investițiile PNRR pentru fiecare SMID/oraș/comună sunt determinate în corelare cu necesarul investițional prevăzut la nivel strategic, respectiv PJGD PLAN JUDEȚEAN DE GESTIONARE A DEȘEURILOR/PMGD și sunt complementare celor prevăzute din Fondul de Coeziune (2021-2027) cu accent pe investițiile legate de pregătirea pentru reutilizare și colectarea separată.

PNRR va finanța și proiecte individuale ale unităților administrativ teritoriale de bază (orașe/comune) în vederea accelerării extinderii și modernizării sistemelor de colectare separată și conformării cu directivele aplicabile.

Ajutor de stat

I.2 Dezvoltarea infrastructurii pentru managementul gunoiului de grajd și al altor deșeuri agricole compostabile în perioada 01.07.2021 – 31.08.2026 prin MMAP (Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor) prin unitatea de implementare a proiectelor Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți

Se va avea în vedere ca cel puțin 250 de comunități să fie finanțate în vederea implementării unei gestionări sustenabile a gunoiului de grajd și deșeurilor agricole compostabile.

Sisteme de colectare și valorificare a gunoiului de grajd. Un sistem de colectare și valorificare poate cuprinde următoarele tipuri de echipamente / instalații / construcții:

- a) platforme pentru fermierii mici și mijlocii
- b) echipamente pentru creșterea sustenabilității platformelor comunale noi sau existente
- c) platforme comunale noi

d) stații de biogaz și/sau compostare, ambalare și peletizare, la nivel de ferme mari sau de comunități de fermieri.

Selecția proiectelor pentru fermele mari și UAT-uri se va face după principiul cel mai mare impact pozitiv de mediu raportat la costul public al investiției. Proiectele destinate reducerii poluării cu nitrați vor viza, în principal, zonele cu concentrații ridicate ale apelor subterane cu nitrați, cu tendințe de creștere a acestui indicator în apele subterane, precum și zone cu un număr ridicat de animale crescute în ferme mici și mijlocii. În ceea ce privește investițiile în platforme comunale noi și în echipamente pentru creșterea sustenabilității platformelor comunale noi sau existente, acestea reprezintă infrastructuri publice cu impact redus, localizat, și deschise accesului egal pentru toți utilizatorii. Prin urmare, finanțarea acestor infrastructuri publice nu afectează concurența și nu intră sub incidența ajutorului de stat.

C 15 Capitolul Sănătate din PNRR

Principalele obiective ale PNRR pentru sănătate sunt creșterea accesului, siguranța și calitatea serviciilor medicale și a infrastructurii sanitare. Investiția 1 prevede Investiții în infrastructura medicală prespitalicească, cu scopul creșterii accesului la servicii medicale de bază.

Obiective:

- Creșterea accesului populației din zonele rurale și din zonele defavorizate la asistență medicală de bază, inclusiv la servicii de prevenție și de diagnostic și tratament precoce
- Creșterea complexității serviciilor medicale în asistența medicală primară, ambulatorie și comunitară.

Vor fi finanțate:

- Ambulatorii de specialitate publice. Reabilitarea, modernizarea, extinderea (inclusiv prin construcții de clădiri noi), dotarea a cel puțin 30 de ambulatorii/unități medicale publice sau a altor structuri publice care furnizează asistență medicală ambulatorie (inclusiv din lista proiectelor care sunt în lista de rezervă a apelului proiecte din Programul Operațional Regional precum și alte proiecte), cu terme de implementare 2021-2024.

- Centre comunitare aflate în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale. Construcția de centre comunitare integrate sau reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii existente și/sau dotarea acestora vizează 200 de centre comunitare integrate în zonele rurale marginalizate și în zonele urbane marginalizate (2021-2025). Investiția constă în construirea de centre comunitare noi sau renovarea și dotarea celor existente. Clădirile urmează să respecte criteriile de eficiență energetică și clădire verde. Din funcțiunile propuse ale centrului vor face parte: cabinet pentru medic de familie, mic laborator "point of care", cabinet pentru medic specialist/moașă, cabinet stomatologic (opțional), suplimentar față de cele prevăzute în normele existente.

- Cabinete/clinici de medicină de familie.

Programe prin Administrația Fondului pentru Mediu

Administrația Fondului pentru Mediu este principala instituție care asigură suportul financiar pentru realizarea proiectelor și programelor pentru protecția mediului, constituită conform principiilor europene „poluatorul plătește” și „responsabilitatea producătorului”.

Administrația Fondului pentru Mediu funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în coordonarea Ministerului Mediului.

1. Programul privind sprijinirea eficienței energetice și a gestionării inteligente a energiei în infrastructura de iluminat public

Obiectivul Programului vizează modernizarea sistemelor de iluminat public prin înlocuirea corpurilor de iluminat existente având un consum ridicat de energie electrică cu corpuri de iluminat cu LED, completarea sistemului de iluminat public existent cu corpuri de iluminat cu LED (în situațiile în care stâlpii de pe tronsonul respectiv nu sunt echipați cu corpuri de iluminat sau acestea sunt deteriorate/ nefuncționale), precum și achiziționarea și instalarea sistemelor de dimare/telegestiune. Finanțarea se acordă în procent de maximum 100% din cheltuielile eligibile. Finanțarea se acordă în funcție de categoria unității administrativ-teritoriale, după cum urmează:

a) unitate administrativ-teritorială cu o populație de până la 5.000 locuitori - maximum 1.000.000 lei;

b) unitate administrativ-teritorială cu o populație de peste 5.001 locuitori - maximum 2.000.000 lei.

Numărul de locuitori se stabilește luând în considerare ultimul recensământ publicat pe pagina de internet a Institutului Național de Statistică.

2. Programului privind creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice

Obiectivul Programului vizează modernizarea clădirilor publice, prin finanțarea de activități/acțiuni specifice realizării de investiții pentru creșterea performanței energetice a acestora, respectiv:

a) îmbunătățirea izolației termice a clădirii (pereți exteriori, ferestre și uși exterioare, planșeu peste ultimul nivel, planșeu peste sol/subsol) precum și a altor elemente de anvelopă care închid spațiul condiționat al clădirii

b) introducerea, reabilitarea și modernizarea, după caz, a instalațiilor pentru prepararea, distribuția și utilizarea agentului termic pentru încălzire și a apei de consum, a sistemelor de ventilare și climatizare, a sistemelor de ventilare mecanică cu recuperarea căldurii, inclusiv a sistemelor de răcire pasivă, precum și achiziționarea și instalarea echipamentelor aferente și racordarea la sistemele urbane de încălzire/răcire, după caz

c) utilizarea surselor regenerabile de energie (energia solară, aerotermală, geotermală, hidrotermală, biomasa)

d) implementarea sistemelor de management energetic având ca scop îmbunătățirea eficienței energetice și monitorizarea consumurilor de energie (de exemplu, achiziționarea, instalarea sistemelor inteligente pentru gestionarea și monitorizarea oricărui tip de energie pentru asigurarea condițiilor de confort interior)

e) înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață, tehnologie LED, inclusiv a prizelor, cu respectarea normelor și reglementărilor tehnice în vigoare;

f) respectarea cerințelor privind calitatea aerului interior prin ventilare mecanică cu unități individuale sau centralizate, după caz, cu recuperare de energie termică pentru asigurarea necesarului de aer proaspăt și a nivelului de umiditate, care să asigure starea de sănătate a utilizatorilor în spațiile în care își desfășoară activitatea;

g) orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării scopului proiectului (înlocuirea circuitelor electrice, lucrări de demontare/ montare a instalațiilor și echipamentelor montate consumatoare de energie, lucrări de reparații și etanșări la nivelul îmbinărilor și străpungerilor la fațade etc.).

În cadrul unei sesiuni de finanțare, suma maximă care poate fi acordată unui solicitant, prin una sau mai multe cereri de finanțare, este:

a) 3.000.000 lei pentru comune cu o populație de până la 5.000 de locuitori, inclusiv

b) 6.000.000 lei pentru comune cu o populație de peste 5.001 locuitori.

Mai multe informații: <https://www.afm.ro/>

Programul național de construcții de interes public sau social

Prin Compania Națională de Investiții S.A. se finanțează construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar.

Solicitanți eligibili: Autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale, inclusiv persoane fizice și juridice în cazul Subprogramului „Lucrări în primă urgență”. Aceștia pot accesa fonduri din:

1. Subprogramul „Săli de sport”
2. Subprogramul „Bazine de înot”
3. Subprogramul „Complexuri sportive”
4. Subprogramul „Așezăminte culturale”
5. Subprogramul „Unități și instituții de învățământ de stat”
6. Subprogramul „Patinoare artificiale”
7. Subprogramul „Unități sanitare”
8. Subprogramul „Săli de cinema”
9. Subprogramul „Lucrări în primă urgență”
10. Subprogramul „Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate”
11. Subprogramul „Drumuri de interes local și drumuri de interes județean”
12. Subprogramul „Fose septice, microstații de epurare și sisteme de alimentare cu apă”
13. Subprogramul „Alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor

5. Analiza SWOT- Comuna STIUCA

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Situată în Regiunea Vest, una din cele mai dezvoltate regiuni ale țării și în județul Timis, cel mai dezvoltat județ din Regiunea Vest; • Cale de acces spre comuna modernizată – DJ 584; • Se află la 14 km de municipiul Lugoj și 70 Km de Municipiul Timisoara, reședința de județ; • Localitatea are legătură cu autostrada A1; • Toate drumurile care leagă localitățile comunei sunt asfaltate ; • Are acces la calea ferată; • Are cea mai tânără populație din județ, 60-70%; • Rețea de apă potabilă în toate satele comunei; • Rețea de Canalizare menajeră în satul Stiuca; • Terenuri disponibile pentru investiții; • Forța de muncă calificată în agricultura și construcții; • Școli și grădinițe modernizate; • Cămine culturale modernizate; • Existența unei Bibliotecii comunale cu peste 5000 volume; • Ansambluri artistice înființate și funcționale; • O continuitate și menținere accentuată a tradițiilor și obiceiurilor strămoșești, etnografice și religioase; • Sărbătorirea Rugilor satelor și sărbătorirea anuală, la 2 august, a așezării ucrainenilor în comuna; • Existența în localitate a unui medic de familie și a unei farmacii; • Management integrat al deșeurilor, colectare selectivă; • Existența în comuna a unui Dispensar veterinar și a unui medic veterinar; • Post de poliție monitorizat; • Potențial natural, cel agricol semnificativ și potențial economic în 	<ul style="list-style-type: none"> • Nu există rețea de gaze; • Lipsa Rețea canalizare în satele aparținătoare; • Nu există afterschool; • Lipsa unui centru de îngrijire bătrâni; • Lipsa unui centru de îngrijire copii; • Lipsa unei piste de biciclete ce face legătura între localități ; • Lipsa mijloacelor de transport în fiecare localitate; • Lipsa zonelor de agrement și recreere, în localitățile comunei; • Nu există un punct de sacrificare animale; • Lipsa irigațiilor; • Nu există nici o crescă pe raza comunei; • Nu există drumuri agricole modernizate; • Nu există un târg de animale; • Nu există o piață agro-alimentară și produse meșteșugărești în centrul de comuna; • Nu există un adăpost pentru câinii fără stăpan; • Nu există un muzeu al satului, al tradițiilor locale; • Nu există amenajate zone pentru investiții în fiecare sat; • Nu există zone de recreere-parcuri în toate localitățile comunei; • Nu există pensiuni agroturistice și turistice, care să favorizeze și să dezvolte, turismul rural și agroturismul; • Nu există amenajate zone piscicole și zone de agrement pentru pescuit sportiv, deși există potențial; • Nu există un centru de colectare fructe legume; • Construirea unui centru socio-medical multifuncțional în centrul de comună • Nu există o mașină de pompieri a comunei; • Nu există P.U.Z. –uri pentru dezvoltarea unor zone de intravilan; • Nu există un sistem de supraveghere video și internet în spațiile publice; • Nu este Digitalizată Primăria;

<p>general;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existenta unei Baze sportive, a unei echipe de fotbal si a unei echipe de minifotbal; • Existenta unui sistem de transport public de persoane in toate satele comunei; • Existenta unui sistem de supraveghere video in toate institutiile si cladirile publice, in scoli si gradinite; • Existenta unui O.N.G.; • O administratie locala performanta, cu deschidere si disponibilitate pentru oportunitatile de dezvoltare ale comunei, in permanent dialog cu cetatenii, condusa de un primar cu initiativa, cu experienta, cu viziune si spirit de sacrificiu, pentru cresterea calitatii vietii in comuna Stiuca si a atractivitatii comunei; 	<ul style="list-style-type: none"> • Nu sunt modernizate Drumurile Comunale; • Nu sunt modernizate strazile , trotuarele si rigolele din satele comunei; • Nu sunt Case Funerare in satele comunei Stiuca; • Nu sunt regularizate paraurile din comuna ; • Nu sunt amenajate puncte sanitare in satele comunei;
<p style="text-align: center;">OPORTUNITATI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fructificarea potentialului natural al comunei Stiuca, mai ales cel agricol si forestier; • Fructificarea amplasamentului geografic al comunei Stiuca; • Fructificarea unor Programe cu finantare nerambursabila, sustinute din Fonduri Europene si derulate de Organismele Intermediare, pentru initiere si dezvoltare de afaceri, dezvoltarea capitalului uman si pentru modernizarea infrastructurii, (rutiere, sanatate, educatie, sport, ..e.t.c.); • Fructificarea unor Programe cu finantare nerambursabila derulate de Guvernul Romaniei prin intermediul Ministerelor, pentru modernizarea infrastructurilor; • Existenta unui PUG actualizat prin care sa se revizuiasca intravilanul si sa se stabileasca zonele de investitii; • Finalizarea Cadastrului General; • Existenta unui PUZ , prin care a fost prevazuta o Zona Industriala pentru initiere si dezvoltare de afaceri; • Facilitati pentru investitori acordate de administratia locala si sprijin din partea administratiei pentru initierea si 	<p style="text-align: center;">AMENINTARI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emigrarea fortei de munca tinere in tari UE; • Instabilitatea politica regionala si focare de razboi in apropierea granitelor Romaniei; • Tot mai multe calamitati naturale; • Modificari climatice majore; • legislatie in toate domeniile de activitate. inconsecventa si stufoasa, care anuleaza predictibilitatea; • Dependenta dezvoltarii comunei si a unei bune functionari , de alocările de la bugetul central; • Disfunctionalitati majore in actul de guvernare;

<p>dezvoltarea de afaceri;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utilizarea unor Documentatii tehnice privind obiective de infrastructura, intocmite deja de administratia locala Stiuca, pentru extinderea retelelor publice de canalizare menajera in satele Olosag, Dragomiresti si Zgribesti.; • Modernizare străzi, trotuare, rigole si accesul la locuințe; • Regularizarea pâraurilor din comuna precum si construirea de poduri peste ele; • Creare de baze sportive in fiecare localitate; • Modernizare si doare scoli si Gradinite; <ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea monumentelor eroilor in toate localitatiile comunei; • Existenta Strategiei de Dezvoltare Locala si utilizarea ei ca reper si orientare generala pentru actiunile si activitatile ce se vor derula in comuna Stiuca in perioada 2021-2027, in vederea modernizarii si dezvoltarii comunei; • Existenta unor programe de finantare privind eficienta energetica, care sa faciliteze modernizarea iluminatului public in toate localitatile comunei si dotarea cu panouri fotovoltaice a institutiei primariei, precum si a scolilor si gradinițelor; • Amenajarea unui sistem de supraveghere video pentru toate zonele locuite; • Wifi in spatiile publice • Modernizare statii de autobuz	
---	--

Concluzii:

În Comuna Stiuca, infrastructura de comunicație și transport la nivel intern, necesită reabilitare și modernizare.

Lipsește rețelele de utilitate publică, în special canalizarea menajera dar și o rețea de alimentare cu gaz metan.

Aceste neajunsuri constituie o piedică în calea potențialilor investitori, afectând astfel procesul de dezvoltare durabilă al comunei.

Atât fructificarea studiilor de fezabilitate și a proiectelor pentru rețelele de drumuri și străzi existente, cât și pentru rețelele de utilități publice, cât și accesarea de fonduri europene ,

vor duce la o dezvoltare economică, la creșterea gradului de confort și la creșterea calității vieții în comuna Stiuca.

Se constată necesitatea îmbunătățirii sau înființării serviciilor de asistență socială, precum și dezvoltarea serviciilor în domeniul educației și sănătății.

Administrația locală, prin Serviciul Social, va putea să rezolve o parte din problemele sociale ale comunei prin accesarea de fonduri structurale privind infrastructura și protecția din acest domeniu atât de sensibil și important.

Constatăm de asemenea o slabă infrastructura în localitățile aferente, pentru dezvoltarea activităților privind sportul, turismul, agrementul în comuna Stiuca.

În procesul consultării comunitare și dezbaterii publice, a reieșit slabă informare a cetățenilor privind oportunitățile de finanțare în domeniul turismului, agrementului și sportului.

Administrația locală din comună este receptivă și deschisă dezvoltării relației cu cetățenii, promovării unor decizii ca urmare a unor consultări comunitare, promovării unor proiecte ca urmare a unei planificări participative.

Colaborarea bună pe care autoritățile locale o au cu cele județene, precum și asistarea comunei de către consultant, contribuie la creșterea șansei acestei comune de a accesa atât fonduri de la Uniunea Europeană cât și de la Guvernul României.

Se remarcă disponibilitatea administrației locale în sprijinirea și atragerea acestor fonduri europene și a unor investitori prin acordarea de facilități.

Este foarte importantă, de asemenea, o strategie de mediatizare a oportunităților zonei și de informare a populației privind sursele de finanțare existente, precum și cele potențiale, prin care să-și poată implementa proiectele propuse.

6. Dezvoltarea Comunei STIUCA în viziunea Administrației Locale și a Cetățenilor.

Conducerea comunei Stiuca, Consiliul Local, au propus mai multe măsuri de regenerare socio-economică și modernizare a comunei Stiuca, necesare pentru perioada următoare de timp.

Așa cum rezultă și din prezentul Plan Strategic, aceste măsuri au fost supuse unor dezbateri publice într-un ciclu de seminarii ce s-au desfășurat la nivelul localităților comunei. De asemenea au fost aplicate chestionare unui procent de 10% din populația adultă a comunei, chestionare prin care s-au urmărit mai multe aspecte privind cetățenii comunei: gradul de implicare, interesul, gradul de mulțumire, nevoile de dezvoltare ale comunităților în care traiesc, viziunea acestora privind dezvoltarea comunei Stiuca.

Dezbatere și consultarea a fost necesară în vederea identificării și a altor nevoi și măsuri de dezvoltare, altele decât cele propuse de administrația locală, dar și pentru prioritizarea acțiunilor în cadrul procesului de dezvoltare, pentru intervalul de timp 2021 - 2027.

Nevoi identificate în urma procesului de consultare comunitară în comuna Stiuca.

- Construcția rețelei de gaz metan în localitățile comunei Stiuca;
- Modernizarea Drumurilor Agricole;
- Reabilitare strazi și trotuare, amenajarea rigolelor pentru colectarea apelor pluviale, modernizarea cailor de acces la gospodării, în toate satele comunei;
- Construcția unui After School;
- Construcția unui Centru îngrijire bătrani;
- Extinderea rețelei de canalizare menajeră și construirea unei Stații de Epurare, în satele Dragomirești, Olosag și Zgribești;

- Constructia de piste de biciclete care sa faca legatura intre localitati;
- Asigurarea de mijloace de transport de persoane pentru satele apartinatoare;
- Amenajarea unor zone de agreement in localitatiile comunei Stiuca;
- Amenajarea unui Punct de sacrificare animale;
- Construirea sau amenajarea unei Crese cu program prelungit pe raza satului Stiuca;
- Infiintarea si Amenajarea unui targ de animale;
- Amenajarea unei Piete Agroalimentare si de produse mestesugaresti in localitatea Stiuca;
- Construirea unui adapost pentru cainii fara stapan;
- Infiintarea, amenajarea si dotarea unui Muzeu al Traditiilor Locale;
- Sustinerea si facilitarea construirii de Pensuni Agroturistice;
- Amenajarea unor zone de agreement pentru pescuit sportiv;
- Construirea unui Centru Socio –Medical multifunctional in comuna Stiuca;
- Achizitia unei autospeciale pentru stingerea incendiilor;
- Instalarea unui Sistem de Supraveghere Video in spatiile publice;
- Internet in spatiile publice;
- Elaborarea unor P.U.Z.-uri pentru zone industriale si rezidentiale in localitatatiile Stiuca si Olosag;
- Modernizarea Drumurilor Comunale;
- Amenajarea unor terenuri de sport, multifunctionale;
- Montarea de podete pe caile de acces spre terenurile agricole ale proprietarilor;
- Realizarea unui sistem de termoficare centralizat;
- Sustinerea infiintarii a 15 Ferme agricole: 5 ferme zootehnice, 2 ferme vegetale; o ferma de mecanizare, 3 ferme pomicole, 2 ferme apicole, 2 ferme legumicole;
- Infiintarea unei Cooperative pentru vanzarea produselor autohtone;
- Constructia unui Parc de panouri fotovoltaice;
- Sustinerea si facilitarea Infiintarii a cel putin 5 Societati Non –agricole;
- Acordarea unor facilitati mediului de afaceri, sustinerea lui, atragerea unor investitori pe raza comunei, astfel ca in urmatorii ani sa se poata crea circa 200 noi locuri de munca;
- Sustinerea constructiei unei Fabrici de prelucrare a lanii;
- Stabilirea prin PUG, alocarea suprafetei de teren si asigurare de utilitati, pentru infiintarea unui Parc Industrial sau Parc de Afaceri;
- Amenajarea unui teren pentru tenis de camp in satul Stiuca;
- Modernizarea si dotarea Scolilor si Gradinitelor cu table inteligente, mobilier adecvat, material didactic, videoproiectoare si ecrane pentru proiectii;
- Instalarea de panouri fotovoltaice pe toate cladirile publice, in vederea cresterii eficientei energetice si a ponderii energiei verde in total consum de la nivelul comunei Stiuca;
- Infiintarea, amenajarea si dotarea unui Centru multifunctional si multicultural, pentru educatie permanenta si activitati extrascolare, la nivelul comunei Stiuca;
- Dezvoltarea unor relatii si schimburi de experienta cu scoli din alte tari;
- Modernizarea si dotarea Bazei Sportive actuale, constructia unor tribune;
- Constructia unei Sali de Sport cu o capacitate de 300 locuri in satul Stiuca;
- Amenajarea de Puncte Sanitare in satele Olosag, Dragomiresti, Zgribesti;
- Achizitia unui Autocar pentru activitatile socio –culturale si sportive ale tinerilor din comuna Stiuca;

- Modernizarea iluminatului public prin montarea unor lampi cu led, in toate satele comunei;
- Modernizarea rețelei de rigole, prin decolmatarea lor și betonarea lor;
- Modernizarea și dotarea parcurilor din comuna Stiuca, plantarea unor arbori ornamentali și aranjamente florale;
- Creșterea capacității administrative a comunei Stiuca, prin înființarea unui Serviciu de Gospodărie Locală și a unui compartiment de Urbanism și Amenajare Teritorială;
- Construcția unui Strand și amenajarea unei zone de agrement în satul Stiuca;
- Construirea de Case Funerare în toate satele comunei;
- Sistematizarea și împrejmuirea cimitirelor din satele comunei Stiuca;
- Restaurarea și promovarea monumentelor istorice din comuna;
- Inițierea și organizarea unor competiții sportive locale, zonale și județene;
- Modernizarea sistemului de alimentare cu apă potabilă, prin construcția unei stații de tratare, realizarea a trei noi foraje și montarea a patru bazine de depozitare a apei.

Toate nevoile de dezvoltare locală identificate de administrația locală Stiuca, precum și cele identificate de cetățenii comunei Stiuca în urma procesului de consultare publică, au fost sintetizate în măsuri de dezvoltare, care vor fi transpuse în acțiuni și proiecte, cu implementare multianuală, în perioada 2022 -2027.

Principalele Măsuri de Implementare ale viziunii de dezvoltare locală a conducerii comunei Stiuca și a nevoilor identificate de cetățeni, sunt:

Măsura A – Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii locale de transport și comunicație.

Scopul – Creșterea atractivității comunei Stiuca și realizarea unor investiții în economia locală.

Activități/Proiecte:

- Modernizarea Drumurilor Comunale;
- Reabilitare și modernizare străzi, trotuare și rigole în toate satele comunei;
- Construirea, reabilitarea sau modernizarea unor poduri rutiere, podete și punți pietonale, în toate satele comunei Stiuca;
- Modernizarea Drumurilor Agricole de pe raza comunei;
- Montarea de podete la caile de acces în spre gospodăriile locuitorilor comunei și la caile de acces spre terenurile agricole ale fermierilor și proprietarilor;
- Construcția unor piste de biciclete în satele comunei;
- Modernizarea transportului în comun de persoane;
- Achiziția unui mijloc auto de transport în comun pentru nevoile tuturor localităților comunei.

Măsura B – Rețele de utilitate publică.

Scopul – Creșterea calității vieții și al gradului de confort al populației din comuna Stiuca, dezvoltarea unor servicii publice către cetățeni.

Activități/Proiecte:

- Modernizarea sistemului actual de alimentare cu apa potabila, prin construcția unei stații de tratare, filtrare și pompare a apei potabile, realizarea a trei foraje și montarea a patru bazine de stocare a apei;
- Extinderea rețelei de canalizare menajeră în localitățile Olosag, Dragomirești și Zgribesti;
- Construcția Rețelei privind alimentarea cu gaz metan a tuturor satelor comunei Stiuca;
- Realizarea unui Sistem centralizat de termoficare;
- Fructificarea potențialului energetic regenerabil prin construcția unui parc fotovoltaic pe raza comunei Stiuca;
- Modernizarea iluminatului public în toate satele comunei, prin montarea unor lampi cu led;
- Montarea de panouri fotovoltaice, pe toate clădirile publice, pentru creșterea eficienței energetice și creșterea ponderii consumului de energie regenerabilă;
- Realizarea unui Sistem de supraveghere video, a zonelor de locuit din toate satele comunei și a Instituțiilor publice;
- Asigurarea de internet în toate spațiile și zonele publice.

Măsura C – Infrastructura pentru Educație, Servicii sociale, Sănătate, Cultură și Viața spirituală.

Scopul – Creșterea gradului de educație și pregătire școlară, de asistență socială și de sănătate, nevoia de formare a unei culturi comunitare, de valorificare și păstrare a tradițiilor locale.

Activități/Proiecte:

- Modernizarea și dotarea Școlilor și Grădinițelor din comună cu table inteligente, mobilier adecvat, material didactic nou și actualizat, videoproiectoare și ecrane de proiectie, spații de joacă dotate;
- Amenajarea unui Centru Social pentru îngrijire bătrâni, în comună;
- Construcția unui After School;
- Modernizarea și dotarea Caminelor Culturale din toate satele comunei Stiuca;
- Restaurarea și promovarea monumentelor istorice de pe raza comunei Stiuca;
- Sistematizarea și împrejmuirea Cimitirelor din satele comunei Stiuca;
- Construcția de Case Funerare în satele comunei și dotarea acestora;
- Construcția sau amenajarea unei Creșe comunale cu program prelungit, pe raza comunei Stiuca;
- Dezvoltarea unor relații și schimburi de experiență, cu școli din alte țări;
- Achiziția unui autocar pentru activitățile socio- culturale și educative, desfășurate de tinerii din comună Stiuca;
- Dezvoltarea activităților artistice tradiționale, prin susținerea și dotarea unor ansambluri folclorice existente;

- Construirea unui Centru Socio – Medical multifunctional, comunal, cu toate dotările necesare în satul Stiuca;
- Amenajarea și dotarea unor Puncte sanitare în satele Olosag, Dragomirești și Zgribesti;
- Acreditarea Serviciului Social al Primăriei Stiuca;
- Sprijinirea înființării unui ONG pe raza comunei, cu obiect de activitate în domeniul asistenței sociale și servicii de sănătate care să faciliteze accesarea unor fonduri nerambursabile destinate acestor domenii;
- Infiintarea, amenajarea și dotarea unui Muzeu al tradițiilor locale;
Infiintarea, amenajarea și dotarea unui Centru comunal multicultural, educație permanentă și activități extrascolare, în satul Stiuca;
- Elaborarea actualizată a monografiei Comunei Stiuca;
- Dotarea și restaurarea unde este cazul, a Lacasurilor de cult de pe raza comunei Stiuca.

Măsura D – Infrastructura pentru Agreement, Petrecerea timpului liber, Tursim și Sport.

Scopul – Crearea unor condiții pentru locuitorii comunei privind agreementul, petrecerea timpului liber, odihnă, creșterea gradului de sănătate și a confortului psihic.

Activități/Proiecte:

- Amenajarea unor spații publice de joacă și recreere pentru copii din satele comunei;
- Amenajarea unor zone de promenadă cu alei, bancute, spații florale și verzi, în toate satele comunei;
- Amenajarea unor zone de agreement în toate satele comunei Stiuca;
- Infiintarea, amenajarea și dotarea unui Parc de aventură;
- Infiintarea și amenajarea unui Centru zonal pentru echitație;
- Amenajarea și dotarea unui club pentru tineret în satul Stiuca;
- Amenajarea unor terenuri de sport multifuncționale în satele Olosag, Dragomirești și Zgribesti;
- Construcția unei Sali de Sport cu o capacitate de 300 locuri, în satul Stiuca;
- Modernizarea Bazei sportive actuale, prin construirea unor tribune;
- Inițierea și organizarea unor competiții sportive locale, zonale și județene;
- Susținerea echipelor sportive și a sportivilor de pe raza comunei Stiuca prin dotarea cu echipament sportiv, sponsorizarea cantonamentelor, burse sportive;
- Sprijinirea construirii unor pensiuni agroturistice rurale, în comuna Stiuca;
- Amenajarea unei zone pentru serbări câmpenești;
- Construcția unui Strand și zona de agreement, în satul Stiuca;
- Construcția unor piste de biciclete în localitățile comunei, pentru deplasare și sport;
- Amenajarea unui teren de tenis de câmp în satul Stiuca.

Măsura E – Dezvoltarea Economiei locale și a Infrastructurii de afaceri.

Scopul – Dezvoltarea mediului de afaceri, a spiritului antreprenorial, atragerea unor investiții, pentru o dezvoltare durabilă a comunei Stiuca.

Activități/Proiecte:

- Facilități pentru investitori și antreprenori locali, acordate prin HCL, de către administrația locală Stiuca, care să conducă la dezvoltarea mediului de afaceri local și crearea a 200 noi locuri de muncă, în perioada 2022 - 2027;
- Înființarea, amenajarea și dotarea unui Parc Industrial sau Parc de Afaceri în satul Stiuca;
- Amenajarea unei Piețe locale agroalimentare, pentru desfacerea produselor agricole, preparate de casa, păsări, obiecte de artizanat, obiecte meșteșugărești etc;
- Înființarea unui Centru de Consultanță Locală pentru potențialii oameni de afaceri de pe raza comunei și pentru sprijinirea firmelor mici și a fermierilor locali în demersurile lor pentru obținerea unor Fonduri nerambursabile, în perioada 2022 - 2027;
- Sprijinirea înființării a 15 ferme agricole: 5 vegetale, 3 micro-ferme zootehnice, 2 ferme legumicole, 2 ferme apicole, 2 ferme pomicole și o ferma de mecanizare;
- Sprijinirea înființării unor ateliere meșteșugărești;
- Sprijinirea construirii unor capacități de procesare a produselor agricole;
- Sprijinirea și încurajarea practicării agriculturii ecologice;
- Sprijinirea înființării a cel puțin 5 afaceri non-agricole;
- Amenajarea unui Punct de sacrificare animale, pe raza comunei Stiuca;
- Înființarea, amenajarea și dotarea unui Targ de animale, pe raza comunei Stiuca;
- Susținerea și facilitarea construcției unei Fabrici de prelucrare a lăinii în comuna Stiuca;
- Înființarea unei Cooperative agricole, care să faciliteze vânzarea produselor autohtone.

Măsura F – Protecția Mediului Înconjurător.

Scopul – Creșterea calității mediului natural, dezvoltarea unei culturi a managementului ecologic.

Activități/Proiecte:

- Refacerea mediului natural afectat;
- Identificarea programelor de protecție a mediului în vederea întocmirii unor proiecte care să conducă la stoparea oricărei degradări a mediului natural și la îmbunătățirea calității lui;
- Înființarea de zone verzi în localitățile comunei, mai ales pe terenurile degradate;
- Modernizarea și dotarea Parcurilor din comuna Stiuca, plantarea unor arbori ornamentali și realizarea de aranjamente florale în toate spațiile verzi;
- Împădurirea unor terenuri degradate;
- Înființarea unor zone de vegetație forestieră/perdele forestiere;
- Redarea în circuitul agricol și economic totodată, a terenurilor degradate și inundabile;
- Regularizarea paraurilor de pe raza comunei Stiuca;
- Susținerea înființării unui O.N.G., care să asigure educația cetățenilor din comuna Stiuca, pentru protecția mediului înconjurător;

- Infiintarea unui compartiment la nivelul Primariei Stiuca, care sa gestioneze problemele de mediu.

Masura H – Creșterea Capacității Comunității și a Administrației Locale Stiuca. Intărirea Coeziunii Sociale.

Scopul - Creșterea abilităților și dezvoltarea cunoștințelor membrilor comunității și ai administrației locale în vederea susținerii procesului de dezvoltare locală.

Activități/Proiecte:

- Creșterea capacității autorităților locale privind accesarea și administrarea Fondurilor Europene și guvernamentale destinate dezvoltării locale;
- Necesitatea participării la cursuri de instruire și perfecționare, a persoanelor din sistemul instituțional local care gestionează fondurile europene, achizițiile publice, activitatea de IT, SCIM;
- Actualizare P.U.G. și elaborarea unor P.U.Z.-uri, pentru zone de afaceri, rezidențiale, de agrement și recreere, în localitățile Stiuca și Olosag;
- Dezvoltarea Infrastructurii pentru situații de urgență, prin achiziționarea unei autospeciale de pompieri;
- Creșterea capacității administrative a comunei Stiuca, prin înființarea unui Serviciu de Gospodărie Locală și a unui compartiment de Urbanism și Amenajare Teritorială;
- Susținerea dezvoltării societății civile în general, care prin activitățile desfășurate poate contribui la întărirea coeziunii sociale pe termen lung;
- Elaborarea unei Strategii locale în vederea înființării de O.N.G.-uri care să se ocupe în comuna Stiuca, de educația privind violența în familie, violența publică, violența în școli, consumul de droguri, prostituția, alcoolismul, abandonul școlar, violența domestică, e.t.c.
Scopul acestei acțiuni este creșterea siguranței comunității și prevenirea devianțelor sociale;
- Promovarea incluziunii sociale, îmbunătățirea și diversificarea serviciilor în domeniu;
- Sprijinirea grupurilor defavorizate, în vederea îmbunătățirii condițiilor de viață și a integrării lor sociale;
- Promovarea standardelor și cerințelor Uniunii Europene privind managementul administrativ și funcționarea unei administrații locale;
- Actualizarea Planului Urbanistic General;
- Implementarea la nivelul primăriei a unor soft-uri integrate;
- Digitalizarea administrației locale;
- Construirea unui Adăpost pentru câinii fără stăpan;
- Instalarea unui Sistem de Supraveghere Video, pentru toate spațiile publice;

Concluzii:

În Comuna Stiuca, o mare parte din infrastructura de comunicație și transport la nivel intern, necesită modernizare.

Lipsește rețelele de utilitate publică, în special rețeaua de alimentare cu Gaz Metan, rețeaua de Canalizarea menajera în satele Olosag, Dragomirești și Zgribești.

Sunt necesare modernizări la rețeaua de apă potabilă, realizarea a 3 foraje și montarea a 4 bazine de stocare a apei.

Aceste neajunsuri constituie o piedică în calea potențialilor investitori și antreprenorilor locali, în a iniția și dezvolta noi afaceri, afectând astfel procesul de dezvoltare economică durabilă al comunei Stiuca.

Fructificarea studiilor de fezabilitate și a proiectelor tehnice pentru rețelele de drumuri comunale, drumuri agricole și străzi, unele elaborate, cât și cele care privesc rețelele de utilități publice, în vederea accesării de fonduri europene, vor putea duce la o dezvoltare economică, la creșterea gradului de confort și la creșterea calității vieții în comuna Stiuca.

Se constată necesitatea îmbunătățirii serviciilor de asistență socială, precum și dezvoltarea și modernizarea serviciilor în domeniul educației și sănătății.

Administrația locală, prin Serviciul Social, va putea să rezolve o parte din problemele sociale ale comunei prin accesarea de fonduri structurale privind infrastructura din acest domeniu atât de sensibil și important.

Constatăm de asemenea o slabă dezvoltare în comuna Stiuca, a infrastructurii aferente activităților, privind sportul, turismul și agrementul.

În procesul consultării comunitare și dezbaterii publice, a reieșit slabă informare a cetățenilor, de către structurile instituționale din domeniu, privind oportunitățile de finanțare în domeniul turismului, agrementului și sportului, afacerilor din agricultura și non agricole.

Din dezbaterile publice a reieșit că administrația locală din comună și primarul comunei, sunt receptivi și cu disponibilitate pentru dezvoltarea relației cu cetățenii, promovării unor decizii și unor proiecte, care să conducă în următoarea perioadă de timp la modernizarea și dezvoltarea comunei.

Colaborarea bună pe care autoritățile locale o au cu cele județene, apartenența comunei Stiuca la Grupul de Acțiune Locală, (G.A.L.), CARAS TIMIS, precum și asistarea comunei de către consultanți specializați, contribuie la creșterea șansei acestei comune de a accesa atât fonduri de la Uniunea Europeană cât și de la Guvernul României, în perioada 2022 -2027.

Este foarte importantă, de asemenea, o strategie de mediatizare a oportunităților zonei și de informare a populației privind sursele de finanțare existente și cele potențiale.

CAPITOLUL IV

Metodologia și etapele procesului de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Locala a Comunei Stiuca

1. Descrierea Procesului de Elaborare a Planului Strategic

Necesitatea elaborării Planului Strategic de Dezvoltare Socio-Economică

Implementarea unor măsuri de dezvoltare socio-economică, presupune existența unui Plan Strategic de Dezvoltare, elaborat în mod participativ, care să reflecte cât mai fidel nevoile, opțiunile și deciziile cetățenilor.

Planul Strategic trebuie să reflecte de asemenea și disponibilitatea acestora de a se implica în problemele comunității și de a contribui la elaborarea unor direcții strategice de dezvoltare, identificând totodată sursele de finanțare sau modalitatea de finanțare a respectivelor proiecte.

Planul Strategic reprezintă totodată și radiografia generală a unei comune, detalierea domeniilor de interes, modul de implicare și rezultatul implicării tuturor factorilor interesați, responsabili și relevanți la nivelul comunei respective, în cazul de față a comunei Stiuca.

Un asemenea Plan Strategic presupune lărgirea perspectivei de cunoaștere a comunității prin precizările și clarificările aduse, astfel încât toate oportunitățile de dezvoltare precum și de finanțare a proiectelor propuse, să poate utiliza Planul Strategic ca document de referință în planificarea acțiunilor, metodologia folosită, implementarea, monitorizarea și evaluarea măsurilor aplicate și a rezultatelor acestora.

Strategia de Dezvoltare Locala, reprezintă cel mai important ghid în procesul de creștere a capacității autorităților locale de a planifica și elabora proiectele, de a identifica și gestiona sursele de finanțare în conformitate cu voința comunității, cu normele și exigențele Uniunii Europene.

Întregul orizont de dezvoltare locală al comunei trebuie să se raporteze la aceasta Strategie de Dezvoltare Locala, care urmează a fi permanent actualizată în funcție de oportunități și de resurse.

De asemenea Strategia de Dezvoltare Locala, va ține cont de suportul legislativ și de politicile de dezvoltare locală, regională și națională.

2. Metodologia de lucru

Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică al comunei Stiuca, a fost elaborat în mod participativ, prin implicarea reprezentanților tuturor grupurilor socio-demografice din comuna, a administrației locale în ansamblul ei și nu în ultimul rând, al conducerii administrației locale, reprezentată de primarul Bejera Vasile.

Participarea populației la elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locala, va contribui la creșterea spiritului de inițiativă, a oamenilor din comunitate, la implicarea categoriilor vulnerabile în procesul de luare a deciziilor, la dezvoltarea educației voluntariatului și la responsabilizarea comunității pentru deciziile luate și pentru întreg procesul de dezvoltare.

Totodată implicarea actorilor din comunitate va spori gradul de dezvoltare al parteneriatelor, dintre administrația publică locală, organizațiile comunitare și sectorul privat, în direcția soluționării problemelor comunității.

În elaborarea Strategiei de Dezvoltare a comunei Stiuca, s-a pornit de la nevoile locale, repartizate pe domenii de interes, de la resursele locale și cele potențiale, de la resursele atrase, de la prioritățile stabilite, toate integrate și în strategia de dezvoltare a județului Timiș.

Administrația Publică Locală a comunei Stiuca, a înțeles necesitatea elaborării unui asemenea Plan în mod participativ, în vederea unei dezvoltări durabile a localității.

Accesarea unor fonduri cu finanțare nerambursabilă prin Programele U.E., în perioada 2022-2027, nu poate fi făcută în absența unei asemenea Strategii de Dezvoltare Locală în care trebuie să se regăsească toate etapele pregătirii unui proiect depus pentru finanțare.

Potrivit exigențelor și condițiilor de accesare a unor finanțări europene, elaborarea unei Strategii de Dezvoltare Locală, este determinanta.

Cu sprijinul Consultantului contractat de administrația locală, au fost organizate acțiunile de consultare dezbateră publică, în vederea identificării nevoilor și priorităților de dezvoltare ale comunei și cuprinderea acestora în **Strategia de Dezvoltare Locală**.

Au fost utilizate metode de abordare și consultare specifice:

- Dezbateră publică ;
- Interviul;
- Chestionarul.

Model de Chestionar privind consultarea cetățenilor din comuna STIUCA

Prezentul chestionar este conceput și aplicat, cu scopul de a contribui la elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Stiuca, pentru perioada 2022 - 2027.

Chestionarul urmărește evaluarea satisfacției, gradul de mulțumire a cetățenilor comunei Stiuca și percepția colectivă, atât în raport cu aspectele comunitare, realizările și preocupările Administrației Locale pentru dezvoltarea comunei, cât și privind relația pe care cetățenii o au cu autoritățile publice locale și disponibilitatea acestora pentru soluționarea problemelor cetățenilor și comunei. De asemenea s-a urmărit identificarea priorităților de dezvoltare ale comunei în viziunea cetățenilor.

Conducerea comunei Stiuca a identificat ca fiind prioritară această Strategie de Dezvoltare Locală, cu scopul de a ghida dezvoltarea comunei pe termen mediu și lung, pentru perioada 2022 – 2027.

Strategia de Dezvoltare Locală, va reflecta viziunea, obiectivele strategice, direcțiile și prioritățile de dezvoltare ale comunei Stiuca, prin implicarea factorilor de decizie, a comunității, a mediului de afaceri și a altor actori relevanți, a cetățenilor constituiți în grupuri consultative.

Structura chestionarului:

1. În ce sat locuiți?

2. Pe o scară de la 1 la 5, ce părere aveți despre următoarele servicii oferite de administratia locala?

1 = foarte mulțumit; 2 = mulțumit; 3 = neutru; 4 = nemulțumit 5 = foarte nemulțumit

1

2

3

4

5

Serviciul de salubritate –

Suprafața și îngrijirea spațiilor verzi, a parcurilor și a spațiilor de recreere amenajate -

Numărul spațiilor de joacă pentru copii -

Starea drumurilor și a strazilor din comuna-

Starea și Dotarea unităților de învățământ –

Starea și Dotarea unitatilor cultural –

Starea și Dotarea unitatilor sanitare –

Gradul de poluare –

.

Programul de constructie sau reabilitare a blocurilor de locuințe sociale sau de serviciu -

3. Care sunt principalele 3 probleme de ordin public pe care le identificați în comuna Stiuca și satul d-voastra?

Raspunsuri cu –DA; NU; NU STIU;

- a) Să se implementeze un program derulat de Primarie, privind creșterea eficienței energetice a blocurilor de locuințe și a caselor, în perioada următoare?
- b) Sa se implementeze un program de Infrastructură rutieră (drumuri și pasaje noi)?
- c) Sa se amenajeze mai multe spații verzi și locuri de joacă?

- d) Sa se amenajeze parcări de reședință?
- e) Sa se faca mai multe spații de agrement și distracție și cultură?
- f) Construcția de noi unități de învățământ, creșe, terenuri și săli de sport?
- g) Sistem performant de colectare selectivă a deșeurilor?
- h) Altele?

Dacă ați ales varianta „Altele” la întrebarea anterioară, vă rugăm să detaliați care sunt aceste proiecte:

4. Care este gradul dumneavoastră de încredere în administrația publică locală a comunei Stiuca ?

Foarte ridicat -
Ridicat-
Neutru-
Scăzut-
Foarte scăzut-

5. Care sunt problemele pentru care v-ați adresat până în prezent autorităților publice locale ale comunei Stiuca?

Răspuns:

- Se pune X, în dreptul problemelor care au făcut obiectul solicitării sau dialogului cu administrația locală.

Probleme referitoare la salubritate

Probleme referitoare la unitățile de învățământ

Probleme referitoare la starea spațiilor verzi

Probleme referitoare la calitatea lucrărilor de reabilitare termică

Probleme referitoare la parcările de reședință

Probleme referitoare la calitatea infrastructurii rutiere

Solicitări diverse de eliberare a actelor urbanistice, avize comerciale, starea civilă, autorizație de parcare, eliberarea de documente diverse, etc.

Altele

Dacă ați ales varianta „Altele” la întrebarea anterioară, vă rugăm să detaliați care au fost aceste probleme.

6) Pe o scară de la 1 la 5, în ce măsură sunteți de acord cu afirmațiile de mai jos privind activitatea autorităților administrației publice locale ale comunei Stiuca?

1 = dezacord total; 2 = dezacord; 3 = neutru; 4 = acord; 5 = acord total

Se pune x in dreptul raspunsului

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-

7) Accesul la informațiile de interes public se realizează cu ușurință?

Comunicarea cetățenilor cu funcționarii se realizează cu ușurință?

Funcționarii sunt amabili?

Timpul de așteptare la structurile din cadrul acestora pentru soluționarea problemelor cetățenilor este rezonabil?

Problemele cetățenilor sunt soluționate cu respectarea termenelor legale?

Proiectele derulate la nivelul acestora răspund nevoilor cetățenilor?

Procedurile existente la nivelul acestora sunt prea birocratice?

Programul de lucru cu publicul al instituțiilor este potrivit pentru cetățeni?

Se raspunde cu DA sau NU sau NU STIU;

8) Cum apreciați relația dintre cetățeni și autoritățile administrației publice locale în mediul online?

Foarte bună

Bună

Neutră

Rea

Foarte rea

9) Considerați că administrația locală ar trebui să se investească mai mult în digitalizarea serviciilor oferite de Primărie în relația cu cetățenii? *

se pune x in dreptul raspunsului

Da -

Nu-

Nu știu/Nu mă interesează-

10. Enumerați 3 propuneri pentru autoritățile publice locale ale comunei, în ceea ce privește modul de relaționare cu cetățenii?

Au fost aplicate 168 de chestionare, subiecții fiind selectați după criteriile de vârstă, profesie, ocupație.

Prin urmare analiza nevoilor comunității și identificarea priorităților de dezvoltare a comunei Stiuca s-a făcut în mod participativ. În funcție de interesul manifestat de către cetățenii comunei, procentul de participare a fost între 8 - 10 % din total populație adultă cu drept de vot, în funcție de specificul fiecărei localități din comuna.

Stabilirea priorităților de dezvoltare în fiecare localitate a comunei, s-a făcut în cadrul întâlnirii de focus grup, prin întocmirea unor Minute ale intalnirii, după ce au fost abordate problemele pe toate domeniile de interes, ce stau la baza unei dezvoltări strategice.

Ca principiu de baza, majoritatea cetățenilor au fost de acord cu faptul că nevoile de dezvoltare a infrastructurii, dezvoltare economică, de dezvoltare socială, educație și culturală, de dezvoltare spirituală, nu pot fi soluționate în absența condițiilor ce stau la baza confortului existențial și al calității vieții și anume: căi de acces modernizate, rețele de utilitate publică, telecomunicații moderne, informatizarea actului administrativ, transportul în comun, un mediu curat, un mediu de afaceri dezvoltat, e.t.c.

Prin urmare principalul criteriu luat în calcul pentru stabilirea priorităților a fost cel privind creșterea calitatii vietii in comuna Stiuca, care implică însemna creștere economica si locuri de munca si un grad de atractivitate al comunei Stiuca ridicat, precum si îndeplinirea condițiile necesare acestei atractivități.

De asemenea, consultantul, a efectuat o cercetare la nivelul comunei, prin analiza chestionarelor, interviuri si documentarea statistica, urmarind viziunea cetatenilor privind dezvoltarea comunei, nevoile imediate si percepția cetățenilor față de autoritățile locale, modul cum văd acestia implicarea administratiei în rezolvarea problemelor comunității, precum și identificarea problemelor care necesită rezolvare imediată. Necesitățile exprimate de cetățeni coincid în mare parte și în majoritatea domeniilor de interes, cu măsurile de dezvoltare propuse de administrația locală.

Interpretare/Concluzii

Rezultate cuantificate în urma sondării comunității în vederea elaborării Strategiei de Dezvoltare Locala, a comunei Stiuca.

Consultantul a procedat la analiza și interpretarea chestionarelor aplicate raportat la aspectele urmarite prin consultare comunitara.

Rezultatele aplicării Chestionarelor relevă următoarea situație pe comuna:

- a) ***94 % dintre cetățenii abordați,*** declară că în relația cu autoritățile locale și primar, pentru diverse probleme, (ajutoare sociale, eliberare documente, asistență socială, adeverințe, etc), au fost multumiti și foarte multumiti de modul cum s-au rezolvat cererile lor;

- b) **Doar 6% dintre cetățenii chestionați care s-au adresat Administrației Locale și Primarului, au dat răspunsuri neutre sau nu au știut ce să răspundă, relația lor cu Primăria Stiuca fiind foarte rară;**
- c) **36% dintre cei chestionați s-au adresat Administrației Locale și** pentru probleme de interes comunitar, sau pentru accesarea unor fonduri nerambursabile; toți s-au declarat satisfăcuți de răspunsurile primite;
- d) **90,7 este gradul de satisfacție al cetățenilor** privind modul de soluționare a problemelor cetățenilor și problemelor publice de către Administrația Locală și Primar;

Conform opiniei cetățenilor privind interesul autorităților față de problemele comunei și implicarea lor în soluționare, situația pe comuna stă astfel :

- a) **94%** - consideră interesul autorităților locale privind soluționarea problemelor publice ale comunei Stiuca – foarte ridicat și ridicat ;
- b) **4%** - neutru;
- c) **2%** - nu s-au exprimat;

Din întâlnirile de Focus –Grup, a rezultat faptul că cetățenii sunt conștienți de faptul că mijloacele financiare și materiale existente, pârgھیile pe care administrația locală Stiuca le are la îndemână, în vederea soluționării problemelor comunității, nu sunt suficiente.

Prin urmare referitor la soluții,

- a) **87%** dintre cetățenii consultați , consideră că problemele locale de dezvoltare, nu pot fi soluționate în afara unui sprijin județean și guvernamental și în absența unor programe de finanțare focalizate spre mediul rural mai puțin dezvoltat, din Fonduri Europene și Guvernamentale.

Privind situația infrastructurii, utilităților și serviciile publice, opinia cetățenilor chestionați arată astfel pe comuna :

a) **91%** - se declara mulțumit și foarte mulțumit de efortul și realizările Administrației Locale Stiuca, a Primarului , privind rețelele publice, starea căilor de acces, demersurile pentru modernizarea drumurilor comunale, a drumurilor agricole și a tuturor străzilor, precum și realizarea extinderii rețelei de canalizare menajeră.

- b) **9%** - nu s-au exprimat privind această problemă ;

Privind gradul de incredere al cetatenilor in Administratia Locala si conducerea Primariei Stiuca, conform analizei raspunsurilor, situatia pe comuna sta astfel :

- a) 92% dintre cei chestionati au gradul de incredere ridicat si foarte ridicat ;
- b) 3% - neutru ;
- c) 5% – nu s-au exprimat ;

In localitatea Stiuca gradul de incredere ridicat si foarte ridicat ajunge la 97% ;

Referitor la primele 3 probleme de ordin public – nevoi de dezvoltare la care Administratia Locala sa le acorde prioritate, situatia pe comuna sta astfel, in urma exprimarii cetatenilor :

- a) Modernizarea infrastructurii rutiere privind toate categoriile de drumuri ;
- b) Amenajarea mai multor spatii verzi, zone de joaca pentru copii si zone de recreere ;
- c) Sa se implementeze un Sistem performant de colectare selectiva a deseurilor ;

In intalnirile de Focus Grup, au fost abordate si aspecte de viata economica si mediu de afaceri.

Opinia participantilor la discutii a relevat urmatoarea situatie:

- a) **85 %** consideră că nu există sprijin suficient din partea autoritatilor guvernamentale precum și o legislație adecvată privind înființarea de activități economice în mediul rural și comunele mai puțin dezvoltate. Consideră ca programele cu finantare din Fonduri Europene, in special PNDR, POR, PNRR, PNDL, sunt binevenite și cu un impact important, dar nu cu suficiente resurse financiare care sa poata acoperii macar 50% din nevoile mediului rural, implicit a comunei Stiuca;
- b) **90%** dintre cetățeni se declară mulțumiți de autoritățile locale privind efortul de a dezvolta comuna Stiuca si cel pentru soluționarea problemelor de infrastructură, rețele de utilitate publica, in vederea cresterii gradului de confort al populatiei si calitatea vietii acesteia;

- c) 70% dintre cetățeni consideră o prioritate și o necesitate, atragerea unor investiții în comună și astfel crearea de locuri de muncă;

Necesitățile exprimate de cetățeni coincid în mare parte cu măsurile de dezvoltare propuse de administrația locală.

Viziunea Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Stiuca, privind funcționarea administrației locale.

Strategia de dezvoltare locală a comunei STIUCA include și presupune și implementarea măsurilor și principiilor care conduc la existența până în 2027, a unei administrații publice locale mult mai moderna, mai eficientă, digitalizată și orientată exclusiv spre nevoile comunității.

Viziunea Uniunii Europene și a politicilor guvernamentale privind administrația publică locală din România, este că până în 2027, să se parcurgă o spirală a încrederii în raport cu societatea.

Beneficiarii trebuie să se bucure de servicii publice integrate, oportune și de calitate, furnizate de către autorități și instituții publice proactive și receptive la schimbare.

Totodată administrația publică locală va trebui să ofere fundamentul tehnic pentru pentru agrearea și implementarea unor proiecte majore, pentru încurajarea creșterii economice, pentru susținerea competitivității.

Valorile care trebuie să stea la baza dezvoltării unei asemenea administrații sunt:

- Transparența;
- Profesionalismul;
- Predictibilitatea și adecvarea la nevoi;
- Receptivitatea.

Administrația publică locală va câștiga încrederea cetățenilor doar oferind servicii de calitate și la timp și implicând cetățenii în identificarea problemelor și avansarea de soluții.

Principiile de funcționare a administrației publice în relația cu cetățenii, trebuie să fie:

- Principiul transparenței, prin acces liber și neîngrădit al cetățenilor la informațiile de interes public;
- Principiul participativ, prin implicarea comunității la decizii și la acțiuni;

- Principiul egalității de șanse, prin eliminarea oricăror discriminări în rândul cetățenilor privind accesul la serviciile publice;
- Principiul echității, prin accesul tuturor cetățenilor la serviciile publice;
- Principiul dezvoltării durabile, prin satisfacerea nevoilor prezente, fără a compromite posibilitățile generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi.

În raport cu propria activitate, administrația comunei Stiuca, va continua să practice în continuare:

- Principiul buneii guvernării locale;
- Principiul responsabilității;
- Principiul eficienței și eficacității;
- Principiul stabilității și predictibilității;
- Principiul proporționalității;
- Principiul subsidiarității;

Obiectivele generale propuse de Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Stiuca pentru modernizarea administrației locale, sunt:

- Adaptarea structurii și mandatului administrației locale, la nevoile cetățenilor și identificarea posibilităților reale de finanțare în raport cu nevoia de dezvoltare;
- Implementarea unui management administrativ local, performant;
- Debirocratizarea și simplificarea pentru cetățeni, mediul de afaceri și alți parteneri, privind serviciile prestate;
- Consolidarea capacității administrative – publice, de a asigura calitatea și accesul neîngrădit, la serviciile publice locale.

În vederea elaborării propriuzise a Strategiei de Dezvoltare Locală, s-a trecut la parcurgerea pașilor planificării strategice, prin metoda fundamentală de seminar. Consultantul a organizat și desfășurat un ciclu de 4 seminarii interactive cu administrația locală și conducerea acesteia.

CAPITOLUL V

Planificarea Strategică

1. Concept. Principiile Planificării

Pentru ca o comunitate să obțină rezultate prin care să se dezvolte în ansamblul ei dar și pe domenii de activitate, fiecare factor angajat în acest proces, trebuie să știe ce are de făcut, iar acest lucru se obține printr-o planificare strategică.

Scopul Planificării este stabilirea obiectivelor, a țintelor către care va fi orientată activitatea în viitor, precum și a acțiunilor și modalităților de îndeplinit, a resurselor necesare și alocarea lor, a termenelor și fixarea responsabililor cu implementarea și realizarea acestor acțiuni.

Prin Planificare ne propunem așadar să stabilim cel mai adecvat curs al acțiunilor viitoare, pentru comunitatea în cauză, precum și abordarea acestor acțiuni în funcție de prioritățile identificate de membrii comunității.

Planificarea reprezintă cel mai important instrument managerial de adaptare al comunității locale la schimbare, având în vedere faptul că o comunitate precum și organismul de management al acesteia trebuie să răspundă permanent la presiuni curente, exercitate atât de mediul intern, cât și de mediul extern.

Planificarea este o activitate prin excelență managerială, iar modul de abordare al Planificării, complexitatea și conținutul Planurilor trebuie să plece de la realitatea comunității rurale, de la principalii actori ai Procesului de Dezvoltare Rurală și de la resurse.

Deși scopul Planificării este de a previziona traectoria de dezvoltare a unei comunități pe termen scurt, mediu și lung, necesitatea ei este relevată de faptul că, oamenii dintr-o

comunitate trebuie să știe precis și să înțeleagă ce au de făcut, iar ceea ce fac trebuie să fie în acord cu cerințele mediului extern și cu posibilitățile proprii.

Principiile Planificării

La baza realizării Planului Local de Dezvoltare, a unei Planificări Strategice, stau următoarele Principii:

- **Instrument de Programare Strategică** - în sensul că pentru fiecare domeniu de activitate sunt stabilite obiective de dezvoltare, activități de desfășurat, etape de parcurs pentru fiecare activitate, resurse alocate;
- **Instrument de Prioritizare a investițiilor publice pentru dezvoltare** – în sensul stabilirii Direcțiilor prioritare de alocare a fondurilor publice pentru investiții, cu impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale la nivel local, atât din surse interne (buget local), cât și Fonduri UE;
- **Instrument al Promovării priorităților** - în sensul că printr-un asemenea Plan se crează un instrument de promovare a unor obiective prioritare pentru comunitate.

Aceste Principii vor governa în viitor procesul de dezvoltare al comunității în ansamblul său dar și oportunitățile individuale ale membrilor comunității, ce vor fi supuse de asemenea dezbaterii publice, astfel încât acestea să-și demonstreze viabilitatea atât la nivel individual cât și comunitar.

2. Planificarea prin metoda fundamentală de seminar

Procesul elaborării Strategiei de dezvoltare locală, a început cu seminarul pregătit în care au fost expuse următoarele probleme:

- necesitatea elaborării Planului Strategic;
- importanța existenței unui Plan Strategic elaborat în mod participativ;
- analiza SWOT privind potențialul de dezvoltare al Comunei Stiuca;
- identificarea factorilor de decizie, a factorilor implicați și a factorilor interesați.

Procesul Planificării Strategice pe termen scurt și mediu în Comuna Stiuca, surprins în prezenta Strategie, a presupus parcurgerea următoarelor 4 seminarii:

- **Seminarul Viziunilor** – etapa în care au fost identificate posibile realizări în viziunea comunității la un moment dat și anume finalul perioadei pentru care s-a elaborat planul, respectiv anul 2027;
- **Seminarul Contradicțiilor** – etapa în procesul dezbaterii comunitare, cu ocazia căreia au fost identificate obstacolele care stau în calea realizării obiectivelor propuse de comunitate;
- **Seminarul Direcțiilor Strategice** – etapa în care au fost identificate soluțiile pentru depășirea obstacolelor identificate cu ocazia seminarului anterior, cât și activitățile care vor fi întreprinse;
- **Seminarul implementării** – cel al planurilor de acțiune, prin care s-au concretizat pașii care vor fi întreprinși pentru realizarea fiecărei activități.
Tot aici sunt stabilite și termenele de implementare și responsabilitățile.

S-a elaborat planul de acțiuni multianual, 2022-2027, care are în vedere toate oportunitățile de dezvoltare și sursele de finanțare identificate.

Consultare comunitară – COMUNA STIUCA

2.1. Seminarul viziunilor

Obiectivul seminarului: Identificarea realizărilor comunei Stiuca până în anul 2027

Intrebare: Cum vedeti comuna Stiuca peste 6 ani?

Infrastructura de transport, utilități publice și edilitară	Economie, -Mediu de afaceri- Situație ocupațională	Servicii sociale și de sănătate	Turism – Sport și Agrement	Educație – Cultură – Tradiții si Activitate Confesională	Protecția Mediului	Dezvoltarea instituțională- Mediatizarea si Promovarea comunei Stiuca
<p>Infrastructura rutiera- modernizata;</p> <p>Sistem centralizat de Alimentare cu apa potabila in toate satele comunei, prin executie de foraje si statii de filtrare si tratare a apei – modernizat si finalizat;</p> <p>Sistem centralizat de canalizare menajera prin extinderea retelei in satele</p>	<p>Infiintarea si amenajarea unui Parc de Afaceri in comuna Stiuca – realizata;</p> <p>Amenajarea si dotarea unei Piete agroalimentare in satul Stiuca – realizata;</p> <p>Amenajarea si dotarea unui Punct de sacrificare animale –</p>	<p>Modernizarea Dispensarului medical uman si transformarea lui intr-un Centru comunal Socio – Medical - realizat;</p> <p>Amenajarea si dotarea a 3 Puncte Sanitare in localitatile Olosag, Dragomiresti si Zgribesti – realizat;</p>	<p>Modernizarea cailor de acces catre zonele turistice si de agrement de pe raza comunei Stiuca – realizate;</p> <p>Construirea unor capacitati de cazare turistica pe raza comunei Stiuca: Agropensiuni , Tabere scolare, Sate de vacanta – realizate;</p>	<p>Modernizarea si dotarea Infrastructurii pentru Educatie si Cultura – obiectiv indeplinit;</p> <p>Construirea unui After School in satul Stiuca – realizat;</p> <p>Construirea unei Crese in satul Stiuca – realizat;</p>	<p>Ecologizarea zonelor degradate din comuna Stiuca – realizata;</p> <p>Infiintarea unui Serviciu comunitar in comuna Stiuca, pentru protectia mediului – realizat;</p> <p>Plantarea unor Perdele Forestiere</p>	<p>Modernizarea si adaptarea APL Stiuca la exigentele impuse de procesul Dezvoltarii Durabile – realizata;</p> <p>Digitalizarea completa a activitatii Primariei Stiuca – realizata;</p>

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

<p>Olosag, Dragomiresti si Zgribesti – realizat;</p> <p>Retehnologizarea Statiei de epurare din satul Stiuca – realizat;</p> <p>Constructia Retelei de Gaz Metan in comuna – realizata;</p> <p>Constructia unui Parc fotovoltaic pe raza comunei Stiuca – realizata;</p> <p>Modernizarea iluminatului public din satele comunei Stiuca prin montarea de Lampi cu Led – realizata;</p> <p>Constructia unor piste de biciclete pe raza comunei Stiuca – Realizata;</p> <p>Modernizarea si dotarea cladirilor publice din comuna- Realizata;</p>	<p>realizata;</p> <p>Infiintarea unei Cooperative agricole pentru valorificarea produselor autohtone – realizata;</p> <p>Sustinerea constructiei unei Fabrici de prelucrare a lanii – realizata;</p> <p>Sprrijinirea infiintarii si functionarii a 12 micro ferme agricole, zootehnice, pomicole, apicole si mecanizare- realizata;</p> <p>Sustinerea infiintarii si functionarii a 5 Pensiuni agroturistice – realizate;</p>	<p>Sustinerea infiintarii unui ONG pe raza comunei Stiuca, pentru servicii de sanatate si sociale la domiciliu – realizat;</p> <p>Realizarea unei baze de date cu toata problematica comunei Stiuca – obiectiv indeplinit;</p> <p>Construirea unui Centru pentru ingrijire batrani in satul Stiuca – realizat ;</p> <p>Acreditarea Serviciului Social de pe langa Primaria Stiuca – realizat;</p> <p>Infiintarea unei Intreprinderi Sociale la nivelul comunei – realizat;</p>	<p>Amenajarea unor Parcuri cu zone de promenada, alei , bancute, aranjamente florale, arbori ornamentali in satele comunei Stiuca – realizate;</p> <p>Amenajarea unei zone pentru Serbari campenesti in satul Stiuca – realizata;</p> <p>Constructia unui Strand cu zona de agrement, in satul Stiuca – realizat;</p> <p>Infiintarea si amenajarea unui Centru zonal pentru Echitatie- realizata;</p> <p>Modernizarea si dotarea Infrastructurii existente in comuna Stiuca, pentru activitati sportive – realizate;</p> <p>Constructia unei Sali de sport cu o capacitate de 300 locuri , in satul Stiuca</p>	<p>Infiintarea si amenajarea unei Tabere de vacanta pe raza comunei Stiuca – realizat;</p> <p>Infiintarea si dotarea unui Muzeu al traditiilor locale – realizat;</p> <p>Amenajarea si dotarea unui Atelier pentru mestesuguri traditionale – realizat;</p> <p>Restaurarea si promovarea monumentelor istorice de pe raza comunei Stiuca – obiectiv implinit;</p> <p>Digitalizarea institutiilor de educatie si cultura de pe raza comunei Stiuca – obiectiv implinit;</p> <p>Infiintarea si</p>	<p>in jurul satelor din comuna , pe zona de intravilan – realizata;</p> <p>Modernizarea Sistemului integrat de colectare selectiva a deseurilor, in toate localitatile comunei – realizat;</p> <p>Refacerea terenurilor degradate – realizata;</p> <p>Identificarea zonelor poluate din comuna Stiuca , refacerea si redarea lor mediului natural curat – realizata;</p>	<p>Instalarea unei Sistem de supraveghere video pentru toate spatiile publice din comuna – Realizat;</p> <p>Amenajarea unui adapost pentru cainii fara stapan, din comuna Stiuca – realizat;</p> <p>Elaborarea unei Monografii a comunei Stiuca – realizat;</p> <p>Organizarea de intalniri periodice a conducerii comunei Stiuca cu cetatenii – realizata;</p> <p>Instalarea de Panouri publicitare in satele comunei , cu realizarile APL- realizata;</p>
---	---	--	--	--	--	---

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

	<p>Elaborare PUZ – uri pentru investitiile de agreement si turism – realizate;</p> <p>Infiintarea si amenajarea unui Centru comunitar pentru practicarea mestesugurilor traditionale – realizat;</p> <p>Amenajarea si dotarea unei Piete comunale pentru produse traditionale si produse mestesugaresti – realizat;</p> <p>Sprijinirea infiintarii si functionarii a 10 Intreprinderi non – agricole in incinta Parcului de afaceri, cu profil , constructii, prelucrarea lemnului, tamplarie,</p>		<p>– obiectiv realizat;</p> <p>Constructia unor Piste pentru biciclete in interiorul satelor comunei Stiuca – obiectiv implinit;</p> <p>Initierea si organizarea unor competitii sportive de catre comuna Stiuca, de interes local, zonal, judetean – realizate;</p>	<p>dotarea unor Ansambluri artistice folclorice – realizat;</p> <p>Achizitia unui Autocar pentru activitatile educative si cultural sportive – realizat;</p> <p>Infiintarea si dotarea unui Centru Multicultural Zonal si Educatie Permanenta – obiectiv implinit;</p> <p>Elaborarea unei Monografii ale comunei Stiuca – realizat;</p> <p>Constructia a doua Case Funerare in satele Stiuca si Olosag – realizate;</p> <p>Restaurarea unor componente arhitecturale si de pictura murala din</p>		<p>Elaborarea Strategiei pentru Dezvoltare Locala , a comunei Stiuca – realizata;</p>
--	--	--	--	---	--	---

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

	prelucrarea carni, servicii..e.t.c. – realizate;			bisericile ortodoxe de pe raza comunei Stiuca – realizata; Sistematizarea si imprejmuirea Cimitirelor din satele comunei Stiuca – realizate;		
--	--	--	--	---	--	--

2.2. Seminarul Contradicțiilor

Obiectivul seminarului: Identificarea obstacolelor care stau în calea realizării viziunilor comunității STIUCA.

Întrebarea seminarului: Care ar fi obstacolele /piedicile, care pot să determine nerealizarea viziunii comunității D-voastră, până în anul 2027?

Resurse umane si materiale insuficiente pentru realizarea proiectelor, priorităților identificate de comunitate.	Oportunități limitate de dezvoltare a mediului de afaceri și a ocupării forței de muncă.	Mentalitatea colectiva deficitara.	Situația nefavorabilă a mediului natural.	Aspecte negative ale resursei umane.	Mediatizarea și promovarea insuficientă, a comunei Stiuca.
Resurse financiare insuficiente pentru realizare obiectivelor propuse.	Spirit antreprenorial scăzut.	Neimplicarea populației la o scară mai largă, privind soluționarea problemelor comunitare.	Vegetatie protectoare distrusa.	Migrarea populației tinere si calificate spre zonele urbane dezvoltate si spre alte tari din UE.	Lipsa unui Centru de informare și documentare privind problemele comunitare.

Surse neidentificate de finanțare pentru punerea in practica a Studiilor de Fezabilitate și a Proiectelor Tehnice intocmite.	Spirit antreprenorial insuficient de susținut.	Mentalitate conservatoare a oamenilor, raportata la progres.	Modificarea ecosistemului.	Depopularea.	Mediatizarea slaba a oportunităților de dezvoltare ale comunei Stiuca.
Incapacitate de	Absența unor măsuri	Grad redus de asumare	Defrișări.	Natalitate în scădere.	Fonduri insuficiente

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

cofinanțare a proiectelor.	de reconversie profesională coerente și consecvente.	a responsabilității.			pentru activități de promovare a potențialului natural al comunei.
Lipsa unor investitori datorită insuficienței promovării oportunităților și potențialului zonei Stiuca.	Deficit de legislație în domeniu, instabilitate legislativă și incoerența în legislația existentă.	Dezinteres față de problemele publice.	Neamenajarea cursurilor de apă.	Personal insuficient pentru scrierea de proiecte și consultanță în domeniul dezvoltării locale.	Lipsa de personal calificat în domeniul facilitării procesului de dezvoltare .
Lipsa unei baze de date cu toate programele de finanțare, Fonduri de investiții, Fonduri de creditare,... etc.	Surse de finanțare limitate.	Absența unei coeziuni sociale și economice.	Haldine de gunoieră improvizate.	Populație îmbătrânită.	Lipsă broșuri și pliante de prezentare și promovare a comunei Stiuca.
Venituri scăzute ale populației.	Lipsa unor facilități pentru investitori.	Absența unei culturi comunitare .	Poluare.	Fluctuația cadrelor didactice și a cadrelor medicale și a personalului specializat.	Site-ul și pagina web a comunei Stiuca, deficitare în informații, sau neactualizate.
Buget local pentru dezvoltare, insuficient.	Absența unor programe de finanțare focalizate spre zone aflate în declin economic.	O slabă comunicare dinspre cetățeni spre Administrația Locală.			Lipsa unei monografii actualizate a comunei Stiuca.
Deficiențe privind regimul proprietăților.	Insuficiența unor măsuri de sprijin pentru mediul economic, în zonele rurale.	Stări conflictuale la nivel de grupuri.			Lipsa unei Strategii de Dezvoltare Locală, pe termen mediu și lung.
	Management defectuos la nivelul unor instituții.	Rezistența la schimbare.			

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

	O birocrație excesivă privind documentațiile de finanțare.	Abandonarea valorilor locale.			
	Lipsa locurilor de muncă.				

Experiența scăzută în accesarea de fonduri nerambursabile.	Nerezolvarea situației juridice a terenurilor.	Infrastructură deficitară.	Fenomene naturale, economice și politice- Negative.	Disfuncționalități și deficiențe de ordin instituțional și legislativ	Societate civilă inexistentă sau slab dezvoltată.
Lipsa de personal specializat în domeniu.	Neconcordanțe privind proprietatea terenurilor. Nerezolvarea situației patrimoniale a comunei Stiuca.	Drumuri comunale și străzi nemodernizate.	Inundații.	Absența unor instituții care să sprijine dezvoltarea locală.	Lipsa ONG-urilor la nivelul comunei Stiuca.
Lipsa unei baze de date.	Cadru legislativ confuz și contradictoriu.	Absența unor rețele de alimentare cu apă potabilă la nivelul întregii comune.	Alunecări de teren.	Absența unei legislații care să favorizeze măsurile focalizate pe comunitățile rurale , privind dezvoltarea.	Un sprijin insuficient din partea administrației locale pentru înființarea de ONG-uri.
Lipsa unor surse de informare și documentare.	Lipsă documente de arhivă.	Absența unor rețele de canalizare menajeră, la nivelul întregii comune.	Cutremure.	Încetarea activității AFIR, a Asociației, G.A.L. , Caras Timis, a ADR -Vest și a altor institutii, prin care se deruleaza Programele Europene pentru dezvoltare locala și rurala.	Lipsa unei culturi locale privind dezvoltarea societății civile și voluntariatului.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

Lipsa unui ghid legislativ.	Atitudine contradictorie a instanțelor de judecată.	Zone cu potențial economic fără rețea de iluminat public și rețele de utilități publice.	Crize economice la nivel național și mondial.	O administrație locală dezinteresată, inconsecvența și refractară.	O slabă informare a cetățenilor din comuna Stiuca, privind rolul și importanța funcționării unor ONG-uri.
O slabă comunicare a Administrației Locale cu Agențiile de dezvoltare sau alte instituții de resort.	Reticiența unor instituții implicate în procesul de retrocedare și transfer de proprietate.	Lipsă agent termic în sistem colectiv.	Instabilitate politică la nivel național.	Absența unei legislații privind acordarea de facilități fiscale investitorilor care vor să-și desfășoare activitatea în zonele rurale și cele aflate în declin economic.	Lipsa unei strategii de atragere pe raza comunei a unor ONG-uri specializate pe diverse domenii, existente deja la nivel județean.
Inexistența logisticii necesare pentru elaborare de documentații, analize și evaluări.	Suprafețe reduse de teren aflate în proprietatea publică și privată a Comunei Stiuca.	Un număr redus de clădiri cu destinație publică.	Discriminări de ordin politic și economic în distribuirea unor fonduri pentru nevoile comunei Stiuca.	Lipsa unei strategii coerente și de durată privind reconstrucția mediului rural.	Absența unor surse financiare locale permanente, pentru susținerea activității unor ONG-uri.
Neimplicarea Administrației Locale în susținerea procesului de dezvoltare.		O dotare precară a clădirilor publice existente.	Războaie și conflicte armate locale sau regionale.	Administrație județeană și centrală incompetentă, coruptă, dezinteresată privind dezvoltarea locală.	
		Lipsă de spații verzi și de zone de promenadă, odihnă și recreere, amenajate și dotate corespunzător.		O dependență exagerată de factorul politic, a instituțiilor administrației publice locale.	

Seminarul Direcțiilor Strategice

1. Directia strategica: Constituirea și susținerea mecanismului de atragere de fonduri si investitii.

OBIECTIVE	ACTIVITĂȚI
Dezvoltarea și dotarea biroului pentru accesare fonduri europene și guvernamentale, alte fonduri externe, de către Administrația Locală Stiuca.	Modernizare și dotare birou; Angajare personal calificat; Identificare și fructificare Programe training.
Realizarea unei baze de date privind programele de finanțare existente până în anul 2027.	Culegere de informații privind programele de finanțare; Solicitare de informații și documentații, manuale de operare de la autoritățile de implementare programe, cu fonduri nerambursabile; Achiziționarea unui soft.
Elaborarea unor documentații necesare finanțării nerambursabile.	Actualizarea planului urbanistic general; Realizarea unor analize socio-economice; Elaborarea Strategiei de dezvoltare Locala , 2021 – 2027; Realizarea unor studii de fezabilitate; Întocmirea unor Proiecte tehnice; Completare Cereri – finanțare si depunere de documentatii; Contractarea finanțării.
Infiintare de Parteneriate, Public – Public, Public – Privat, A.D.I.-uri, pentru accesare de fonduri nerambursabile.	Identificarea unor Programe de finanțare pe domenii de activitate, cu accesare prin parteneriate; Instruirea personalului privind acest gen de activitate; Consolidarea parteneriatului, Grupul de Actiune Locala- G.A.L.-

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

	Caras – Timis;
Sprijinirea de către Administrația Locală Stiuca, a infiintarii unor ONG – uri care sa acopere complementar si pe baza de voluntariat, domenii mai putin acoperite de activitatea administratiei.	Stabilirea unor facilitati acordate ONG-urilor de catre administratia locala; Infiintarea propriu-zisa a ONG-urilor; Acordarea de spatii pentru functionare; Identificare probleme comunitare; Incheierea de parteneriate, ONG-APL;

2. Direcția strategică: Construcția, reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea Infrastructurii de Transport și Comunicatie, a Retelelor de Utilitate Publica și a Structurii Edilitare.

OBIECTIVE	ACTIVITĂȚI
<p>Modernizarea infrastructurii de transport și comunicatie;</p> <p>Modernizarea Drumurilor Comunale;</p> <p>Modernizarea Drumurilor Agricole de pe raza comunei;</p>	<p>Identificarea drumurilor sau a tronsoanelor de drum comunal, agricol, care necesita reabilitare;</p> <p>Elaborarea Studiilor de Fezabilitate;</p> <p>Identificarea surselor de finanțare și a Programelor destinate unor asemenea activități;</p> <p>Scrierea și Depunerea cererilor de finanțare;</p> <p>Contractarea Finantării;</p> <p>Intocmirea Proiectului Tehnic;</p> <p>Licitarea și contractarea lucrărilor;</p> <p>Realizarea lucrărilor/ implementarea proiectului;</p> <p>Recepția și punerea în funcțiune.</p>
<p>Modernizarea străzilor, a trotuarelor, a rigolelor, din toate localitățile comunei Stiuca;</p> <p>Modernizarea sau montarea de podete pe caile de acces ce duc spre terenurile agricole ale locuitorilor comunei Stiuca și spre gospodăriile cetățenilor;</p> <p>Modernizarea sau reabilitarea unor punți pietonale și a unor poduri rutiere de pe raza comunei;</p>	<p>Identificarea zonelor și locațiilor;</p> <p>Elaborarea Studiilor de Fezabilitate necesare;</p> <p>Identificarea surselor de finanțare;</p> <p>Depunerea documentațiilor pentru finanțare;</p> <p>Contractarea finanțării;</p> <p>Intocmirea Proiectelor Tehnice;</p> <p>Organizarea licitațiilor și contractarea lucrărilor;</p> <p>Execuția și recepția lucrărilor;</p> <p>Punerea în funcțiune.</p>
<p>Construcția unor piste de biciclete în satele aparținătoare comunei Stiuca;</p>	<p>Identificarea zonelor și traseelor;</p> <p>Elaborarea Studiilor de Fezabilitate necesare;</p> <p>Identificarea surselor de finanțare;</p> <p>Depunerea documentațiilor pentru finanțare;</p>

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

	<p>Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectelor Tehnice; Organizarea licitațiilor și contractarea lucrărilor; Execuția și recepția lucrărilor; Punerea in functiune.</p>
<p>Modernizarea Transportului in comun de persoane pe raza comunei si spre orasele din apropiere; Achizitionarea unui mijloc auto de transport in comun, pentru nevoile de mobilitate a locuitorilor comunei;</p>	<p>Identificarea traseelor; Identificarea surselor de finanțare; Depunerea documentațiilor pentru finanțare; Contractarea finanțării; Organizarea licitațiilor și achizitia mijlocului auto; Intocmirea documentelor necesare si realizarea demersurilor pentru Punerea in functiune.</p>
<p>Modernizarea Sistemului actual de Alimentare cu apa potabila, realizarea a 3 foraje, montarea a 4 bazine de stocare a apei potabile;</p>	<p>Identificarea traseelor pentru extinderea rețelei de canalizare menajera si a zonelor pentru foraj; Intocmirea Studiilor de fezabilitate; Obținerea avizelor și a acordurilor necesare; Identificarea surselor de finanțare; Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Licitarea Contractarea lucrărilor; Execuția lucrărilor; Recepția lucrărilor; Punerea in functiune.</p>

<p>Extinderea rețelei de Canalizare menajera, in satele Olosag, Dragomiresti, Zgribesti.</p>	<p>Stabilirea traseelor; Intocmirea Studiului de Fezabilitate; Identificarea sursei de finanțare; Intocmire documentație pentru finanțare si depunerea cererii de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Organizarea licitațiilor și contractarea lucrarilor; Execuția și recepția lucrarilor; Punerea in functiune.</p>
<p>Realizarea unei Statii de Epurare pentru extinderea Sistemului centralizat de Canalizare Menajera si retehnologizarea si modernizarea rețelei existente.</p>	<p>Stabilirea locatiei; Intocmirea Studiului de Fezabilitate; Identificarea sursei de finanțare; Intocmire documentație pentru finanțare si depunerea cererii de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Organizarea licitațiilor și contractarea lucrarilor; Execuția și recepția lucrarilor; Punerea in functiune.</p>

<p>Constructia Retelei privind Alimentarea cu Gaz metan a comunei Stiuca.</p>	<p>Stabilirea traseelor pentru constructia Retelei de Gaz Metan; Intocmirea Studiilor de fezabilitate; Obținerea avizelor și a acordurilor necesare; Identificarea surselor de finanțare; Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Licitarea Contractarea lucrărilor; Execuția lucrărilor; Recepția lucrărilor; Punerea in functiune.</p>
<p>Fructificarea Potentialului energetic regenerabil al comunei Stiuca, prin construirea unui Parc Fotovoltaic;</p>	<p>Stabilirea amplasamentului; Solutionarea aspectelor juridice ale proprietatii terenului; Intocmirea Studiului de Fezabilitate; Identificarea sursei de finanțare; Intocmire documentație pentru finanțare si depunerea cererii de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Obținerea avizelor si acordurilor necesare; Organizarea licitațiilor și contractarea lucrărilor; Execuția și recepția lucrărilor; Punerea in functiune.</p>
<p>Reabilitarea si modernizarea cladirilor publice pentru activitati educative, culturale, sociale si de sanatate.</p>	<p>Identificarea locatiilor; Intocmirea Studiilor de Fezabilitate; Identificarea surselor de finanțare; Intocmire documentațiilor pentru finanțare si depunerea Cererilor pentru finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic;</p>

	<p>Organizarea licitațiilor și contractarea lucrărilor; Execuția și recepția lucrărilor; Punerea în funcțiune.</p>
<p>Modernizarea și extinderea Rețelei de Iluminat Public, la nivelul comunei Stiuca, prin montarea de lampi cu led;</p>	<p>Stabilirea traseelor; Intocmirea Studiilor de fezabilitate; Obținerea avizelor și a acordurilor necesare; Identificarea surselor de finanțare; Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Licitarea și Contractarea lucrărilor; Execuția lucrărilor; Recepția lucrărilor; Punerea în funcțiune.</p>
<p>Realizarea unui Sistem colectiv de termoficare.</p>	<p>Stabilirea zonelor; Intocmirea Studiilor de Fezabilitate; Identificarea sursei de finanțare; Intocmire documentație pentru finanțare și depunerea cererii de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Organizarea licitațiilor și contractarea lucrărilor; Execuția și recepția lucrărilor; Punerea în funcțiune.</p>

<p>Montarea de panouri fotovoltaice pe toate cladirile publice, pentru cresterea eficientei energetice si cresterea ponderii consumului de energie regenerabila;</p>	<p>Stabilirea cladirilor; Intocmirea Studiilor de Fezabilitate; Identificarea sursei de finanțare sau a Programului; Intocmire documentație pentru finanțare si depunerea cererii de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Organizarea licitațiilor și contractarea lucrarilor; Execuția și recepția lucrarilor; Punerea in functiune.</p>
<p>Realizarea unui Sistem de supraveghere video a Institutii publice si a zonelor de locuit, din toate satele comunei Stiuca;</p> <p>Asigurarea de Internet in toate spatiile si zonele publice.</p>	<p>Stabilirea zonelor si cladirilor; Intocmirea unui Studiu de Fezabilitate; Identificarea sursei de finanțare sau a Programului; Intocmire documentație pentru finanțare si depunerea cererii de finanțare; Contractarea finanțării; Organizarea licitațiilor și contractarea lucrarilor; Execuția și recepția lucrarilor; Punerea in functiune.</p>

3. Direcția strategică: Dezvoltarea Economiei locale și a Mediului de afaceri.

OBIECTIVE	ACTIVITĂȚI
<p>Crearea unui mediu favorabil afacerilor și a spiritului antreprenorial, la nivelul comunei Stiuca.</p> <p>Dezvoltarea sectorului IMM, care să valorifice resursele locale și potențialul local de dezvoltare.</p>	<p>Infiintarea unui Birou de Consultanta Locala pentru potentialii antreprenori de pe raza comunei si pentru sprijinirea Firmelor mici si a Fermierilor locali, in demersurile lor pentru obtinerea de Fonduri neranbursabile in perioada 2022 -2027;</p> <p>Acordarea de facilități prin HCL, pentru investitori de catre partea APL - Stiuca;</p> <p>Consilierea celor interesați;</p> <p>Mediatizarea programelor cu finanțare nerambursabilă adresate mediului de afaceri;</p> <p>Actualizarea P.U.G.-ului comunei Stiuca;</p> <p>Elaborare P.U.Z.-uri pentru satele Stiuca si Olosag, in vederea stabilirii zonelor rezidentiale si cele de investitii;</p> <p>Promovarea potențialului economic al comunei ;</p> <p>Facilitarea creerii de locuri de muncă;</p> <p>Înființarea unui Parc de Afaceri;</p> <p>Identificarea și sprijinirea potențialilor antreprenori;</p> <p>Amenajarea unei Piețe Agroalimentare;</p> <p>Crearea de parteneriate între APL Stiuca și investitori privați pentru realizarea unor investitii;</p> <p>Amenajarea unui Punct pentru sacrificare animale;</p> <p>Infiintarea si amenajarea unui Targ de animale;</p> <p>Infiintarea unei Cooperative pentru vanzarea produselor autohtone;</p>

<p>Dezvoltarea activităților agricole și a activităților de procesare.</p>	<p>Identificarea potențialilor intreprinzatori in activitati de microferme agricole; Asigurare de utilități pentru zonele cu potential turistic si cele destinate investitiilor; Amenajarea unui Centru de sacrificare animale; Identificarea și mediatizarea programelor de finantare pentru dezvoltare rurală; Sprijinirea înființării a 15 ferme agricole: 5 ferme agricole vegetale, 3 micro ferme zootehnice, 2 ferme pomicole, 2 ferme apicole, o ferma pentru culturi de plante medicinale si o ferma de mecanizare agricola; Sprijinirea înființării unui centru de colectare prelucrare si ambalare a fructelor de padure și a plantelor medicinale; Sprijinirea înființării a 5 micro-întreprinderi cu profil non - agricol; Amenajarea și modernizarea unor căi de acces către zonele cu potențial economic si turistic; Sustinerea construirii unei Fabrici pentru prelucrarea lanii; Sprijinirea infiintarii unor ateliere mestesugaresti; Sprijinirea realizarii de capacitati de procesare a produselor agricole, pe raza comunei Stiuca; Sustinerea si incurajarea practicarii agriculturii ecologice.</p>
<p>Atragerea și încurajarea unor investitori de a desfășura activități economice în comuna Stiuca;</p>	<p>Promovarea la nivel regional si național a potențialului economic, natural al Comunei Stiuca; Identificarea persoanelor/agenților economici interesați să investească în zonă; Stabilirea unor facilități prin H.C.L; Încheierea unor parteneriate, public–privat, în conditii reciproc avantajoase;</p>

<p>Încurajarea si atragerea intreprinzatorilor în agroturism, turism rural si activitati de agrement si petrecerea timpului liber.</p>	<p>Stabilirea zonelor din comună, pentru activități de agrement și turism prin întocmirea unor P.U.Z.-uri și cuprinderea lor în PUG-ul comunei actualizat; Crearea unei infrastructuri de sustinere a activității de agrement, recreere și turism: Asigurarea unor căi de acces; Asigurarea de utilități publice; Facilitarea construirii de Pensiuni agroturistice;</p>
<p>Încurajarea practicarii unor meșteșuguri și a profesiilor liberale.</p>	<p>Identificarea potențialului local pentru diverse meșteșuguri; Identificarea de localnici inițiați în arta meșteșugurilor; Acordarea de facilități pentru aceste activități; Înființarea si amenajarea unui Centru pentru practicarea mestesugurilor traditionale; Organizarea de târguri și expoziții cu vânzare;</p>
<p>Amenajarea unei locatii cu destinația ,PIATA pentru produse agricole, meșteșugărești, produse de mica industrie – diverse materiale.</p>	<p>Identificarea perimetrului; Clarificarea situației juridice a terenului; Întocmirea proiectului tehnic; Identificarea sursei de finanțare; Realizarea lucrărilor de amenajare; Crearea unui serviciu de administrare.</p>
<p>Înființarea si amenajarea unui Parc de Afaceri sau Industrial.</p>	<p>Identificarea perimetrului; Clarificarea situației juridice a terenului; Întocmirea proiectului tehnic; Identificarea sursei de finanțare; Realizarea lucrărilor de amenajare; Crearea unui serviciu de administrare.</p>

4. Direcția strategică :Dezvoltarea Serviciilor Sociale si de Sănătate.

OBIECTIVE	ACTIVITĂȚI
<p>Dezvoltarea capacitatii comunitatii Stiuca pentru asigurarea de Servicii sociale si de Sanatate , complexe si de calitate;</p> <p>Identificarea problemelor și a nevoilor sociale si de sanatate.</p>	<p>Depistarea cazurilor sociale de orice natură; Stabilirea pârghiilor și metodelor de soluționare a acestora; Realizarea unei baze de date a comunei, cu toată problematica socială si de sanatate; Identificarea unor Programe de finantare pentru Servicii Sociale și accesarea fondurilor puse la dispozitie de acestea.</p>
<p>Crearea unui Serviciu Social acreditat pe langa primaria Stiuca;</p>	<p>Pregătirea unor persoane în domeniul asistenței sociale; Realizarea demersurilor și a documentațiilor necesare privind înființarea unui Serviciu Social acreditat; Sprijinirea înființării unui ONG pe acest domeniu.</p>
<p>Infiintarea unei Intreprinderi Sociale cu fonduri UE.</p>	<p>Identificarea domeniilor optime de activitate pentru o întreprindere sociala; Demararea procedurii; Identificarea unor finantari nerambursabile; Intocmirea documentatiilor necesare finantarii; Contractarea finantarii; Implementarea Proiectului.</p>

<p>Realizarea unei infrastructurii necesare functionarii unui Sistem de Servicii Sociale si de sanatate performant.</p>	<p>Amenajarea sau construirea unei locatii pentru activitățile sociale- comunitare; Construirea și amenajarea unui Centru Social Comunitar de Asistență pentru Bătrâni; Constructia sau amenajarea unei Crese in satul Stiuca; Sprijinirea înființării unui ONG care să desfășoare activități privind problemele vârstei, la elevi și tineri, delicvență juvenilă, abandon școlar și familial , combaterea consumului de droguri;</p>
<p>Dezvoltarea, modernizarea și extinderea Serviciilor de Sănătate</p>	<p>Înființarea unui Centru Comunal de Consiliere Familială; Modernizarea si Transformarea Dispensarului medical uman intr-un Centru Socio – Medical multifunctional, cu dotarile necesare; Amenajarea si dotarea de Puncte Sanitare in satele Olosag, Dragomiresti si Zgribesti;</p>

5. Directia strategica : Dezvoltarea și modernizarea Infrastructuri pentru Educatie ,Cultura si Viata Spirituala, in comuna Stiuca.

OBIECTIVE	ACTIVITĂȚI
<p>Îmbunătățirea condițiilor necesare si crearea unui cadru adecvat, activității de educație, cultură, traditii si viata spirituala, la nivelul comunei Stiuca.</p>	<p>Modernizarea și dotarea Scolii Gimnaziale din localitatea Stiuca cu table inteligente, material didactic, videoproiector, ecran de proiectie;</p> <p>Dotarea si modernizare Camine Culturale in satele Olosag, Dragomiresti si Zgribesti;</p> <p>Constructia sau amenajarea si dotarea unui After School sau Centru pentru Educatie Permanenta in localitatea Stiuca;</p> <p>Modernizarea si Dotarea Scolilor si Gradinitelor din toate satele comunei Stiuca;</p> <p>Amenajarea incintelor Gradinitelor cu Spatii de joaca pentru copii;</p> <p>Infiiintarea si amenajarea unui Muzeu al Traditiilor Locale</p> <p>Digitalizarea Instituțiilor de Educație și Cultură;</p> <p>Înfiiintarea si dotarea unor Ansambluri folclorice si artistice;</p> <p>Organizarea și desfășurare unor activități artistice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - serbari; - festivaluri; - ruga; - baluri cu tematică sau cu prilejul unor sarbatori; <p>Identificarea unor surse de finanțare pentru aceste activități;</p> <p>Înfiiintarea și dotarea unui Atelier pentru Meșteșuguri Tradiționale;</p> <p>Elaborarea unei Monografii actualizate a comunei Stiuca;</p> <p>Achizitia unui Autocar pentru activitatile educative, culturale si</p>

	<p>spirituale, pe care le desfasoara elevii, tinerii, cetatenii din comuna Stiuca; Restaurarea monumentelor istorice; Dezvoltarea unor relatii si schimburi de experienta, cu scoli din alte tari; Infiintarea si realizarea unui Centru Multicultural Zonal pe raza comunei Stiuca;</p>
<p>Consolidarea educației spiritual - crestine. Restaurarea si reabilitarea, dotarea Bisericiilor din comuna Stiuca.</p>	<p>Constructia unor Case Funerare in satele comunei Stiuca; Sitematizarea si modernizarea imprejmuirii cimitirelor in satele comunei Stiuca; Promovarea unui sistem de educație spiritual –crestina, dar si de toleranta confesionala, in randul elevilor, tinerilor, adultilor; Desfasurarea unor cursuri de traditii crestine, la nivelul Scolii Gimnaziale si la nivel comunitar; Respectarea principiilor de libertate a credinței; Sustinerea Restaurarii si dotarii lacasurilor de cult, unde este necesar;</p>

6. Direcția strategică : Dezvoltarea Turismului, a Activității Sportive, Recreere și Agrement.

OBIECTIVE	ACTIVITĂȚI
Crearea unei infrastructurii de susținere a turismului rural si agroturismului.	Construirea unor capacități de cazare turistica, (pensiuni agroturistice, sat de vacanță, tabere, etc); Construirea unor pensiuni agroturistice; Amenajarea unor ferme agricole în scopuri turistice;
Dezvoltarea agrementului si activitatilor de recreere în comuna Stiuca.	Amenajarea in toate satele comunei a unor parcuri și zone de promenadă cu alei, bancute, spatii florale, spatii verzi; Amenajarea unor zone de agrement și petrecerea timpului liber in satele comunei; Amenajarea unei zone pentru Serbari campenesti; Amenajarea si Dotarea unui Club pentru tineret; Infiintarea, amenajarea si dotarea unui Parc de aventura; Infiintarea , realizarea si dotarea unui Centru zonal pentru echitatie;
Crearea Infrastructurii pentru sport și dezvoltarea de activității sportive.	Amenajarea unor terenuri de sport multifuncționale in satele Olosag, Dragomiresti, Zgribesti; Amenajarea si dotarea unui teren de tenis de camp in satul Stiuca; Constructia unor piste pentru biciclete in si intre localitatile comunei, pentru recreere, drumetie si sport; Constructia unei Sali de Sport cu o capacitate de 300 locuri, in satul Stiuca; Modernizarea Bazei sportive actuale, prin construirea unor tribune; Initierea si organizarea unor competitii sportive locale si zonale; Sustinerea echipelor sportive si a sportivilor de pe raza comunei Stiuca, cu echipament sportiv, burse , organizarea unor

	<p>cantonamente; Constructia unui Strand si zona de agrement in satul Stiuca;</p>
--	--

7. Direcția strategică : Protecția mediului

OBIECTIVE	ACTIVITĂȚI
Crearea unui sistem de gestionare a problemelor de mediu	<p>Ecologizarea zonelor degradate; Refacerea și împădurirea terenurilor degradate; Regularizarea și amenajarea paraurilor de pe raza comunei; Crearea unui sistem integrat de colectare selectiva a tuturor deșeurilor menajere; Sprijinirea înființării unui ONG specializat pe probleme de mediu; Înființarea unui serviciu comunitar pentru protecția mediului;</p>
Amenajarea unor zone poluate si dezafectate cu vegetație forestieră	<p>Identificarea zonelor poluate si degradate in vederea ecologizarii si reamenajarii cu vegetatie; Clarificarea situației juridice a acestor zone; Plantarea unor specii de arbori; Identificarea Programelor de protectie a mediului natural, in vederea intocmirii unor proiecte care sa asigure imbunatatirea calitatii lui.</p>

8 . Direcția strategică : Implicarea Cetățenilor în activități de interes comunitar. Dezvoltarea Culturii Voluntariatului si a Spiritului Civic.

OBIECTIVE	ACTIVITĂȚI
<p>Informarea permanenta a cetățenilor despre activitatea administratiei locale, ca modalitate de a asigura transparenta si de a diminua suspiciunile comunitatii privind gestionarea banului public.</p>	<p>Organizarea de întâlniri periodice cu cetățenii; Amplasarea de panouri publicitare; Realizarea periodica unei emisiuni TV, difuzata prin rețeaua de Cablu, cu tema: „ Administratie pentru Cetateni”;</p>
<p>Promovarea voluntariatului. Responsabilizarea comunității.</p>	<p>Identificarea potențialului tinerilor pentru voluntariat; Asigurarea instruirii voluntarilor ca facilitatori pentru diverse probleme comunitare sau proiecte comunitare; Constituirea de grupuri comunitare pentru sprijinirea implementarii unor proiecte;</p>
<p>Implicarea comunității , a societății civile în procesul de monitorizare a deciziilor administratiei locale si de gestionare a banului public.</p>	<p>Mobilizarea cetățenilor în procesul gestionării problemelor comunitare și participării la deciziile Administrației Locale ;</p>

9. Direcția strategică: Dezvoltarea Instituțională. Mediatizarea și promovarea comunei Stiuca.

OBIECTIVE	ACTIVITĂȚI
Modernizarea și adaptarea APL la nevoile comunității.	Înființarea și dotarea unui centru de informare publică; Informatizarea completa a activitatii Primariei Stiuca; Dotarea serviciului pentru situații de urgență; Inființarea unui birou de accesare programe cu finanțare nerambursabilă; Crearea unei baze de date informatizată cu intreg potentialul comunei. Instruirea și perfecționarea funcționarilor publici existenți;
Mediatizarea și promovarea comunei Stiuca.	Elaborarea și tipărirea unei monografii a comunei; Realizarea unor pliante si broșuri pentru promovarea potentialului comunei Stiuca; Realizarea unei pagini de internet; Tipărirea unor broșuri; Încheierea unor parteneriate;

Planul de Acțiuni Multianual – 2022- 2027

Direcția strategică: Constituirea și Susținerea Mecanismului de Atragere de Fonduri Europene pentru dezvoltarea comunei Stiuca.

Obiective specifice		Denumirea activitatilor	Etapile realizarii activitatilor	Termene de implementare	Surse de Finantare			Responsabili
					Surse locale	Surse atrase	Surse Mixte	
1.	Dezvoltarea si Modernizarea Biroului pentru accesare de Fonduri Europene, Guvernamentale, alte Fonduri externe.	Modernizare si dotare birou accesare fonduri pentru investitii.	Modernizarea locației; Execuție lucrări de amenajare; Dotarea biroului cu logistică performanta; Îmbunatatirea structurii de personal; Specializarea personalului.	2022	APL	NU	NU	Primar, Consiliul Local.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

2.	Realizarea unei Baze de date privind Programele de Finantare existente pana in anul 2027.	Identificarea Programele de finantare; Achizitionarea unui soft.	Culegerea de informatii privind Programele de finantare; Solicitare de informatii si documentatii, manuale de operare, de la autoritatile de implentare programe cu Fonduri nerambursabile; Introducerea informatiilor necesare in Baza de date; Instalarea softului.	2022	APL	NU	NU	Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri.
3.	Initierea unor demersuri pentru elaborare de documentatii necesare finantarilor nerambursabile.	Identificarea programelor de finantare.	Sincronizarea nevoilor locale cu programele de finanțare; Transpunerea în proiecte.	2022	APL	NU	NU	Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

4.	Fixarea Obiectivelor de investitii; Elaborare Proiecte.	Identificarea surselor de finanțare	Inventarierea surselor de finanțare pe domenii de activitate ; Realizarea unei baze de date cu prioritățile de investitii ale comunei Stiuca.	2022	APL	NU	NU	Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri.
5	Susținerea înființării unor ONG-uri si Parteneriate	Înființarea propriu zisă a unor ONG-uri	Acordarea unor facilități ONG-urilor; Identificare locații; Identificare voluntari.	2022	APL	NU	NU	Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri.
		Încheierea unor parteneriate Public-Public; Public-Privat	Elaborare proiecte în parteneriat.					

Direcția strategică: Constructia, Reabilitarea, Modernizarea și Dezvoltarea Infrastructurii de Transport și Comunicație – a Rețelelor Publice și a Structurii Edilitare. Creșterea eficienței energetice, în Comuna Stiuca.

Obiective specifice	Obiective de Investitii	Etapile realizarii activitatilor	Termene de implementare	Surse de Finantare			Factori Responsabili
				Surse locale	Fonduri UE – Fonduri Guvernamentale	Surse mixte	
1.Dezvoltarea și modernizarea Infrastructurii de transport și comunicație, a Rețelelor de utilitate publică și a Structurii Edilitare Dezvoltarea Infrastructurii energetice, în vederea creșterii gradului de confort al populației, al calitatii vieții cetățenilor și al creșterii atractivității comunei Stiuca.	Modernizarea Sistemului Centralizat de Alimentare cu apă potabilă în comuna Stiuca; Realizarea a 3 foraje și construcția a 4 bazine de stocare a apei potabile; Construcția unei stații de filtrare și tratare a apei potabile;	Intocmirea Studiului de fezabilitate; Obținerea avizelor și a acordurilor necesare; Identificarea sursei de finanțare; Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Contractarea lucrărilor; Execuția lucrărilor;	2022 -2024	APL	PNDL	DA	Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri, Proiectant, Constructor, Finantator, I.S.C.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

							<p>Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri, Proiectant, Constructor, Finantator, I.S.C.</p>
	<p>Extindere si Modernizarea Sistemului Centralizat de Canalizare menajera, in satele Olosag, Dragomiresti si Zgribesti.;</p>	<p>Intocmirea Studiului de fezabilitate; Obținerea avizelor și a acordurilor necesare; Identificarea sursei de finanțare; Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Contractarea lucrărilor; Execuția lucrărilor; Recepția lucrărilor si</p>	2022 – 2024	APL	PNDL	NU	<p>Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri, Proiectant, Constructor, Finantator, I.S.C.</p>

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

	<p>Retehnologizarea Statiei de epurare si tratare, din satul Stiuca;</p>	<p>punerea in functiune; Execuția racordurilor gospodăriilor la rețea;</p> <p>Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Contractarea lucrărilor; Execuția lucrărilor; Recepția lucrărilor si punerea in functiune;</p>	2022-2023	APL	PNDR	DA	<p>Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri, Proiectant, Constructor, Finantator, I.S.C.</p>
	<p>Constructia Retelei privind Alimentarea cu Gaz metan a comunei Stiuca.</p>	<p>Identificarea traseelor; Intocmirea Studiilor de fezabilitate; Obținerea avizelor și a acordurilor necesare; Identificarea sursei de finanțare; Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea</p>	2023 – 2026	APL	FOND U.E.	DA	<p>Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri, Proiectant, Constructor, Finantator, Consiliul Judetean, Guvern.</p>

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

	<p>Constructia unui Parc Fotovoltaic pe raza comunei Stiuca, in vederea fructificarii potentialului energetic regenerabil al comunei;</p>	<p>Proiectelor Tehnice; Contractarea lucrărilor; Execuția lucrărilor; Recepția lucrărilor si punerea in functiune;</p> <p>Identificarea locatie; Obținerea avizelor și a acordurilor necesare; Intocmirea Proiectului Tehnic; Identificarea sursei de finanțare; Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării; Contractarea lucrărilor; Execuția lucrărilor; Recepția lucrărilor si punerea in functiune;</p>	<p>2023 -2027</p>	<p>APL</p>	<p>FOND U.E.</p>	<p>Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri, Proiectant, Constructor, Finantator, Consiliul Judetean, Guvern, A.N.R.E.</p>
--	---	--	-------------------	------------	------------------	---

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

	<p>Modernizarea Iluminatului public prin montarea de lampi cu led, in toate satele comunei Stiuca. Extiderea lui spre zonele din comuna cu potential economic ;</p>	<p>Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Contractarea lucrărilor; Execuția lucrărilor; Recepția lucrărilor și punerea in functiune;</p>	<p>2022 -2023</p>	<p>APL</p>	<p>FOND U.E.</p>	<p>DA</p>	<p>Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri, Proiectant, Constructor, Finantator, A.N.R.E.</p>
	<p>Instalarea de microcentrale pe pelletz sau panouri fotovoltaice, in principalele institutii ale comunei, in cladirile de locuinte colective; Constructia unui sistem colectiv de termoficare.</p>	<p>Identificarea locatiilor; Obținerea avizelor și a acordurilor necesare; Intocmirea Documentatiei Tehnice; Identificarea sursei de finanțare; Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării; Contractarea</p>	<p>2022 – 2025</p>	<p>APL</p>	<p>FOND U.E.</p>	<p>DA</p>	<p>Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri, Proiectant, Constructor, Finantator, I.S.C.</p>

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		lucrărilor; Execuția lucrărilor; Recepția lucrărilor și punerea în funcțiune;					
	Reabilitare și Modernizare Drumuri Comunale, Drumuri Agricole, Drumuri judetene;	Identificarea traseelor; Intocmirea Studiilor de fezabilitate; Obținerea avizelor și a acordurilor necesare; Identificarea sursei de finanțare; Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectelor Tehnice; Contractarea lucrărilor; Execuția lucrărilor; Recepția lucrărilor și punerea în funcțiune;	2022 -2-26	APL	PNDR	DA	Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri, Proiectant, Constructor, Finantator, Consiliul Judetean, I.S.C.
	Modernizare strazi, trotoare și rigole în localitățile comunei Stiuca;	Identificare trasee; Intocmirea S. F.; Identificare sursa de finanțare; Intocmirea		APL	PNDR	DA	

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		documentatiei de finantare si depunerea acesteia; Contractarea finantarii; Intocmirea Proiectului Tehnic; Licitarea si contractarea lucrarilor; Executia lucrarilor; Receptia si punerea in functiune;					Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri, Proiectant, Constructor, Finantator, I.S.C.
Asigurarea accesului in conditii optime, in comuna Stiuca.	Reabilitare si modernizare a unor cai de acces spre comuna Stiuca	Demersuri catre CJ Timis.	2022 -2025	CJ- Timis	POR	DA	Primar, Consiliul Judetean, Finantator, Constructor.
	Reabilitarea si Modernizarea podetelor si puntilor pietonale peste parauri si ogase, in toate satele comunei; Refacerea sau construirea de podete ce asigura accesul spre gospodariile locuitorilor si spre zonele agricole.	Identificarea locatiilor; Intocmirea Documentatiei Tehnice; Identificarea sursei de finanțare; Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării;	2022 - 2026	APL	PNDL	DA	Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri, Proiectant, Constructor, Finantator, I.S.C.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		Contractarea lucrărilor; Execuția și Recepția lucrărilor.					
	Construcția unor Piste de biciclete pe raza comunei Stiuca;	Identificarea și stabilirea traseelor; Intocmirea documentației de finanțare și depunerea acesteia; Contractarea finanțării; Intocmirea Proiectului Tehnic; Licitația și contractarea lucrărilor; Execuția lucrărilor; Recepția și punerea în funcțiune;	2022 -2026	APL	POR	DA	Primar, Consiliul Judetean, Finanțator, Constructor.
	Reabilitarea, modernizarea și dotarea tuturor Clădirilor Publice			APL	PNDR	DA	

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

	din comuna.	<p>Identificarea locatiilor; Intocmirea Documentatiei Tehnice; Identificarea sursei de finanțare; Intocmirea și depunerea documentației de finanțare; Contractarea finanțării; Contractarea lucrărilor; Execuția si Recepția lucrărilor.</p>	2022 -2026	APL	PNDL, PNDR, POR.	DA	<p>Primar, Consiliul Local, Birou accesare fonduri, Proiectant, Constructor, Finantator, I.S.C.</p>
--	-------------	--	------------	-----	------------------	----	---

Direcția strategică: Dezvoltarea Economiei Locale și a Mediului de Afaceri Local, in Comuna Stiuca.

Nr. crt.	Obiective specifice	Obiective de investitii	Etapele realizarii activitatilor	Termene de implementare	Surse de Finantare			Responsabili
					Surse locale	Fonduri UE, Guvern Alte fonduri	Surse mixte	
1	Crearea si sustinerea unui mediu favorabil afacerilor la nivelul comunei Stiuca.	<p>Infiintarea unui Parc de Afaceri;</p> <p>Amenajarea si dotarea unei Piete Agroalimentare in satul Stiuca;</p> <p>Amenajarea unui Punct pentru sacrificare animale;</p> <p>Infiintarea si amenajarea unui Targ de animale pe raza comunei;</p> <p>Infiintarea unei Cooperative agricole,</p>	<p>Acordarea de facilități pentru investitori din partea APL;</p> <p>Consilierea celor interesați privind facilitatile si oportunitatile de finantare;</p> <p>Identificarea perimetrelor;</p> <p>Clarificarea situației juridice a terenului;</p> <p>Întocmirea documentatiilor tehnice;</p> <p>Identificarea sursei de finanțare;</p> <p>Realizarea lucrărilor, receptia lor si punerea in functiune;</p> <p>Actualizarea P.U.G.-</p>	2022	<p>APL</p> <p>APL</p> <p>APL</p>	<p>PNDR</p> <p>PNDR</p> <p>PNDR</p>	<p>DA</p> <p>DA</p> <p>DA</p>	<p>Primar, Viceprimar, Biroul accesare fonduri, Consiliul Local, Agentii economici.</p>

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

2.	<p>Dezvoltarea sectorului IMM, care sa valorifice resursele locale si potentialul local agricol si non-agricol, resursa umana activa, existenta; Dezvoltarea activitatilor de procesare; Incurajarea practicarii agriculturii ecologice.</p>	<p>pentru valorificarea produselor autohtone;</p> <p>Sprrijinirea infiintarii si functionarii a 12 microferme zootehnice, pomicole, apicole, piscicole, agricole si mecanizare; Sprrijinirea infiintarii unui Centru de colectare, prelucrare si ambalare, a fructelor de padure, a plantelor medicinale si a produselor apicole;</p> <p>Sustinerea constructiei</p>	<p>ului comunei Stiuca; Elaborare P.U.Z.-uri pentru zonele de investitii; Mediatizarea programelor cu finantare nerambursabila adresate mediului de afaceri; Promovarea potentialului economic si agroturistic al Comunei Stiuca; Facilitarea creerii de locuri de muncă; Identificarea și sprrijinirea potentialilor antreprenori; Crearea de parteneriate între APL Stiuca și investitori privați pentru realizarea unor investitii;</p> <p>Identificarea potentialilor intreprinzatori in activitati de micro ferme agricole; Asigurarea de</p>	2022-2027	APL	PNDR Guvern	DA	<p>Primar, Viceprimar, Biroul accesare fonduri, Consiliul Local, Agentii economici.</p>
					APL	NU	DA	
					APL	NU	DA	
					APL	PNDR	DA	

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		unei Fabrici de prelucrare a lanii.	utilitati publice zonelor de investitii;					
3.	Atragerea si incurajarea unor investitori regionali si straini, pentru a desfasura activitati economice in comuna Stiuca;		Crearea unei baze de date si a unei baze video; Organizarea de prezentari ale zonei;	2022 -2027	APL	PNDR	DA	
4.	Atragerea si incurajarea intreprinzatorilor specializati in agroturism si agrement;	Stabilirea prin P.U.G. si P.U.Z.-uri, a zonelor din comună, pentru activități de agrement și turism și cuprinderea lor in PUG; Crearea unei infrastructuri de sustinere a activității de agrement și turism prin: -Căi de acces; -Utilități publice; -Amenajări; -Instruirea intreprinzatorilor și a personalului;	Stabilirea prin P.U.G. si P.U.Z.-uri, a zonelor din comună, pentru activități de agrement și turism și cuprinderea lor in PUG; Crearea unei infrastructuri de sustinere a activității de agrement și turism prin: -Căi de acces; -Utilități publice; -Amenajări; -Instruirea intreprinzatorilor și a personalului;	2022 -2027	APL APL	PNDR PNDR	DA DA	Primar, Viceprimar, Biroul accesare fonduri, Consiliul Local, Agentii economici.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		<p>Sustinerea Realizarii a 5 Pensiuni turistice rurale si Agroturistice;</p> <p>Construirea unui Parc pentru distractii si aventura;</p>	<p>Identificarea locatiei;</p> <p>Intocmirea documentatiilor tehnice;</p> <p>Obținerea avizelor și a acordurilor necesare;</p> <p>Identificarea sursei de finanțare;</p> <p>Intocmirea și depunerea documentației de finanțare;</p> <p>Contractarea finanțării;</p> <p>Execuția, Recepția lucrărilor;</p> <p>Punerea în funcțiune a obiectivului de investitie;</p>					
5.	Incurajarea unor mestesugari locali si a profesiilor liberale;	<p>Infiintarea si amenajarea unui Centru pentru practicarea mestesugurilor traditionale;</p> <p>Organizarea de târguri și expoziții cu vânzare;</p> <p>Amenajarea unei Piete de produse traditionale si mestesugaresti;</p>	<p>Identificarea potențialului local pentru diverse meșteșuguri;</p> <p>Identificarea de localnici initiați în arta meșteșugurilor;</p> <p>Acordarea de facilități pentru aceste activități;</p>	2022 -2027	APL	PNDR	DA	<p>Primar,</p> <p>Viceprimar,</p> <p>Biroul accesare fonduri,</p> <p>Consiliul Local,</p> <p>Mestesugari din comuna.</p>

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

			<p>Identificare locatie; Intocmirea documentatiei tehnice; Identificare surse finantare; Realizarea investitiei;</p> <p>Identificarea perimetrului; Intocmirea proiectului tehnic; Identificarea sursei de finantare; Realizarea investitiei;</p>		APL	NU	DA	
6	Dezvoltarea de activitati non- agricole si activitati de procesare.	Crearea unei zone pentru activități industriale; Sprijinirea înființării a 10 Intreprinderi non-agricole, cu profil – construcții, materiale de construcții, activitati de carieră, prelucrarea lemnului, prelucrarea carni, tamplarie, mobila si servicii;	Identificarea potentialilor intreprinzatori; Identificare locatii; Identificare surse de finantare; Realizarea investitiilor.	2022 -2027	APL	PNDR	DA	Primar, Viceprimar, Biroul accesare fonduri, Consiliul Local, Antreprenori.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

7	Dezvoltarea structurii ocupationale	Crearea a 150 noi locuri de munca prin infiintarea unor activitati economice pe fonduri europene, Guvernamentale; Dezvoltarea intreprinderilor existente;	Identificarea oportunitatilor de afaceri; Derularea unor Programe privind dezvoltarea resurselor umane;	2022 -2027	APL	PNDR	DA	Primar, Viceprimar, Biroul accesare fonduri, Consiliul Local, Antreprenori.
---	-------------------------------------	--	--	------------	-----	------	----	---

Direcția strategică: Dezvoltarea Serviciilor Sociale și de Sănătate

Nr. crt	Obiective specifice	Denumirea activitatilor	Etapele realizarii activitatilor	Termene de implementare	Bugetare			Responsabili
					Surse locale	Fonduri UE	Surse Mixte	
1	Dezvoltarea infrastructurii necesare asistentei de sanatate si Seviciilor sociale;	Modernizarea si dotarea Dispensarului Medical Uman, transformarea lui intr-un Centru Socio-Medical multifunctional; -Amenajarea si dotarea unor Puncte Sanitare in localitatile Olosag, Dragomiresti si Zgribesti; -Sprijinirea infiintarii	Intocmirea documentatiilor tehnice; Identificarea surselor de finantare; Realizarea investitiei.	2022 - 2025	APL	PNDR PNDL POR	DA	Primar, Viceprimar, Birou accesare fonduri, medicul de familie.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		unui ONG, pentru servicii de sanatate si sociale;						
2.	Identificarea problemelor si nevoilor sociale	<p>-Depistarea cazurilor sociale de orice natură;</p> <p>-Stabilirea pârghiilor și metodelor de soluționare a acestora;</p> <p>-Realizarea unei baze de date a comunei, cu toată problematica socială;</p> <p>-Identificarea unor Programe de finantare pentru Servicii Sociale și accesarea fondurilor puse la dispozitie de acestea.</p> <p>-Infiintare Centru Social pentru ingrijire personae varstnice;</p> <p>-Acreditarea Serviciului social de pe langa primaria</p>	<p>Intocmirea documentatiei tehnice;</p> <p>Identificarea sursei de finantare;</p> <p>Realizarea investitiei.</p>	2022 -2025	APL	FSE POCU	DA	<p>Primar,</p> <p>Viceprimar, Birou accesare fonduri,</p> <p>asistent social.</p>
					APL	PNDR	DA	

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		Stiuca.						
3	Crearea de locuri de munca prin sistemul de intreprinderi sociale	Iniintarea unei Intreprinderi Sociale	-Identificarea locatiei; -Întocmirea documentatiei tehnice; -Identificarea sursei de finanțare; -Realizarea investitiei.	2022 -2026	APL	PNDR POCU	DA	

Direcția strategică: Dezvoltarea și Modernizarea Sistemului de Educație, Cultura și Viata Spirituală, la nivelul comunei Stiuca.

Nr. Crt.	Obiective specifice	Denumirea activitatilor	Etapile realizarii activitatilor	Termene de implementare	Bugetare			Responsabili
					Surse locale	Fonduri UE	Surse Mixte	
1	Îmbunătățirea condițiilor necesare și crearea unui cadru adecvat activității de Educație și Cultură în comuna Stiuca.	Modernizarea și dotarea Infrastructurii pentru educație: -Construirea unui After School în satul Stiuca; -Construirea unei Creșe în satul Stiuca; -Modernizarea și dotarea Scolilor și Grădinițelor de pe raza comunei Stiuca cu table inteligente, mobilier	Intocmirea documentatilor tehnice; Identificare surselor de finanțare; Realizarea investitiei.	2022-2026	APL	POR, PNDR PNDL	DA	Primar, Viceprimar, Birou accesare fonduri.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		modern adecvat, material didactic, video proiectoare si ecrane de proiectie si zone de joaca;						
		Dezvoltarea unor relatii si schimburi de experienta cu scoli din alte tari, mai ales din Ucraina;						
		Amenajarea unei tabere de vacanta interactive.	Identificare locatie ; Intocmirea unor documentatii tehnice ; Identificarea surselor de finantare ; Realizarea proiectului.	2022 -2026	APL	POR PNDL	DA	
		-Infiintarea unui Atelier pentru mestesuguri traditionale; -Infiintarea si amenajarea unui Muzeu al traditiilor locale; - Modernizarea si dotarea Caminelor Culturale din satele apartinatoare; -Restaurarea si promovarea Monumentelor istorice de pe raza comunei Stiuca;	Intocmirea documentatiei tehnice; Identificare sursa finantare; Realizarea proiectului;	2022-2026	APL	PNDR PNDL	DA	Primar, Viceprimar, Birou accesare fonduri

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		<p>-Infiintarea si dotarea unor Ansambluri artistice;</p> <p>- Achizitia unui autocar pentru activitatile educative, culturale si turistice;</p> <p>- Digitalizarea institutiilor de educatie si cultura;</p> <p>- Organizarea si desfasurarea unor activitati culturale: serbari; festivaluri; ruga satului; baluri cu tematica; concursuri de talente;</p> <p>-Infiintarea, amenajarea si dotarea unui Centru Multicultural Zonal, Educatie permanenta si Activitati extrascolare;</p> <p>- Elaborarea sau actualizarea Monografiei comunei Stiuca.</p>	<p>Identificare voluntari;</p> <p>Achizitionare costume traditionale;</p> <p>Identificare instructor.</p>	2022 - 2026	APL	PNDR	DA	
2	Consolidarea vietii spirituale din comuna Stiuca.	-Promovarea unui sistem de educatie spiritual/religioasa multiconfesional si de	Organizarea unor seminarii pe teme spirituale/religioase cu profesori din cadrul	2022 -2027	APL	PNDR	DA	Primar, Birou accesare fonduri, Preotii

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		<p>tolerant;</p> <p>-Desfasurarea unor cursuri de traditii crestine in cadrul scolii gimnaziale si in cadrul bisericii;</p> <p>-Restaurarea unor componente arhitecturale si de pictura din bisericile ortodoxe ale comunei;</p> <p>- Sistematizarea si inprejmuirea cimitirelor din satele comunei Stiuca;</p> <p>- Constructia a doua Case Funerare in satele Stiuca si Olosag;</p>	<p>facultatilor de teologie si institute de studii crestine.</p> <p>Intocmirea unor documentatii tehnice;</p> <p>Identificare surse de finantare;</p> <p>Contractarea finantarii;</p> <p>Implementaarea proiectului.</p>					<p>din comuna.</p> <p>Primar, Birou accesare fonduri, Preotii din comuna.</p>
--	--	---	--	--	--	--	--	---

Direcția strategică: Dezvoltarea Turismului a Activităților Sportive, de Recreere și Agrement în comuna Stiuca.

Nr. Crt.	Obiective specifice	Denumirea activitatilor	Etapale realizarii activitatilor	Termenele e implementare	Bugetare			Responsabili
					Surse locale	Fonduri UE	Surse Mixte	
1	Crearea unei infrastructuri pentru dezvoltarea și susținerea agroturismului și turismului rural la nivelul comunei Stiuca.	-Amenajarea cailor de acces către zonele turistice și de agrement; -Construirea unor capacitati de cazare , (pensiuni rurale, sat de vacanta, tabere); -Sustinerea și facilitarea construirii de Agropensiuni;	-Identificarea locatiei; -Intocmirea studiului de fezabilitate; -Identificarea finantarii; -Contractarea finantarii; - Intocmirea proiectului tehnic; proiectului tehnic; -Implementarea investitiei.	2022 -2026	APL	PNDR, PNDL	DA	Primar, Viceprimar, Birou accesare fonduri.
2.	Crearea unei infrastructuri pentru dezvoltare și susținere a activitatilor de recreere și agrement în comuna Stiuca.	-Amenajarea unor Parcuri și a unor zone de promenade în satele comunei Stiuca, cu alei, bancute, aranjamente florale, zone verzi; -Amenajarea unei zone	-Intocmirea unor documentatii tehnice; -Identificare surse de finantare; -Contractarea	2022 -2026	APL APL	PNDR, PNDL	DA DA	Primar, Viceprimar, Birou accesare fonduri.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		<p>pentru serbari campenesti;</p> <p>-Constructia unui Strand si amenajarea unei zone de agrement in satul Stiuca;</p> <p>-Infintarea si amenajarea unui Centru zonal pentru Echitatie.</p>	<p>finantarii;</p> <p>-Implementarea proiectelor.</p> <p>Identificarea locatiilor;</p> <p>-Intocmirea studiilor de fezabilitate;</p> <p>-Identificarea finantarii;</p> <p>-Contractarea finantarii;</p> <p>- Intocmirea proiectelor tehnice;</p> <p>-Implementarea investitiei.</p>			PNDR		
3.	Modernizarea infrastructurii pentru dezvoltarea activitatii sportive in comuna Stiuca.	<p>Modernizarea si dotarea terenurilor de sport multifunctionale in satele comunei Stiuca;</p> <p>-Constructia unor piste de biciclete in interiorul acestor sate;</p> <p>-Amenajarea unui teren pentru tenis de camp in satul Stiuca;</p> <p>- Modernizarea si dotarea Baze sportive actuale, construirea unor tribune;</p>	<p>-Identificarea locatiei;</p> <p>-Identificarea finantarii;</p> <p>-Contractarea finantarii;</p> <p>-Realizarea proiectelor tehnice ;</p> <p>-Implementarea proiectului de investitie.</p>	2022 -2026	APL	PNDR, PNDL	DA	Primar, Viceprimar, Birou accesare fonduri.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

	<ul style="list-style-type: none"> - Constructia unei Sali de sport in satul Stiuca, cu o capacitate de 300 locuri; -Initierea si organizarea unor competitii sportive locale, zonale si judetene; -Achizitionarea unui Autocar pentru activitatile sportive si culturale de pe raza comunei Stiuca; -Sustinerea echipelor sportive de pe raza comunei Stiuca prin dotarea cu echipament sportiv, material sportiv, burse sportive..e.t.c. 		2024 -2026	APL		DA	<p>Primar, Viceprimar, Birou accesare fonduri.</p>
--	--	--	------------	-----	--	----	--

Directia Strategica: Protectia Mediului in comuna Stiuca.

Nr. Crt.	Obiective specifice	Denumirea activitatilor	Etapele realizarii activitatilor	Termene de implementare	Bugetare			Responsabili
					Surse locale	Fonduri UE	Surse Mixte	
1	Crearea unui sistem comunitar de gestionare a problemelor de mediu la nivelul comunei Stiuca.	<p>-Ecologizarea zonelor degradate;</p> <p>-Sprijinirea infiintarii unui ONG pe probleme de mediu;</p> <p>- Infiintarea unui serviciu comunitar pentru protectia mediului;</p> <p>-Amenajarea unor rampe pentru amplasarea de containere colectare selectiva de deseuri;</p>	<p>-Intocmirea de documentatii tehnice;</p> <p>-Identificare finantare;</p> <p>-Contractarea finantarii;</p> <p>-Implementarea proiectelor.</p> <p>-Identificare locatie pentru amplasare rampe;</p> <p>-Intocmire documentatie tehnica;</p> <p>-Identificare finantare;</p> <p>-Implementarea proiectului.</p>	2022 -2024	APL	DA	DA	Primar, Viceprimar, Birou accesare fonduri, S.S.U.
					APL		NU	
					APL		NU	

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

2.	Ecologizarea unor zone poluate si dezafectate din intravilanul si extravilanul comunei Stiuca.	-Identificarea zonelor poluate si dezafectate; -Clarificarea situatiei juridice a acestei zone; -Plantarea de vegetatie forestiera; -Refacerea si impadurirea terenurilor degradate; -Regularizarea si amenajarea paraurilor de pe raza comunei.		2022 -2026	APL	DA	DA	Primar, Viceprimar, Birou accesare fonduri, S.S.U.
3.	Identificarea Programelor de Finantare prin fonduri nerambursabile destinate pentru Protectia Mediului, in vederea intocmirii unor proiecte pentru imbunatatirea calitatii mediului natural si reducerea poluarii;	-Constituirea de Perdele Forestiere in jurul satelor comunei Stiuca; -Montarea pe imobile si cladiri publice de panouri fotovoltaice, in vederea reducerii poluarii aerului de la sistemele de incalzire cu combustibili fosili;		2022 - 2026	APL	AFM	DA	Primar, Viceprimar, Birou accesare fonduri, S.S.U.

Direcția strategică: Dezvoltarea interesului comunitar al cetatenilor din comuna Stiuca. Dezvoltarea Spiritului Civic.

Nr. Crt.	Obiective specifice	Denumirea activitatilor	Etapale realizarii activitatilor	Termene de implementare			Responsabili
				Surse locale	Fonduri UE	Surse Mixte	
1	Informare cetatenilor ca modalitate de eliminare a birocratiei si promovarea transparentei actului administrativ.	-Organizarea de intalniri periodice cu cetatenii; -Amplasarea de panouri publicitare privind actiunile APL; -Realizarea periodica a unei emisiuni Tv, difuzata prin reseaua de cablu, sub genericul: Administratie pentru Cetateni, sau Dialog cu cetatenii;	2022 - 2027	APL	NU	NU	Primar , Viceprimar, Birou accesare fonduri.
2	Promovarea voluntariatului si responsabilizarea comunitatii	-Identificarea potentialului de voluntariat; -Asigurarea instruirii voluntarilor ca failitatori pentru diverse probleme comunitare sau proiecte comunitare;	2022 - 2027	APL	NU	NU	Primar , Viceprimar, Birou accesare fonduri.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		-Constituirea de grupuri comunitare pentru implementarea unor proiecte.					
3	Implicarea societatii civile in dezvoltarea comunitatii Stiuca si monitorizarii actului administrativ.	-Stimularea implicarii ONG-urilor si Asociatiilor profesionale, sportive, culturale, sociale sau de mediu in realizarea unor proiecte; -Participarea societatii civile la deciziile Administratiei Locale.	2022 -2027	APL	NU	NU	Primar , Viceprimar, Birou accesare fonduri.

Direcția strategică: Dezvoltarea Instituțională. Mediatizarea și promovarea Comunei Stiuca.

Nr. Crt.	Obiective specifice	Denumirea activitatilor	Etapale realizarii activitatilor	Termene de implementare			Responsabili
				Surse locale	Fonduri UE	Surse Mixte	
1	Modernizarea si adaptarea APL Stiuca, la exigentele impuse de dezvoltarea durabila si implementarea fondurilor europene.	-Informatizarea si digitalizarea completa a activitatii Primariei Stiuca; -Accesarea unor cursuri de specializare in domeniul dezvoltarii durabile pentru personalul primariei; -Perfectionarea personalului primariei;	2022 -2024	APL	NU	NU	Birou accesare fonduri, Primar, Viceprimar.

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

		<ul style="list-style-type: none"> -Crearea unei baze de date informatizate, referitor la potentialul de dezvoltare al comunei si surselor de finantare; -infiintarea si dotarea unui centru de informare publica; -Instalarea unui sistem de supraveghere video, pentru toate spatiile publice; - Amenajarea unui adapost pentru cainii fara stapan; - Dezvoltarea infrastructurii pentru situatii de urgenta, prin achizitionarea unei autospeciale de pompieri; - Actualizare P.U.G. 					
2	Mediatizarea si promovarea Comunei Stiuca.	<ul style="list-style-type: none"> -Elaborarea si tiparirea unei monografii actualizate a comunei; -Tiparirea unor brosure de informare; -Realizarea unei pagini de internet privind potentialul economic si agro - turistic al zonei; - Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locala. 	2022 – 2024	APL	NU	NU	Birou accesare fonduri, Primar, Viceprimar
			2021				

CAPITOLUL VI

ANALIZA FACTORILOR DE DECIZIE

Factorul de decizie	Care sunt aşteptările factorului de decizie	Ce facem pentru a îndeplini aşteptările factorului de decizie	Ce se va întâmpla dacă aşteptările acestuia nu sunt îndeplinite	În ce mod ne influenţează factorul de decizie	Care sunt aşteptările noastre faţă de factorul de decizie analizat	Importanţa factorului de decizie pentru succesul implementării Planului Strategic puțin – 1 Important – 2 f. import – 3
A.P.L. Stiuca.	Realizarea planului de dezvoltare strategică 2021-2027; Promovarea imaginii instituţiei pe care o reprezintă; Dezvoltarea durabilă a localităţii.	Respectarea strategiei elaborate, oferirea de informaţii periodice despre stadiul acţiunii; -Implicare activă.	Solicitarea corectării strategiei elaborate; -Intervenţie/ participare la corectarea strategiei; -suspendarea sprijinului financiar până la soluţionarea problemei.	În mod esenţial. Fără contribuţia financiară/materială a acestuia nu se pot îndeplini obiectivele.	Transparenţă; Susţinere materială/financiară; Cooperare.	3
Agenţi	-Promovarea	-Informări	-Nu va	-Contribuţia financiară	-Cooperare;	3

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

economici	corectă a imaginii firmei; Sprijin pentru accesare de fonduri, finanțări; -O mai bună colaborare cu autoritățile.	despre proiecte, programe de finanțare; -Cooperare în realizarea proiectelor; -Realizare Parteneriate Publice-Private; -Publicitate.	participa din punct de vedere financiar; -Nu se va implica; -Va pune în pericol realizarea unuia/mai multor proiecte.	a acestora influențează amploarea acțiunilor; -Neimplicarea acestui factor de decizie poate conduce la nerealizarea mai multor proiecte din comunitate;	-Să-și folosească resursele în sprijinul realizării obiectivelor; -Să fie transparent și echitabil.	
ONG-uri	-Promovarea obiectivelor acestora; -Sprijin pentru activitățile desfășurate;	-Armonizare interese ONG/ comunitate.	-Neimplicare în accesarea unor finanțări specifice; -Riscul nerealizării impactului dorit asupra unor grupuri țintă specifice.	-Indirect.	-O bună colaborare; -Suport tehnic și uman în realizarea obiectivelor specifice;	2
Biserică	-O bună conviețuire a oamenilor.	-Solicitarea sprijinului ori de câte ori este necesar; -Implicare activă.	-Nu ne va ajuta în dezvoltarea spiritului civic al cetățeanului.	-La nivelul mentalității grupului țintă.	-O bună implicare în viața comunității.	2
Instituții de Învățământ	-Să promoveze și să educe tinerii în spiritul competiției și al implicării în viața societății	-Comunicare și informare permanentă.	-Generația tânără neimplicată.	-În mod esențial; -Implicarea acestui factor conduce la reușită.	-Implicare activă în dezvoltarea imaginii comunei; -Conștientizare / implicarea directă a tinerilor – beneficiari	3

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

	civile.				directi ai dezvoltării durabile.	
Mass – media	-Să se realizeze o campanie transparentă, amplă și realistă, pe termen lung cu rezultate cuantificabile.	-Ne îndeplinim strategia mediatizând fiecare acțiune pe care o desfășurăm, facem publice planurile strategice; -Dovedim transparență.	-Riscul unei imagini deformată a procesului de dezvoltare durabilă; -Neimplicare activă a grupurilor țintă, datorită lipsei comunicării.	-În mod esențial deoarece el este cel care influențează în modul cel mai sigur și amplu, grupul țintă.	-O colaborare fructuoasă.	3
CJ - Timis	-Susținerea dezvoltării durabile a zonei; -Nepolitizarea proiectelor.	-Implicare, informare, consultare permanentă; -Solicitarea sprijinului pentru proiecte locale; -Cerere permanentă în mediatizarea nevoilor zonei.	-Întârzieri în realizarea unor proiecte; -depășirea termenelor propuse în realizarea obiectivelor.	-Direct.	-Acordare de avize, aprobări, autorizații; -Participare financiară; -Demersuri pe lângă instituțiile centrale în susținerea unor proiecte.	3
Instituția Prefectului-TIMIS	-Dezvoltarea durabilă a zonei.	-Consultare și informare permanentă.	-Susținere insuficientă.	-Indirect.	-Susținerea și promovarea zonei la nivel guvernamental.	2
AJOFM Timis	-Ocuparea forței de muncă; -Reconversie profesională; -Medierea	-Informare / consultare, accesare fonduri; -Programe de	-Îngreunarea procesului de ocupare a forței de muncă	-Indirect.	-Transparență; -Furnizare de informații.	2

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

	Muncii.	calificare și recalificare.	disponibile			
Direcția de muncă și solidaritate socială și a familiei	-Extinderea serviciilor sociale; -Servicii sociale de calitate.	-Promovare proiecte de interes social.	-Neimplicare.	-Direct.	-Sprijin / colaborare.	2
Direcția Județeană pentru Cultură	-Organizarea manifestărilor și evenimentelor culturale.	-Respectarea planului strategic elaborat. -Implicare activă.	-Neimplicare.	-Indirect.	-Sprijin / colaborare.	2
Agenția Națională pentru Protecția Mediului	-Îndeplinirea stadarilor de mediu.	-Colaborare / implicare	-Va pune în pericol realizarea unor proiecte	-Indirect	-Colaborare / implicare în rezolvarea problemelor	2
G.A.L.- „Grup de Acțiune Locala, Caras- Timis	-Realizarea planului de dezvoltare strategică; -Dezvoltarea durabilă a localității. -Implementarea unor proiecte.	-Se va respecta Planificarea multianuală și prioritățile stabilite în Strategie; -Se vor identifica surse de finanțare; -Se vor implementa proiectele din planificarea multianuală.	-Se va proceda la corectarea și completarea Strategiei elaborate; -Vor fi informați cetățenii de ineficiența APL; -Se va suspenda sprijinul financiar pentru unele	-Este o contribuție parțială dar importantă; -Fără asistarea GAL, comunitatea va fii frustrata de un sprijin specializat privind procesul de dezvoltare durabilă; -Fără contribuția financiară prin GAL ,și a altor Agenții de Dezvoltare, sau a Guvernului nu se pot îndeplini unele obiective din	-Asistare în procesul dezvoltării durabile; -Susținere financiară în implementarea unor proiecte; -Transparență; -Cooperare și parteneriat în implementarea unor obiective.	3

Strategia de Dezvoltare Locala - Comuna Stiuca - Judetul Timis

			proiecte, până la clarificarea situației.	Planul multianual 2021-2027		
--	--	--	--	--------------------------------	--	--

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locala

Etapa de implementare, monitorizare și control reprezintă sistemul de realizare a proiectelor, a programelor și politicilor prevăzute de strategie, de recoltare și raportare a informațiilor asupra desfășurării proiectelor și asupra succesului și impactului acestora relativ la dezvoltarea localității.

Scopul monitorizării și evaluării implementării Strategiei de Dezvoltare Locala a comunei Stiuca, este:

- Evaluarea atingerii obiectivelor în timp util și impactul în bugetul local.
- Constatarea dacă proiectele implementate sunt durabile.

Succesul realizării Strategiei depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia. În procesul implementării prezentei Strategii vor fi implicați mai mulți actori, fiecare respectând responsabilități bine determinate, îndeplinind rolul de implementator sau de control al proiectelor planificate.

În plan instituțional principalii actori ai implementării strategiei vor fi:

- Administrația publică locală Stiuca.
- Primarul, Consiliul Local,
- Locuitorii comunei
- Agenții economici
- Investitorii Străini
- Societatea civilă
- Structuri externe

Etapa de implementare, monitorizare și control va cuprinde convențional următoarele cinci etape:

1. Adoptarea strategiei de dezvoltare. În cadrul acestei etape, Strategia va fi aprobată prin Hotărâre de consiliul local.
2. Implementarea Strategiei De Dezvoltare Locala, se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare pe domeniile de interes.
3. Monitorizarea implementării Strategiei De Dezvoltare Locala, se face de către Primar, administrația locală, consiliul local și CDL.
4. Evaluarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locala, se face prin analiza indicatorilor de implementare stabiliți.
5. Analiza impactului implementării, apreciază dacă proiectele răspund politicilor formulate și cum influențează criteriile de performanță privind dezvoltarea eficientă a comunei.

Analiza impactului se face prin sondarea comunității și a vizitatorilor comunei STIUCA. Rezultatele preponderent pozitive, exprimă gradul de îndeplinire a obiectivului de dezvoltare durabilă locală a comunei STIUCA.

ANEXE

1. GHID LEGISLATIV

Legislație generală privind gestionarea asistenței comunitare nerambursabile

- H.G. nr. 497 din 01/04/2004 privind stabilirea cadrului instituțional pentru coordonarea, implementarea și gestionarea instrumentelor structurale
- H.G. nr. 1179 din 29/07/2004 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 497/2004 privind stabilirea cadrului instituțional pentru coordonarea, implementarea și gestionarea instrumentelor structurale
- H.G. nr. 2001 din 16/11/2004 pentru modificarea art. 18 din Hotărârea Guvernului nr. 497/2004 privind stabilirea cadrului instituțional pentru coordonarea, implementarea și gestionarea instrumentelor structurale
- H.G. nr. 128 din 29/01/2006 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 497/2004 privind stabilirea cadrului instituțional pentru coordonarea, implementarea și gestionarea instrumentelor structurale
- H.G. nr. 577 din 13/06/2007 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 497/2004 privind stabilirea cadrului instituțional pentru coordonarea, implementarea și gestionarea instrumentelor structurale
- Legea nr. 315 din 28/06/2004 privind dezvoltarea regională în România
H.G. nr. 1115 din 15/07/2004 privind elaborarea în parteneriat a Planului National de Dezvoltare
- H.G. nr. 1200 din 29/07/2004 pentru constituirea, organizarea și funcționarea Comitetului național de coordonare a procesului de pregătire pentru gestionarea instrumentelor structurale
- H.G. nr. 386 din 25/04/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei și Finanțelor
- H.G. nr. 759 din 11/07/2007 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin programele operaționale

Legislație în domeniul achizițiilor publice

- O.U.G. nr. 34 din 19/04/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii
- Legea nr. 337 din 17/07/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii
- Legea nr. 128 din 05/05/2007 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii
- H.G. nr. 925 din 19/07/2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii
- H.G. nr. 1337 din 27/09/2006 privind completarea Hotărârii Guvernului nr. 925/2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii
- H.G. nr. 71 din 24/01/2007 pentru aprobarea Normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii prevăzute în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii
- Ordinul ANRMAP nr. 155 din 02/10/2006 privind aprobarea Ghidului pentru atribuirea contractelor de achiziție publică
- Ordinul ANRMAP nr. 183 din 03/11/2006 privind aplicarea dispozițiilor referitoare la contractul de publicitate media
- H.G. nr. 1660 din 22/11/2006 pentru aprobarea Normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică prin mijloace electronice din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de

achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii

- H.G. nr. 525 din 30/05/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice
- H.G. nr. 782 din 14 iunie 2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor
- O.U.G. nr. 74 din 29/06/2005 privind înființarea Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice
- Legea nr. 111 din 27/04/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 74/2005 privind înființarea Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice
- O.U.G. nr. 30 din 12/04/2006 privind funcția de verificare a aspectelor procedurale aferente procesului de atribuire a contractelor de achiziție publică
- Legea nr. 228 din 04/07/2007 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2006 privind funcția de verificare a aspectelor procedurale aferente procesului de atribuire a contractelor de achiziție publică
- H.G. nr. 942 din 19/07/2006 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2006 privind funcția de verificare a aspectelor procedurale aferente procesului de atribuire a contractelor de achiziție publică
- Ordinul M.F.P nr. 175 din 05/02/2007 pentru aprobarea Manualului operațional pentru activitatea de observare și verificare a atribuirii contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii
- modelul și conținutul formularelor și documentelor utilizate

1.3 Legislație în domeniul ajutorului de stat

- O.U.G. nr. 117 din 21/12/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat
- Legea nr. 137 din 17/05/2007 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat
- H.G. nr. 1164 din 26/09/2007 privind acordarea de ajutoare de minimis pentru dezvoltarea sau modernizarea întreprinderilor

Legislație în domeniul finanțelor publice

- Legea nr. 500 din 11/07/2002 privind finanțele publice
- Legea nr. 314 din 08/07/2003 pentru modificarea art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice
- H.G. nr. 1865 din 21/12/2006 pentru modificarea limitelor valorice privind competențele de aprobare a documentațiilor tehnico-economice ale obiectivelor de investiții noi
- Legea nr. 96 din 21/04/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor – modifică art. 61 din Legea 500/2002
- Legea nr. 273 din 29/06/2006 privind finanțele publice locale
- H.G. nr. 1213 din 06/09/2006 privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului pentru anumite proiecte publice și private

Legislație privind cadrul financiar general pentru gestionarea asistenței comunitare nerambursabile alocate României

- O.G. nr. 29 din 31/01/2007 privind modul de alocare a instrumentelor structurale, a prefinanțării și a cofinanțării alocate de la bugetul de stat, inclusiv din Fondul național de dezvoltare, în bugetul instituțiilor implicate în gestionarea instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență
- Legea nr. 249 din 12/07/2007 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 29/2007 privind modul de alocare a instrumentelor structurale, a prefinanțării și a cofinanțării alocate de la bugetul de stat, inclusiv din Fondul național de dezvoltare, în bugetul instituțiilor implicate în gestionarea instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență
- Ordin MEF nr. 911 din 10/08/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 29/2007 privind modul de alocare a instrumentelor structurale, a prefinanțării și a cofinanțării alocate de la bugetul de stat, inclusiv din Fondul național de dezvoltare, în bugetul instituțiilor implicate în gestionarea instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 249/2007

Legislație privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare

- O.G. nr. 79 din 28/08/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător
- Legea nr. 529 din 11/12/2003 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 79/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător
- O.G. nr. 94 din 26/08/2004 privind reglementarea unor măsuri financiare
- O.G. nr. 53 din 25/08/2005 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar și al contabilității publice
- O.G. nr. 12 din 31/01/2007 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 79/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător
- Legea nr. 205 din 02/07/2007 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 12/2007 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 79/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător
- H.G. nr. 1510 din 18/12/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 79/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător
- H.G. nr. 2396 din 21/12/2004 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 79/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.510/2003
- H.G. nr. 1358 din 27/09/2006 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 79/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.510/2003.

GLOSAR DE TERMENI

APL	- Administrația Publică Locală
UAT	- Unitatea Administrativ Teritorială
ADI	- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară
CL	- Consiliul Local
CJ	- Consiliul Județean
OUG	- Ordonanța de Urgență a Guvernului României
HG	- Hotărâre de Guvern
HCL	- Hotărâre a Consiliului Local
H CJ	- Hotărâre a Consiliului Județean
CDSL	- Comitetul de Dezvoltare Strategică Locală
DC	- Drum Comunal
DJ	- Drum Județean
DN	- Drum Național
AM	- Autoritatea de Management
OI	- Organismul Intermediar
PNDR	- Programul Național de Dezvoltare Rurală
FEADR	- Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
POR	- Programul Operațional Regional
FEDR	- Fondul European de Dezvoltare Regională
FEGA	- Fondul European de Garantare Agricolă
FEP	- Fondul European pentru Pescuit
FSE	- Fondul Social European
APIA	- Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură
AFIR	- Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
CRFIR	- Centrul Regional pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
OJFIR	- Oficiul Județean pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
ADR	- Agenția pentru Dezvoltare Regională
IMM	- Intreprinderi Mici și Mijlocii
ONG	- Organizație Non-Guvernamentală
SF	- Studiu de fezabilitate
PT	- Proiect Tehnic
PUG	- Plan Urbanistic General
PUZ	- Plan Urbanistic Zonal
PUD	- Plan Urbanistic de Detaliu
CU	- Certificat de Urbanism
AC	- Autorizație de Construire
PSI	- Prevenirea și Stingerea Incendiilor
SWOT	- Puncte tari, Puncte Slabe, Oportunități și Amenințări
Măsura	- Mijlocul prin care se implementează o prioritate, asigurând cadrul co-finanțării proiectelor. Unei măsuri i se alocă o contribuție din partea

	<p>Comunității Europene și a României precum și un set de obiective specifice (prezentate în Fișa tehnică a măsurii).</p>
Submăsura	<p>- Reprezintă componenta unei măsuri care are la rândul ei obiective specifice; precizează clar detaliile specifice fiecărui tip de investiție in parte.</p>
Spațiul rural	<p>- Reprezintă spațiul administrativ din România definit conform legislației naționale în vigoare.</p>
Criterii de eligibilitate	<p>- Condiții obligatorii care trebuie să fie îndeplinite de către potențialul beneficiar la întocmirea proiectului pentru a putea fi selectat în vederea acordării fondurilor nerambursabile SAPARD sau FEADR. Criteriile de eligibilitate generale ale măsurii și cele specifice ale submăsurilor sunt menționate Fișa tehnică disponibilă ca Anexă la Ghidul Solicitantului.</p>
Cheltuieli eligibile	<p>- Cheltuieli care pot fi co-finanțate prin Programul SAPARD, prin FEADR sau FEP. Pentru a fi considerate eligibile în contextul proiectului, cheltuielile trebuie să îndeplinească următoarele condiții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Să fie necesare pentru desfășurarea proiectului, să fie prevăzute în cadrul contractului de finanțare și să fie în conformitate cu principiile unui management financiar solid; - Să fie efectiv realizate pe perioada execuției proiectului și să respecte prevederile din Contractul de finanțare, cu excepția studiilor de fezabilitate și a studiilor conexe (studii tehnice, economice, plan de afaceri, avize, autorizații, acorduri, taxe legale aferente acestora) a căror cheltuială poate fi făcută înainte de semnarea contractului de finanțare dar după emiterea Deciziei Comisiei Europene prin care se va acorda managementul fondurilor SAPARD pentru România. - Să figureze în registrele contabile ale beneficiarului, să fie identificabile și verificabile și să fie susținute de originalele actelor de plată justificative.
Beneficiar	<p>- Persoană juridică/persoană fizică autorizată care a realizat un proiect de investiții și care a încheiat un contract de finanțare cu AFIR pentru accesarea fondurilor europene prin FEADR.</p>
Potențial beneficiar	<p>- Persoană juridică/persoană fizică autorizată care este eligibilă (care îndeplinește toate condițiile impuse prin FEADR) pentru accesarea fondurilor europene, dar care nu a încheiat încă un contract</p>

	de finanțare cu AFIR.
Contribuția publică	- Fonduri nerambursabile alocate beneficiarilor Programului după contractarea proiectului și după realizarea primelor investiții; este asigurată prin contribuția Uniunii Europene (75%) și a Guvernului României (25%) și acoperă 50% din valoarea totală eligibilă a proiectului.
Contribuția privată	- O sumă de bani care reprezintă implicarea financiară obligatorie a persoanei care solicită fonduri nerambursabile și pe care trebuie să o utilizeze în vederea realizării propriului proiect de investiții. Contribuția privată reprezintă un anumit procent din valoarea eligibilă a proiectului de investiții, variabil în funcție de categoria de beneficiari eligibili și de tipul investiției propuse spre finanțare.
Valoarea eligibilă a proiectului	- Reprezintă suma cheltuielilor pentru bunuri, servicii și/ sau lucrări care se încadrează în Lista cheltuielilor eligibile precizată în prezentul manual și care pot fi decontate prin FEADR; procentul de cofinanțare publică și privată se calculează prin raportare la valoarea eligibilă a proiectului.
Valoarea neeligibilă a proiectului	- Reprezintă suma cheltuielilor pentru bunuri, servicii și/ sau lucrări care sunt încadrate în Lista cheltuielilor neeligibile precizată în prezentul manual și, ca atare, nu pot fi decontate prin FEADR; cheltuielile neeligibile nu vor fi luate în calcul pentru stabilirea procentului de cofinanțare publică; cheltuielile neeligibile vor fi suportate financiar integral de către beneficiarul proiectului
Valoarea totală a proiectului	- Suma cheltuielilor eligibile și neeligibile pentru bunuri, servicii și/ sau lucrări.

**BENEFICIAR: COMUNA STIUCA
CONSILIUL LOCAL,
PRIMAR,
INSTITUTII PUBLICE LOCALE SI JUDETENE
MEDIUL DE AFACERI,**

COORDONATOR: ALVORO PROJECT 2018 SRL